

Kaposvár Megyei Jogú Város sportkoncepciója 2022–2030

„Kaposvár – a sportoló sportváros”

2022. május

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	2
2. Környezeti feltételek	6
2.1. Országos környezet	6
2.1.1. Jogszabályi környezet.....	6
2.1.2. Gazdasági és egyéb tényezők.....	8
2.2. Helyi környezet.....	9
2.2.1. Demográfia, egészségügy.....	9
2.2.2. Környezeti és egyéb tényezők.....	10
3. Helyzetelemzés.....	12
3.1. A kaposvári sport rövid története	12
3.2. Kaposvár sportlétesítményei	13
3.2.1. Kaposvári kerékpáros közlekedés	18
3.3. Kaposvár sportegyesületei	19
3.3.1. Kiemelt sportszervezetek.....	19
3.3.2. Nem kiemelt sportszervezetek	20
3.4. Kaposvári sportrendezvények.....	21
3.5. Sport a kaposvári oktatási intézményekben	23
3.5.1. Óvodák	23
3.5.2. Általános és középiskolák.....	24
3.5.3. Felsőoktatás	27
4. Az önkormányzati sportirányítás rendszere	29
4.1. Szervezeti irányítás.....	29
4.2. Sportszervezetek támogatási formái	30
4.3. A sportra fordított költségvetés.....	31
4.4. Az előző sportkoncepció célkitűzései.....	35
4.5. Kapcsolódási pontok Kaposvár további stratégiai terveihez.....	37
5. Kaposvár sportja a jövőben 2022–2030	41
5.1. A kaposvári sport jövőképe	41
5.2. A sport területeinek kapcsolata	42
5.3. A diáksport	45
5.3.1. Sport az óvodákban.....	46
5.3.2. Sport az iskolákban	47
5.4. Az utánpótlássport	52
5.5. A szabadidősport.....	54
5.6. Hátrányos helyzetű személyek sportja.....	59
5.6.1. A fogyatékos személyek sportja.....	61
5.6.2. Az időskorúak sportja.....	63
5.6.3. A nagycsaládosok és a nők sportja.....	64
5.6.4. A roma nemzetiségűek sportja	65
5.7. A hivatásos sport.....	67
5.7.1. A hivatásos sport integrálása a többi sportterülettel	70
5.8. A sportturizmus és a nagy sportrendezvények	72
5.9. A jövőkép megvalósíthatósága: SWOT-analízis.....	73
6. Összegzés.....	75
7. Irodalomjegyzék	79
8. Táblázatok és ábrák jegyzéke	84
9. Mellékletek.....	85

A dokumentumot összeállította: Szabados Gábor

1. Bevezetés

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata a sport társadalmi fontosságát felismerve megalkotja a város 2022 és 2030 között érvényes sportkoncepcióját.

A koncepció szorosan illeszkedik az *Egészség legyen! – Kaposvár 2030* stratégiai programhoz, ez határozza meg az időtávot is. A dokumentum ugyanakkor összekapcsolódik a város általános és egyes szakterületeken meghirdetett stratégiáival és koncepcióival is.

A sportnak számos funkciója van egy város életében, amelyeket Kaposvár tudatosan ki akar aknázni, ezért az Önkormányzat már hosszú évek, évtizedek óta kiemelt helyen kezeli a helyi sportélet fejlesztését. Ennek még tudatosabb, még hatékonyabb szintre emelése a célja ennek a koncepciónak is. Ennek jegyében történt 2021-ben a kiemelt sportszervezetek támogatási rendszerének átalakítása, és ennek a folyamatnak a teljes városi sportspektrumra vonatkozó kibővítése is a hosszú távú sportkoncepció megalkotása.

A sport hasznosítani tervezett funkciói a következők:

- **Egészségügyi funkció.** A lakosság aktív sportolásának egészségmegőrző és betegségmegelőző hatása orvosilag többszörösen igazolt. Ez önmagában is kívánatos cél, emellett pedig tanulmányok bizonyítják, hogy a lakosság magas sportolási aránya csökkenti az egészségügyi kiadásokat¹, ami a sportra fordított önkormányzati összegek hosszú távú megtérüléséhez vezet.
- **Társadalmi funkció.** A sportnak rendkívüli szerepe van a közösségépítésben, a társadalmi tőke erősítésében. A társadalmi tőke az emberek közötti kapcsolatokból fakadó erőforrás, amelynek értékét a kapcsolatok mennyisége, minősége és struktúrája határozza meg. A kapcsolatok által létrehozott hálózat, *network* jelentősen erősíti a lakosság összetartozását, és ebben a különböző sportesemények és létesítmények ún. társadalmi horgony (*social anchor*)², szerepet töltenek be, amelyek a közösségépítés csomópontjai. Kiemelt szerep jut a sportnak a társadalmi integrációban, a hátrányos helyzetű csoportok beilleszkedésének elősegítésében.
- **Erkölcsei-nevelési funkció.** A sportban való részvétellel együtt jár az erkölcsi értékek erősödése: a szabályok tisztelete, a normakövetés, a *fair play* szellemének, egymás tiszteletben tartásának elvének uralkodóvá válása javítja a lakosság általános morális állapotát, és különösen fontos szerepet tölt be az ifjúság nevelésében. Ehhez kapcsolódik a bűnözés és egyéb antiszociális viselkedésformák csökkentése (utóbbiak alatt a bűnözés mellett olyanokat értünk, mint kábítószer-fogyasztás, öngyilkossági kísérletek, hajléktalanság, munkanélküliség, korai iskolaelhagyás stb.): nemzetközi kutatások igazolják, hogy ezek arányát csökkenti a sporttevékenységek növekedése, különböző közvetlen és közvetett módokon³. A társadalmi kapcsolatok erősödése, az önértékelés növekedése, a pozitív visszacsatolások a családon és a közösségen belül elsősorban társadalmi szinten működnek, míg az egyénre közvetlenül hat a szabadidő és az izgalmi vágy lekötése, valamint a szellemi képességek fejlesztése.

¹ Vörös (2017) kutatása szerint például a sportban inaktív lakosság részarányának 10 százalékpontos csökkenése 1,75%-kal csökkenti a teljes egészségügyi kiadást: ez a csökkenés 2009-ben állami szinten 34,4 milliárd forintot megtakarítást jelentett volna (az orvosi ellátások, a táppénzkiadások, a gyógyszer-támogatások stb. csökkenése révén), a vállalati szektornak 7,7 milliárd forintot (a kevesebb betegszabadság és betegségek miatti teljesítménycsökkenés következtében), a háztartási szektornak pedig 10,7 milliárdot (az egészségügyi kiadások és a betegszabadság miatt elmaradó fizetések csökkenésével).

² Clopton–Finch (2011)

³ AIC (2003), Sport England (2012)

- **Kulturális funkció.** Ma már általánosan elfogadott, hogy a sport a hagyományos kultúra része, a művészetekkel és a szórakozás egyéb formáival együtt. Az izgalmas, látványos, emberi küzdelmeket bemutató sportversenyek fontos érték közvetítő részét képezik a város lakosságának nyújtható kulturális szolgáltatásoknak.
- **Rekreációs funkció.** Az eddigi hatások együtteséhez kapcsolódóan a sport a lakosság szabadidő-eltöltésének értékes módját kínálja (mind az aktív sportolás, mind a sportesemények mint kulturális rendezvények megtekintése esetén), elősegítve a kikapcsolódást, a testi-lelki felfrissülést, és ezen keresztül a lakosság mentális egészségét.
- **Marketingfunkció.** A sport mind külső, mind belső marketingfeladatokat ellát: Kaposvár sportcsapatai és -rendezvényei erősítik a városimázst, a település jó hírét viszik az országban és a világban, értékes médiajelenlétet generálnak a város számára. A városon belül pedig növelik a lakosok helyi identitását, erősítik büszkeségüket, a városhoz való kötődésüket. A korábban említett módon, társadalmi horgonyként tudja ezáltal a kollektív identitástudatot fejleszteni a sport.
- **Gazdasági funkció.** A sportlétesítmények és egyéb sportszolgáltatások munkahelyeket hoznak létre, helyi vállalkozásoknak teremtenek addicionális bevételeket, az Önkormányzatnak pedig szolgáltatási és adóbevételeket. Ezek a bevételek ráadásul sok esetben a városon kívülről érkező pénzeket jelentenek, amelyeket a sportszolgáltatások nélkül nem Kaposváron költenének el (tipikusan ilyenek a városi rendezvényekre érkezők vagy a városi infrastruktúrában sportoló nem kaposváriak költségei). Itt ráadásul egy ún. multiplikátorhatás is érvényesül: a vállalkozások és háztartások számára a fentiek alapján keletkező többletjövedelem nagy része szintén a városban kerül elköltésre, új összegként. Ide tartozik az is, hogy a létrejött sportlétesítmények önmagukban növelik a városi vagyont, mind gazdasági, mind szellemi értelemben, hozzájárulnak a közvetlen városfejlesztéshez, városrehabilitációhoz is, hiszen a hozzájuk kapcsoló közterületek is megújulnak, és rendszerint pozitív hatást gyakorolnak a helyi ingatlanárakra, azaz mind a vételi, mind a bérleti árak növekedhetnek, vonzóbbá válik az adott környék.

A fentiekből az is látszik, hogy a sportnak több nagy részterülete van, az egyes funkciók feladatait hol egyik, hol másik, hol egyszerre több ilyen részterület végzi el. Ezek a következők:

- **Óvodai és iskolai sport (diáksport):** oktatási intézmények szervezeti keretein belül végzett sport.
- **Szabadidősport:** gazdasági értelemben minden olyan sporttevékenység, amelyet nem foglalkozásszerűen, hanem szórakozásból – szabadidőben – végeznek; jellemző módon a sportoló valamilyen formában maga is fizet azért, hogy sportolhasson (tagsági díjat, nevezési díjat, részvételi díjat, belépődíjat, létesítményhasználati díjat stb. stb.). Mivel a sportolók nem hivatásosok, őket és tevékenységüket amatőr sportolóknak, ill. **amatőr sportnak** is nevezhetjük.
  - Ezen belül a köznyelvben szokás **versenysportnak** nevezni azt a tevékenységet, amelyben a sportolók teljesítményét egymással összemérik valamilyen verseny, mérkőzés, bajnokság stb. formájában, függetlenül attól, hogy ezt nem hivatásszerűen teszik.
  - A szabadidősport jelentős része ugyanakkor nem szervezett formában zajlik, vagyis a sportolók mindenféle versenyrendszeren kívül végeznek sporttevékenységet – sokan ezt értik klasszikus értelemben **szabadidősport** alatt.
  - Jellemzően a szabadidősport része (akár versenysport keretében) a **fogyatékos személyek sportja**, illetve egyéb hátrányos helyzetű csoportok sportja.

Megkülönböztetett jelentőségű mind az egyénre, mind a társadalomra gyakorolt hatása miatt.

- **Hivatásos sport:** hivatásszerűen, pénzkereseti foglalkozásként végzett sporttevékenység, vagyis nem a sportoló fizet, hanem neki fizetnek azért, hogy sportoljon. **Professzionális sportnak**, profi sportnak is nevezzük. Jellegzetessége, hogy a sporttevékenység megtekintéséért mások fizetnek, akár a helyszínen, akár a televízióban nézik.
- **Utánpótlássport:** gyermek- és fiatalkorúak sportja, amelyet nem iskolai, hanem egyesületi szervezeti keretek között végeznek. Formáját tekintve a szabadidősportra hasonlít (a sportolók fizetnek a sportolásért), ugyanakkor célja részben a hivatásos sportolók kinevelése, így átmenetet képez a két terület között.

Természetesen a fenti sporttípusok között számos átfedés található, hiszen szabadidős és hivatásos sportolók megmérkőzhetnek egymással ugyanabban a versenyrendszerben, egy sportoló szerezheti a jövedelmének csak egy részét a sportból, miközben egyidejűleg maga is költ rá („félamatőr” vagy „félprofi” versenyzők) és így tovább.

A sportkoncepció feladata az, hogy felmérje Kaposvár teljes városi sportspektrumát a fenti területeken, és meghatározza a hosszú távú célokat a sport funkcióinak figyelembevételével.

A dokumentum bemutatja azt a jogi, gazdasági és egyéb környezetet, amelyben Kaposvár sportéletének működnie kell, és számba veszi a város helyi adottságait is, amelyek az alapját képezik Kaposvár sportjának. Megvizsgálja az önkormányzati sportirányítás rendszerét, a rendelkezésre álló sportinfrastruktúrát, feltérképezi a helyi sportszervezetek tevékenységét. Képet ad a helyi sport fejlesztési lehetőségeiről, szem előtt tartva az egészséges életmód népszerűsítését, külön figyelmet fordítva a fiatalokra és a hátrányos helyzetű csoportok sportolási lehetőségeinek szélesítésére. Emellett a koncepció feltárja a hivatásos sportban és a nemzetközi hírértékű sporteseményekben rejlő lehetőségeket, sort kerítve az Önkormányzat sportfinanszírozási rendszerének vizsgálatára is.

2. Környezeti feltételek

A kaposvári sportkoncepció megalkotásában a környezetet egyrészt egész Magyarország adottságaiban és fejlődésében, másrészt Kaposvár lokális környezetében kell vizsgálni. Ehhez a közismert PESTEL-elemzést hívjuk segítségül, amely hat szempont szerint méri fel a szervezet környezetét:

- politikai tényezők (*Political*);
- gazdasági tényezők (*Economic*);
- társadalmi tényezők (*Social*);
- technológiai tényezők (*Technological*);
- környezeti tényezők (*Environmental*);
- jogi tényezők (*Legal*).

Az egyes tényezők a két esetben nem egyenlő súllyal esnek számításba, ezt a megfelelő helyeken jelezzük majd.

2.1. Országos környezet

Az Önkormányzat speciális jogállása miatt az országos környezetben a jogi tényezők a legfontosabbak, így itt erre fordítjuk a legtöbb figyelmet.

2.1.1. Jogszabályi környezet

Az elsődleges jogforrás **Magyarország Alaptörvénye**, amely a Szabadság és felelősség c. fejezetben a XX. cikkben rendelkezik a sporthoz való állampolgári jogokról.

(1) Mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez.

(2) Az (1) bekezdés szerinti jog érvényesülését Magyarország genetikailag módosított élőlényektől mentes mezőgazdasággal, az egészséges élelmiszerekhez és az ivóvízhez való hozzáférés biztosításával, a munkavédelem és az egészségügyi ellátás megszervezésével, a sportolás és a rendszeres testedzés támogatásával, valamint a környezet védelmének biztosításával segíti elő.

A sport számára legfontosabb jogforrás a **2004. évi I. törvény a sportról**, vagyis a sporttörvény (Stv.), amely első mondataival leszögezi:

Magyarország Országgyűlése kinyilvánítja, hogy a nemzet közössége a test művelését, a sportot, a nemzet alapértékének, kívánatos célnak tekinti. A nemzet értékei között tartja számon a sport által elért eredményeket, és elismeri a sport egyént és közösséget erősítő értékeit.

A helyi önkormányzatok konkrét sportfeladatait a **Stv. 55. §** összegzi, amelynek első bekezdése rögzíti a sportkoncepcióra vonatkozó alapvető követelményeket is:

*(1) A települési önkormányzat – figyelemmel a sport hosszú távú fejlesztési koncepciójára –
a) meghatározza a helyi sportfejlesztési koncepciót, és gondoskodik annak megvalósításáról,*

- b) az a) pontban foglalt célkitűzéseivel összhangban együttműködik a helyi sportszervezetekkel, sportszövetségekkel,
- c) fenntartja és működteti a tulajdonát képező sportlétesítményeket,
- d) támogatja az iskolai testnevelés és sporttevékenység gyakorlása feltételeinek megteremtését.

Ez tehát azt jelenti, hogy a sportkoncepció megalkotása és végrehajtása az Önkormányzat belső motivációján túl jogszabályi kötelezettség is.

Ez a paragrafus az önkormányzatok sportfeladataival kapcsolatban meghatározza többek között az alábbiakat is, nevesítve a megyei jogú városokat is:

- Az önkormányzat támogatja az iskolai sportkörök, diáksport-egyesületek működéséhez szükséges feltételek megteremtését.
- Segíti a területén tevékenykedő sportszövetségek működésének alapvető feltételeit.
- Közreműködik a sportszakemberek képzésében és továbbképzésében,
- Segíti a sportági és iskolai területi versenyrendszerek kialakítását, sportrendezvények lebonyolítását.
- Adottságainak megfelelően részt vesz a nemzetközi sportkapcsolatokban,
- Közreműködik a sport népszerűsítésében.
- Közreműködik a sportorvosi tevékenység feltételeinek biztosításában.
- Rendeletben állapítja meg a sporttal kapcsolatos részletes feladatokat és kötelezettségeket.

Számos további törvényben és rendeletben vannak még természetesen a sportra vonatkozó fontos elemek, amelyek az önkormányzatok feladataival is kapcsolatosak. Ezek közül az alábbiakat érdemes mindenekelőtt kiemelni:

- A **2011. évi CX. törvény a nemzeti köznevelésről** (Köznev. tv.) írja elő a mindennapi testnevelést:
27. § (11) Az iskola a nappali rendszerű iskolai oktatásban [...] megszervezi a mindennapos testnevelést legalább napi egy testnevelés óra keretében [...].
- A **1996. évi LXXXI. törvény a társasági adóról és az osztalékadóról** (Tao tv.) szabályozza a látvány-csapatsportágak számára nyújtható támogatásokat, amelyek a magyar sportrendszer egyik legjelentősebb finanszírozási formáját jelentik a rendszer 2011-es bevezetése óta.
- A **2005. évi CXX. törvény az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulásról** (Ekho tv.) a sportolók és sportszakemberek foglalkoztatását könnyíti meg a sport minden szegmensében. Lényegesen kevesebb figyelmet kap a médiában, mint a tao-támogatások, pedig alapvető támogatást jelent a sportágazat számára.
- További törvények, amelyek jelentősen befolyásolják az önkormányzatok sportfeladatait:
  - 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról (Fot.);
  - 2011. évi CLXXV. törvény az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról (Civil tv.);
  - 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól (Mötv.);
  - 2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról (Áht.).
- Emellett legalább 2022-ben figyelembe kell venni azokat a jogszabályokat, amelyek a koronavírus-járvánnyal kapcsolatos intézkedéseket tartalmazzák. Ezek elsősorban:
  - 2011. évi CXXVIII. törvény a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról (Kat.);

- 2020. évi LVIII. törvény a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készültségről;
- 2021. évi I. törvény a koronavírus-világjárvány elleni védekezésről;
- valamint számos kormányrendelet és -határozat.

Remélhetőleg viszont ezek csak rövidtávon lesznek érvényesek, és a pandémia jövőbeni megszűnésével nem lesz már rájuk szükség.

2.1.2. Gazdasági és egyéb tényezők

Magyarország gazdasága a 2008-as pénzügyi válságot követően 2010-től dinamikus fejlődést mutatott, és a globális gazdasági környezetet is konjunktúra jellemezte. Ez 2020-ban a koronavírus-járvány következtében világszerte megtört, így Magyarországon is, de a visszaesés időszakában is voltak-vannak pozitív jelek⁴.

- A bruttó hazai termék (GDP) negyedéves volumenváltozása az előző év hasonló időszakához képest 2013 II. negyedéve óta folyamatosan pozitív, a növekedés pedig 2017 III. negyedévével mindig 4,0% feletti volt, egészen 2020 I. negyedévéig, vagyis a járvány kezdetéig. Az ezt követő visszaesés után 2021 II–IV. negyedévei ismét jelentős GDP-növekedést mutatnak. Éves szinten 2021-ben 7,1%-kal bővült a gazdaság, 2022-re pedig 5,9% az előrejelzés⁵.
- Az infláció a pandémiáig szintén kedvező képet mutatott, 2018. januárjától 2019. decemberéig egyik hónapban sem haladta meg a 4,0%-ot. A nemzetközi környezethez hasonlóan Magyarországon is jelentősebb árszínvonal-emelkedés volt tapasztalható a koncepció elkészültét megelőző hónapokban.
- A foglalkoztatási ráta mindezek mellett folyamatos emelkedést mutat: a gazdaságilag aktív korú, 15–64 éves népességben a 2009. januári 56,7%-ról – stabil növekedéssel – 2021. decemberére már 74,3%-ra nőtt.

A **magyarországi politikai környezetet** a stabilitás jellemzi: 2010 óta a Fidesz – Magyar Polgári Szövetség és a Kereszténydemokrata Néppárt koalíciója kormányoz, amely legutóbb 2022. áprilisában nyert választást. A kormány a sportot stratégiai ágazatként kezeli, amely megnyilvánul többek közt a sportinfrastruktúra fejlesztésében (lásd a technológiai környezetnél), az élősport finanszírozási támogatásában (lásd a jogi környezetnél például a sporttal kapcsolatos tao- és ekho-adókedvezményeket) vagy nemzetközi sportesemények hazai rendezésében.

Magyarországon a sport **társadalmi támogatottsága** igen erős, a közvélemény élénken érdeklődik a jelentős sportesemények iránt. Ugyanakkor a magyar lakosságnak nem elegendő része sportol rendszeresen: az Eurostat felmérései szerint az Európai Unióban csak Portugáliát és Horvátországot előzzük meg fizikai aktivitásban⁶. Magyarország lakossága csökkenő, a Belügyminisztérium nyilvántartása szerint 2022. január 1-jén 9 890 640 fő volt⁷, míg a 2012-ben még 10 092 081, 2002-ben pedig 10 270 425 fő⁸.

A sportirányítás **technológiai környezetét** elsősorban a sportinfrastruktúra állapotával lehet jellemezni. A korábban említettek szerint Magyarország Kormánya rendkívüli erőforrásokat

⁴ A gazdasági adatok általános forrása a Központi Statisztikai Hivatal honlapjának (www.ksh.hu) nyitóoldala.

⁵ Kormany.hu (2022)

⁶ Eurostat (2019)

⁷ Belügyminisztérium (2022)

⁸ KEKKH (2011)

mozgósított ezen a területen: 2010 és 2021 között 1 039 659 234 289 Ft-ot, azaz több mint 1000 milliárd forintot költött a központi költségvetésből sportlétesítmény-fejlesztésekre, amely ezekben az években az ország költségvetése kiadási főösszegének 4,4 ezreléke volt. Ehhez jön még a támogatásokból szintén létesítményfejlesztésre jutott 460 304 891 455 Ft, azaz 460 milliárd forint, így a fejlesztések teljes összege közel másfél ezer milliárd forintot tesz ki⁹.

A **környezeti tényezőknél** Magyarország éghajlati-természeti viszonyait szükséges számba venni. Ez kevésbé releváns szempontnak tűnik, de érdemes arra gondolni, hogy hazánkban a téli sportok természetes úzésének lehetősége igen korlátozott, ráadásul a klímaváltozás miatt ez várhatóan egyre szűkebb és szűkebb lesz: még néhány évtizeddel ezelőtt is jellemző volt, hogy télen korcsolyázásra alkalmas módon befagytak a tavak, míg ez ma már sokkal ritkább, és egyre ritkább lesz. Mivel ez korlátozza a szabad levegőn való testmozgás lehetőségét a téli időszakban, még inkább felértékelődnek azok a sportlétesítmények, amelyek időjárási körülményektől függetlenül tudnak sportolási lehetőséget biztosítani.

2.2. Helyi környezet

Kaposvár lokális környezetét hasonló szempontok alapján vizsgálhatjuk, de a helyi megközelítésben más tényezők kerülnek inkább előtérbe.

2.2.1. Demográfia, egészségügy

Kaposvár lakossága 2022. január 1-jén 60 946 fő volt a Belügyminisztérium nyilvántartása szerint¹⁰. Ez 8,3%-os csökkenést jelent 2012-höz képest, ami jelentősen magasabb, mint ugyanezen időszak országos átlaga (2,0%) és ugyanebben az időszakban a megyei jogú városok átlaga (5,3%). Megjegyzendő, hogy a más módszertannal számoló Központi Statisztikai Hivatal szerint már 2011-ben 60 ezer alá csökkent a város lélekszáma, 59 777 főre¹¹, de a korábbi évekhez mért csökkenések a KSH-nál is megfelelnek az előbbi adatoknak¹². Mindez megerősíti a sportkonceptió szükségességét, mind az *Egészség legyen! – Kaposvár 2030* stratégiai programhoz kapcsolódóan, mind a város megtartó erejének fokozása céljából.

Az említett program és egyben jelen sportkonceptió létrejöttének legfontosabb oka a város lakosságának egészségügyi helyzete. A felmérések szerint a kaposváriak egészségügyi mutatói kedvezőtlenek, szignifikánsan rosszabbak az országos átlagnál. Ez nemcsak a városra, hanem egész Somogy megyére és a dél-dunántúli régióra is igaz.

Ennek egyik fő oka a mozgásszegény életmód. Az *Egészség legyen!* tanulmány felmérése szerint a rendszeresen sportolók száma drasztikusan alacsony minden kategóriában: a fiatal férfiak közül 27%-kal kevesebben sportolnak rendszeresen, mint a korosztályuk átlagosan, míg a többi mért lakossági szegmensben közel fele annyian sportolnak csak, mint a magyar átlag. A túlsúlyosok aránya a férfiak körében nagyjából megegyezik az országos átlaggal, a nők körében azonban szignifikánsan magasabb a fiatalok között (+19%). Kaposváron a férfiak 33%-a és a nők 56%-a ítéli meg úgy, hogy sportolnia kellene az egészségesebb életmód érdekében. Az egészségtudatosságot jellemzi az is, hogy minden

---

⁹ Dolnegó–Géczi (2022)

¹⁰ Belügyminisztérium (2022)

¹¹ KSH (é. n. b)

¹² KSH (é. n. a)

programlehetőség tekintetében Kaposváron a nők nyitottabbak sportolásra, 64,4%-uk, miközben ez a férfiaknál mindössze 53,0%.

A város demográfiájához tartoznak még a közoktatási intézmények. Kaposváron az alábbiak találhatóak, részletes bemutatásukra és sportéletük értékelésére a Helyzetelemzés fejezetben kerül sor:

- 5 bölcsőde az Önkormányzat fenntartásában;
- 6 központi óvoda az Önkormányzat fenntartásában (tagóvodákkal együtt 19);
- 19 általános iskola, középiskola, kollégium és egyéb intézmény a Klebelsberg Központ Kaposvári Tankerületi Központjának fenntartásában;
- 4 technikum és szakképző iskola a Kaposvári Szakképzési Centrum fenntartásában;
- 2 technikum és szakképző iskola a Déli Agrárszakképzési Centrum fenntartásában;
- 1 technikum és szakképző iskola a Pécsi Tudományegyetem fenntartásában;
- 1 óvoda, valamint és 1 általános iskola és gimnázium a Magyar Katolikus Egyház, Kaposvári Egyházmegye fenntartásában;
- 1 óvoda, általános iskola, gimnázium és kollégium a Magyarországi Református Egyház, Kaposvári Református Egyházközség fenntartásában;
- a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvári Campusa, 4 tudományos intézettel;
- a Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Karának Kaposvári Képzési Központja, 1 intézettel és 1 tanszékkal.

2.2.2. Környezeti és egyéb tényezők

Kaposvár környezeti adottságai ideálisak a sportoláshoz, testmozgáshoz, hiszen számtalan olyan természeti terület található a közvetlen környezetében, amelyek túrázásra és egyéb szabad levegőn töltött tevékenységekre alkalmasak. Ilyenek például (északról az óramutató járása szerint haladva):

- a Zaranyi erdő;
- a Deseda-tó, a körülötte lévő Gombás–Desedai parkerdővel és egyéb területekkel;
- a Gyertyánosi parkerdő;
- a Töröcskei-tó és a Töröcskei parkerdő;
- a Tókaji parkerdő.
- A város közelében fekszik a nagyobb kiterjedésű Zselici Tájvédelmi Körzet is, amely a Duna–Dráva Nemzeti Park része.

Korlátozó tényezőt jelent Kaposvár éghajlata, amely a déli fekvés miatt a magyarországi átlaghoz képest is enyhébb, így a tél folyamán jellemzően nem alakul ki sportolásra alkalmas természetes hó és jég, ez ugyanakkor a korábban írtak szerint a megfelelő sportinfrastruktúra kialakításával ellensúlyozható. A város egyes részei dombokra épültek, ami a kerékpáros közlekedésnek is akadálya lehet, elsősorban a Kapos folyótól délre eső területeken. Ebben az elektromos rásegítésű kerékpárok segíthetnek, amelyekről később a Kaposvári Tekergő kapcsán lesz szó.

Kaposvár gazdasága erős és stabil, meghatározó szerepet tölt be nemcsak a megyében, hanem a dél-dunántúli régióban is. A város ipara elsősorban a gépiparra és az élelmiszeriparra épül. A gazdaság közel jár a gyakorlati teljes foglalkoztatottsághoz, 2021 végére az elmúlt 21 év legalacsonyabb munkanélküli-adatait regisztrálták (1181 fő, a 3,1%-os ráta pedig alacsonyabb az országos átlagnál). 2012-ben még 1323-an dolgoztak közmunkában, mostanra már 150 alá csökkent a számuk, mivel el tudtak helyezkedni a piaci szférában. A város gazdaságának jövőbeni erősödését támogatja a Kaposvárt

az M7-es autópályával összekötő R67-es gyorsút elkészülte, amelynek építése 2022-ben a látrányi és a kaposfüredi elkerülő út 2×2 sávossá tételével folytatódik.

A **technológiai környezetet** elsősorban a sportlétesítmények infrastruktúrája jelenti, ebben Kaposvár helyzete Magyarországon és különösen a Dél-Dunántúlon kiemelkedőnek számít, még az elmúlt évek nagyarányú hazai fejlesztései között is. A sportlétesítmények pontos listáját a Helyzetelemzés fejezetben közöljük. A város úthálózata és egyéb közösségi infrastruktúrája megfelelő. Kaposvár országos közlekedésbe való csatlakozását jelentősen segítette az említett R67-es gyorsút, a következő jelentős lépés ezen a téren az M6-os autópályával közvetlen kapcsolatot létesítő M9-es út jövőbeli megépülése lesz.

A várost **politikai stabilitás** jellemzi. 1990-ben az MDF adta a polgármestert (Szabados Péter), 1994 óta pedig a mai Fidesz – Magyar Polgár Szövetség (Szita Károly), így a ciklusok többségében Kaposvárt az aktuális kormánypártban politizáló városvezető irányította. 1990 és 2010 között az országgyűlési választásokon Kaposvár két választókerületre oszlott, az 1. számúban rendszerint baloldali-liberális, a 2. számúban legtöbbször jobboldali jelölt nyert. 2014 óta az immár közös választókerület képviselőjét a Fidesz – Magyar Polgár Szövetség adja (Gelencsér Attila).

A végére hagytuk a **jogi környezetet**, mivel ez az, amely Kaposvár MJV Önkormányzata által a leginkább alakítható. A Közgyűlés a tavalyi évben a 19/2021. (V. 21.) számmal hozott önkormányzati rendeletet a sportról, jelenleg ez a kaposvári sport legjelentősebb helyi jogforrása, amely egyben jelen koncepciónak is irányt ad. A rendelet főbb pontjai a következők:

- Meghatározza az Önkormányzat sporttal kapcsolatos feladatait.
- Rögzíti az Önkormányzat sportfeladat-ellátásának struktúráját, megnevezve az ehhez kapcsolódó intézményeket, szervezeteket és létesítményeket.
- Szabályozza az Önkormányzat sportfeladatainak finanszírozását, mind a kiemelt és nem kiemelt sportszervezetek, mind az egyéb sportterületek támogatása kapcsán.

A rendelet tartalmi oldalának kifejtésével és annak értékelésével a Helyzetelemzés és Az önkormányzati sportirányítás rendszere fejezetekben foglalkozunk.

3. Helyzetelemzés

Ebben a fejezetben feltérképezzük Kaposvár sportjának jelenlegi állapotát, bemutatva annak minden szeletét. Ezen az állapotfelmérésen alapszik mindaz, amit a jövőbeli feladatokról szóló fejezetben meghatározunk majd. Most áttekintjük a helyi létesítményeket, civil sportszervezeteket és eseményeiket, az oktatási intézmények sportéletét és egyéb jellegzetességeket.

A fejezetben szereplő információk összegyűjtésében mind az Önkormányzat munkatársai, mind a külső szervezetek szereplő közül nagyon sokan részt vettek, a munkájukat ezúton is köszönjük.

3.1. A kaposvári sport rövid története

E koncepció nem vállalkozhat természetesen arra, hogy részletesen összegezze Kaposvár gazdag sportmúltját, így most csak a legfontosabb mérföldkövekről emlékezünk meg címszavakban¹³.

- **1870–1900:** meghonosodnak Kaposváron az első sportágak, az atlétika, a lövészet, a kerékpározás, a tenisz és a vívás.
- **1903:** az első labdarúgó-mérkőzés Kaposváron, a Kaposvári Atlétikai Club és a gimnázium (a mai Táncsics Mihály Gimnázium) csapatai között.
- **1920:** az újonnan megalakuló Kaposvári Turul SE-ben kezd el dolgozni Adorján József, „Adu bácsi”, számtalan későbbi sikeres úszó és vízilabdázó kinevelője.
- **1921:** megépül a Hajós Alfréd tervezte városi (Turul) sporttelep.
- **1928:** először játszik az első osztályban kaposvári futballcsapat, a Somogy FC.
- **1928, 1932:** Szegfi László első kaposváriként vesz részt olimpiai játékokon, birkózásban, a Turul színeiben. (1928-ban tartalékként volt jelen, 1932-ben szőnyegre is lépett.)
- **1933:** főiskolai világbajnokságot nyer magasugrásban a Kaposváron nevelkedett Bodosi Mihály orvostanhallgató, aki később orvosként a kaposvári kórház megbecsült sebészprofesszora lett.
- **1936:** a kaposvári születésű Csik Ferenc olimpiai bajnoki címet szerez 100 méteres gyorsúszásban és bronzérmet a 4×200 méteres gyorsváltó tagjaként, ahol csapattársa a szintén kaposvári származású Lengyel Árpád. (Mindketten Adu bácsi korábbi tanítványai.)
- **1954:** Dőri András elsőként nyer főiskolai világbajnoki címet kaposvári színekben, ökölvívásban, a Kaposvári Dózsa sportolójaként (a korábbi birkózó Szegfi László tanítványaként).
- **1964:** Európa-bajnoki bronzérmet szerez, olimpiai bajnokságot nyer és az olimpia gólkirálya lesz, ill. elnyeri az év magyar labdarúgója címet a korábbi kaposvári futballista, Bene Ferenc.
- **1968:** először játszik az első osztályban kaposvári női röplabdacsapat, a Kaposvári Lendület.
- **1969:** a Guba Sándor igazgató vezette Kaposvári Felsőfokú Mezőgazdasági Technikumon belül Sziklay Iván irányításával létrejön a lovasszakosztály, a Pannon Lovasakadémia elődje.
- **1972:** először játszik az első osztályban kaposvári férfi kosárlabdacsapat, a Honvéd Táncsics SE.
- **1975:** először játszik a labdarúgó első osztályban a Kaposvári Rákóczi SC, erre az alkalomra megépül a mai stadion elődje.
- **1978:** először nyer kaposvári színekben magyar bajnoki címet motokrosszban id. Németh Kornél, a Kaposvári Volán versenyzőjeként.
- **1983:** megnyílik a városi sportcsarnok, a mai Körcsarnok.
- **1987:** először játszik az első osztályban kaposvári férfi röplabdacsapat, a Kapos Volán-Dózsa.

---

¹³ Jutasi (2017) alapján

- **1988:** a ritmikus gimnasztika Európa-bajnokságon bronzérmes a kézisercsapat tagjaként Gyenesei Anita, a Kaposvári Építők SC sportolója.
- **1992:** férfi röplabdában magyar bajnoki címet szerez az immár Kaposvári Somogy SC néven játszó csapat.
- **1993, 1994:** kajak kettes 10 000 méteren, ill. kajak egyes 500 méteren világbajnoki címeket nyer Borhi Zsombor (Kaposvári Vízügyi SC).
- **1996:** megnyílik Kaposváron a Somogyi Sportmúzeum. A gyűjtemény legfontosabb darabjai ma a Kaposvár Arénában láthatóak.
- **1997:** kajak négyes 1000 méteren Európa-bajnoki címet nyer Borhi Zsombor.
- **1997:** Kaposvár elnyeri a kormánytól A Nemzet Sportvárosa címet.
- **1998:** először nyer magyar bajnoki címet motokrosszban ifj. Németh Kornél.
- **1999:** 800 és 1500 méteres felszíni úszásban világbajnoki címet szerez Vinkler Péter, az Adorján SE uszonyosúszója.
- **2001:** férfi kosárlabdában magyar bajnoki címet szerez a Klíma-Vill Purina Kaposvári KK.
- **2004:** újra bajnokságot nyer a Kaposvári KK.
- **2005:** átadják a Kaposvári Jégcsarnokot.
- **2006, 2008:** tél és nyári olimpiai játékokon is indul Gyenesei Leila, sífutásban, ill. öttusában.
- **2008:** legjobb helyezését éri el a Rákóczi FC az NB I-ben, a 6. helyen végez.
- **2009:** 200 méteres uszonyos gyorsúszásban világbajnoki címet szerez Kovács Zsófia (Adorján SE).
- **2011:** először játszik az első osztályban kaposvári férfi vízilabdacsapat, a Kaposvári VK. (Korábban a budapesti OSC játszotta hazai mérkőzéseit egy részét Kaposváron egy szezonban.)
- **2015:** átadják a Deseda-tó környékén kialakított Kalanderdőt, a kerékpárutat és a vízi játszóteret.
- **2017:** férfi röplabdában a 18., magyar rekordot jelentő bajnoki címét szerzi meg Fino Kaposvár SE.
- **2019:** egy hónapon belül megnyílik a Csik Ferenc Versenyuszoda és a Kaposvár Aréna is.
- **2020:** női röplabdában az 1. MCM-Diamant KNRC első magyar csapatként bejut a harmadik számú nemzetközi kupasorozat, a CEV Challenge-kupa legjobb négy csapat közé.

3.2. Kaposvár sportlétesítményei

Ahogy az a Környezeti feltételek fejezetben elhangzott, Kaposvár magyar viszonylatban kifejezetten fejlett sportinfrastruktúrával rendelkezik, mind a közösségi sport, mind a hivatásos sport helyszíneinek figyelembevételével. Ennek a leginkább evidens hatása az, hogy a létesítmények a helyi lakosság egésze, minden társadalmi réteg számára vonzó sportolási lehetőséget kínálnak, bevonva ezzel számos polgárt a rendszeres testmozgásba és az egészséges életmódot biztosító tevékenységekbe.

Ez nem csak feltételezés: számos olyan, kérdőíves felméréseken alapuló statisztikai-ökonometriai nemzetközi elemzés érhető el az elmúlt évekből, amelyek szignifikáns pozitív összefüggést mutatnak a sportlétesítmények elérhetősége és a helyi lakosság fizikai aktivitása között, ezeket Vörös–Koppány (2019) idézi. Az új, modern létesítmények jellemzően fogyasztói igényt generálnak, megteremtik a saját maguknak szükséges keresletet, de legalábbis megkapják rá az esélyt, amellyel megfelelő szolgáltatást nyújtva kell élni.

Az alábbiakban részletesen felsoroljuk a kaposvári sportlétesítményeket és értékeljük is ez alapján a város ellátottságát.

Az Önkormányzat fenntartásában lévő létesítmények:

- Dr. Bodosi Mihály Sportközpont
  - Kaposvár Aréna
  - Körcsarnok
  - RG-csarnok
  - Asztalitenisz-csarnok
  - Jégcsarnok
  - Műanyag borítású atlétikapálya
  - Kajak-kenu evezős tanmedence
  - Kisméretű műfüves labdarúgópálya
- Dzsúdócsarnok
- Csik Ferenc Versenyuszoda
  - 50 méteres FINA-versenyuszoda
- Virágfürdő
  - 50 méteres sátras medence, 25 méteres medence, tanmedence
- Rákóczi Stadion
  - centerpálya és edzőpálya
- Bene Ferenc Labdarúgó Akadémia pályái
  - Cseri út: füves és műfüves nagyméretű pálya és kisebb méretű pályák
  - Puskin utca: 2 füves nagyméretű pálya és kisebb méretű pályák
- Labdarúgópályák
  - Toponári sportpálya (Toponár SE)
  - Kaposfüredi sportpálya (Kaposfüred SC)
- Desedai Csónakház
- Zaranyi lőtér
- Donneri Sportklub területe
- Városligeti sportpályák
  - műfüves kisméretű pálya
  - kosárlabdapályák
  - kerékpáros pumpapálya* (változó méretű hullámelemekből és kanyarokból álló szilárd burkolatú pálya, amelyen kerékpárral, görkorcsolyával, gördeszkával, rollerrel stb. lehet végigmenni)
- Közterületi sportlétesítmények
  - Műanyag borítású futókörök
    - Városliget (1 km), Cseri park (1 km), Kinizsi lakótelep* (800 m)
  - Fél-kosárlabdapályák
    - Kaposvár Aréna mellett
    - Cseri parkban
    - Honvéd u. 24.-nél (Dózsa edzőcsarnok mögött)
    - Kecel-hegyen (Zsigmondy Richárd utca)
    - Martyn-parkban (Csalogány utca)
  - Kondiparkok, *street workout* létesítmények
    - Városligetben
    - Kaposvár Aréna előtt, a játszótér mellett
    - Desedai Csónakháznál
    - Sávház előtt

- Zaranyi lakótelep 18.-nál
- Fűredi utcai játszótérnél (Kinizsi lakótelep)
- Közterületi ovifoci pályák
  - Cseri park
  - Kinizsi lakótelep
  - Kereszt utca
  - Béke utca

A *-gal jelzett létesítmények kivitelezése jelen dokumentum zárása után fejeződik be.

Az oktatási intézmények sportlétesítményeit a róluk szóló alfejezetben részletezzük.

Magánüzemeltetésű létesítmények:

- Fitnesz- és edzőtermek
  - Cutler Gym&fitness (Szent Imre u. 1.)
  - DepoFit (Kond vezér u. 5.)
  - Fitness Aréna Vörössport Fitness Club (Berzsenyi u. 9.)
  - Fitt Mami Klub (Fő u. 7.)
  - LTP Gym & Fitness (Kinizsi ltp 15.)
  - Meta Fitness Stúdió (Németh I. fasor 25.)
  - Thor Gym (Arany János u. 74/a.)
  - Tuti Fitness (Béke u. 45.)
  - XL-Fittlesz Sport, Fitness és Wellness Szabadidő Központ (Arany János u. 2.)
- Jógastúdiók
  - Jógalak (Tallián Gyula köz 19/a.)
  - Santani Yoga (Fő utca 75.)
  - Szantósa Jóga és Pilates Stúdió (Balogh Ádám utca 16.)
- Lovardák
  - Mestro Lovastanya (Keceli bejáró 1.)
  - Mirza Lovasudvar (Nagyváthy János utca 15.)
  - Nyargalók Lovastanya (Pécsi u. 138.)
- Egyéb létesítmények
  - Kaposvári Tenisz Club (Iszák utca 45.)

A fentiek alapján az alábbi összegző megállapításokat tehetjük.

1. Kaposvár sportinfrastruktúrája magyarországi viszonylatban igen fejlettnak nevezhető, regionális szinten pedig kifejezetten vezető szerepet tölt be.

A város minden alapvető sportfelülettel rendelkezik, jellemzően új és felújított állapotú létesítményekben, emellett fedett és szabadtéri létesítmények egyaránt széles körben találhatóak. Röviden jellemezve az infrastruktúra legikonikusabb elemeit:

- Kaposvár Aréna: 2019-ben átadott, rendezvénytől függően 3-4 ezer fős befogadóképességű modern multifunkcionális csarnok.
- Csik Ferenc Versenyuszoda: szintén 2019-ben átadott, a FINA-szabványoknak megfelelő, a Virágfürdővel összekapcsolt uszoda.
- Körccsarnok: legendás régi sportcsarnok 1200 fős befogadóképességgel, amely 2021-re teljes körű külső és belső felújításon esett át.
- Jégcsarnok: 2005-ben finn licenz alapján épült csarnok, 60×30 méteres szabványpályával, 500 ülőhelyes lelátóval.

- Rákóczi Stadion: szintén legendás labdarúgó-létesítmény, 2017-ben zárult a legutóbbi felújítása, 7100 fő befogadására alkalmas, ebből 4500 ülőhely.

Összefoglalva a kínálatot, fedett helyszínekben szárazföldi parkettás felületek mellett vizes és jeges létesítmény is elérhető, szabadteriben pedig füves/műfüves és rekortános (rugalmas műanyag borítású) felületek is. Ilyen széles spektrum a **dél-dunántúli régióban csak Kaposváron** áll rendelkezésre. A sportlétesítményeknek ez a széles spektruma azért fontos, mert így igen rugalmasan tudja kiszolgálni az eltérő igényeket. Alkalmazkodhat az időjárási körülményekhez (fedett/szabadtéri) és a sportolni vágyók egészségügyi-edzettségi állapotához egyaránt (eltérő jellegű felületek), valamint sportági viszonylatban is lefed minden érdemben űzött, azaz a lakosság aktivizálására alkalmas sportágat.

2. Külön kiemelendő a közterületi sportlétesítmények magas (és folyamatosan növekvő) száma.

A nemzetközi trendek egyértelműen e közterületi eszközök egyre nagyobb arányú használata felé tolnak el. Ennek okai sokrétűek:

- Mindenki számára ingyenesen elérhetőek, így a sportból anyagi okokból kirekesztett társadalmi csoportok bekapcsolódását is segíti. Felmérések szerint Magyarországon a lakosság sportolási hajlandósága erős jövedelemérzékenységet mutat¹⁴, így ezek az eszközök rendkívül fontosak az aktivitás fenntartásában és növelésében.
- Folyamatosan, a nap 24 órájában elérhetőek, ezért maximális rugalmasságot tesznek lehetővé, hogy a lakosok a saját időrendjükhöz igazítsák a sportolást. A hagyományos létesítményekben az időpontfoglalás és a foglaltsághoz való alkalmazkodás kényszere csökkentheti az egyének motivációját.
- Rendkívül divatosak, különösen a fiatalok szemében vonzóak, így alkalmas az ő bekapcsolásukra.
- A koronavírus-járvány felerősítette a közterületi eszközök szükségességét, a társadalmi távolságtartás figyelembevételére ugyanis ezek lényegesen alkalmasabbak, mint a hagyományos létesítmények. Ez a hatás a várakozások szerint a járvány elmúltával is legalább részben megmarad, mivel a lakosság hozzászólt a teljesen rugalmas időpontválasztáshoz.

3. A létesítmények városi belüli elhelyezkedése ugyanakkor észrevehető aránytalanságokat mutat.

Kaposvár sportlétesítményei elsősorban a Kapos folyótól északra eső területekre, azon belül is főleg a Füredi csomópont környékére és az onnan hamar elérhető helyekre (Belváros, Zaranyi lakótelep stb.) koncentrálódnak. Jólal kevesebb található a Kapostól délre – közülük is több szinte közvetlenül a folyóparton, nem a délebbi területeken –, illetve az északi kertvárosokban, Kaposfüreden és Toponáron.

- Mindezt természetesen indokolja az egyes városrészek népsűrűsége közötti jelentős különbség, de így is igaz, hogy komplett városrészek maradnak sportlétesítmények nélkül.
- Különösen igaz ez a közterületi létesítményekre, amelyek az alacsonyabb jövedelmű társadalmi csoportok sportba való bekapcsolásában kulcsszerepet játszhatnak, és ők magas számban élnek ezeken a területeken.
- A magánüzemeltetésű létesítményekre is ugyanez igaz (leszámítva a lovardákat, amelyek sajátos igényeik miatt külterületi jellegű részeken helyezkednek el), amit még inkább indokol a központi részek nagyobb lakossága, de ez felhívja az Önkormányzat figyelmét a saját létesítményeinek kompenzáló fejlesztésére.
- Még inkább koncentrált az általános és középiskolák központi elhelyezkedése, így ezek sportlétesítményei sem tudnak érdemben módosítani a fenti helyzeten.

---

¹⁴ Bukta (2018)

4. A sportlétesítmények kihasználtsága jellemzően telített.

A legtöbb létesítmény közel maximális kapacitással működik. Elsősorban természetesen az idő a legfőbb korlát a kihasználtság bővítésében, de van, ahol a létesítmény minősége nem engedi a magasabb idejű kihasználtságot (például a Rákóczi Stadion füves pályái), és van, ahol a fizikai kapacitás nem bír el több személyt (például a Desedai Csónakház nyáron). Ugyanakkor több létesítményben a nap folyamán természetes módon jelentős eltérés van a foglaltságban: például a Versenyuszoda és a Virágfürdő medencéi a déli órákban szinte üresek, reggel és délután-este viszont zsúfoltak. A közterületi műfüves Ovifoci-pályák általános kihasználtsága azonban jelenleg igen alacsony.

5. A létesítmények kihasználtsága változó mértékben oszlik meg a sport különböző területei között.

A sport Bevezetésben ismertetett részterületei bizonyos létesítményeket együtt, bizonyos létesítményeket külön-külön használnak a kaposvári palettáról. E sportterületek összekapcsolásában és így hatékonyságuk növelésében jelentős szerepet tud játszani a közös létesítményhasználat, vagyis amikor az egyes alrendszerek megosztják egymás között egy-egy létesítmény kihasználtsági idejét.

- Jellemzően fakadóan leginkább az **utánpótlássport és az amatőr versenysport** működik együtt, egy helyszínen, hiszen a kettő között közvetlen az átmenet és van jelentős átfedés is. Jellemző, hogy ezekben a létesítményekben a szabadidősport is kap szerepet.
  - A legkiegyenlítettebb az **utánpótlás- és amatőr versenysport** szempontjából az RG-csarnok, a kajak-kenu tanmedence és a Desedai Csónakház (utóbbiban a nyári szezonban jelentős szabadidősporttal), illetve a toponári és kaposfüredi labdarúgópályák.
  - Leginkább **utánpótlássportra** használatos jelenleg a Körcsarnok, a Jégcsarnok, a Dzsúdócsarnok (mindegyikben megjelenik mellettük a szabadidősport is), illetve különösen a Bene Ferenc Labdarúgó Akadémia pályái.
  - Elsősorban **amatőr versenysportot** lát vendégül az Asztalitenisz-csarnok és a műanyag borítású atlétikapálya (utóbbiban a nyitott jelleg miatt jobban megjelenik a szabadidősport).
- Szintén vegyesen jelenik meg a **hivatásos sport az utánpótlás- és az amatőr versenysporttal** a Csik Ferenc Versenyuszodában és a Virágfürdő 50 méteres sátras medencéjében (a nyári időszakban nagyobb arányú szabadidősporttal).
- Elsősorban **hivatásos sportra** szolgál a Kaposvár Aréna (többfajta kisebb számú egyéb rendezvény mellett) és a Rákóczi Stadion.
- Kifejezetten **szabadidősportra** szolgálnak a műfüves labdarúgópályák, jellemzően a Virágfürdő 25 méteres medencéje (és a nyári időszakban az 50 méteres sátras), valamint természetesen a közterületi létesítmények.
- A **diáksport** céljait elsősorban természetesen az oktatási intézmények létesítményei szolgálják ki. A városi létesítmények közül a legjellemzőbb a Virágfürdő és a Jégcsarnok használata, az úszás- és korcsolyaórák számára. Ide tartoznának a fent említett, alacsony kihasználtságú közterületi műfüves Ovifoci-pályák is.

6. A magánüzemeltetésű létesítmények jelentős száma igazolja, hogy a sportszolgáltatásokra piaci alapon is van kereslet.

Természetes, hogy ezek a létesítmények elsősorban olyan sportokhoz és mozgásfajtákhoz kötődnek, amelyek egyrészt kívül esnek a versenysport keretein, azaz klasszikus szabadidősportnak tekinthetőek (így általában az önkormányzati támogatási rendszerben sem vesznek részt), másrészt jellemzően a magasabb fizetőképességű rétegek érdeklődnek irántuk.

3.2.1. Kaposvári kerékpáros közlekedés

Külön célszerű szót ejteni Kaposvár kerékpárút-hálózatáról és a Kaposvári Tekergő közbringarendszerről. Ezek nem klasszikus sportlétesítmények, de alkalmasak a testmozgás gyakoriságának növelésére, akár a mindennapi közlekedésbe való beillesztésükkel is.

Kaposváron jelenleg 32 km kerékpárút áll rendelkezésre, ezt 2022-ben az Önkormányzat 905 millió Ft-os beruházással tervezi 14 km-rel meghosszabbítani.

A sportkoncepció készítésének időpontjában az alábbi kaposvári útszakaszok alkalmasak leginkább kerékpáros közlekedésre:

- Kiépített kerékpárutak
  - Füredi utca–Berzsenyi utca (a Belvárostól az Arany János utcáig)
  - Desedai kerékpárút (a Zaranyi úttól a Desedáig)
  - Deseda-kör a tó körül
  - Németh István fasor
  - Béke utca
  - Kanizsai utca–Jutai út (a Béke utcától a Hajnóczy József utcáig)
  - Esterházy híd
  - Csik Ferenc sétány–Béla király utcai felüljáró (a Béla király utcáig és a Baross Gábor utcáig)
- Kijelölt (felfestett) kerékpárutak az autóút oldalán
  - Arany János utca–Hegyi utca (a Füredi utcától a Virág utcáig)
  - Virág utca (a Füredi utcától a Németh István fasorig)
  - Honvéd utca–Zárda utca (a Belvárostól a 48-as Ifjúság útjáig)
  - Kossuth Lajos utca
  - Somssich Pál utca
  - Virág utca
  - Fő utca (a sétálóutcától a Virág utcáig)
  - Vár utca–Cseri út (a Vak Bottyán utcáig)
- Sétálóutca
  - Ady Endre utca–Fő utca
- Egyéb, szabadidős szempontból releváns és jól kerékpározható útvonalak:
  - Régi 67-es út Kaposfüreden
  - Orgona utca–Összekötő út Kaposfüred és Toponár között
  - Szőlőhegyi út (Kaposfüredtől a Desedáig)

A 2022-es bővítéshez kapcsolódó tervekben az alábbi lehetséges végpontok szerepelnek:

- MATE Kaposvári Campus (a Guba Sándor úton);
- Izzó utca, Videoton;
- Raktár utcai körforgalom a Füredi utca végén – ez tovább vihető Kaposfüred felé, a balatoni kerékpárútra csatlakozva;
- Zselici kerékpárút töröcskei kiindulópontja – a zselici kerékpárút is új fejlesztés, 2022-ben kerül átadásra több szakaszon.

A kerékpáros közlekedéshez tartozik a közbringarendszer, az ún. Kaposvári Tekergő szintén 2022-ben megvalósuló újraindítása egy 341 millió forintos beruházás keretében. A rendszerben 170 db elektromos rásegítésű kerékpár lesz használatban (amelyek a kaposváriak szavazatai alapján sárgák lesznek, a város színében), 18 dokkolóállomás fog működni.

2015-ben indult már hasonló rendszer, azonban nem üzemelt sokáig, és jelentős korlátot jelentett a dokkolóállomások alacsony száma. (Összesen 4 volt, ebből 3 is a városközpontban – közülük az egyik a Kaposvár Aréna építésének kezdete után már nem működött –, 1 pedig a Desedánál.)

3.3. Kaposvár sportegyesületei

Az Önkormányzat hosszú ideje külön rendszerben, kiemelt sportszervezetként kezeli a legnagyobb, legismertebb kaposvári egyesületeket, így ebben az alfejezetben is külön soroljuk fel őket.

3.3.1. Kiemelt sportszervezetek

A kiemelt sportszervezetek Kaposváron hagyományosan a professzionális csapatsportágakban működő, illetve az ő közvetlen utánpótlásukat ellátó sportegyesületek voltak, amelyeknek tevékenységét a legnagyobb érdeklődés övezi a városban, és amelyek országos szinten is a legnagyobb figyelmet irányítják Kaposvárra.

Ennek megfelelően a sportról szóló 19/2021. (V. 21.) önkormányzati rendelet azokat a kaposvári székhelyű, látvány-csapatsportban (azaz labdarúgásban, kézilabdában, kosárlabdában, vízilabdában, jégkorongban vagy röplabdában) működő hivatásos sportszervezeteket – és az azok utánpótlását nevelő sportszervezeteket – határozza meg kiemelt sportszervezetként, amelyek az alábbi szempontok alapján méltóak az Önkormányzat kiemelt támogatására:

- a sportág hazai és nemzetközi eredményessége;
- a sportág kaposvári hagyományai;
- a sportág kaposvári népszerűsége;
- a sportághoz szükséges létesítmény megléte;
- az utánpótlás-nevelési rendszer felépítettsége, működtetésének biztonsága;
- a sportág iránti médiaérdeklődés.

A korábbi években nem tartozott a kiemelt egyesületek közé a Kaposvári Sportközpont és Sportiskola (KASI), amely költségvetési szervként közvetlenül az Önkormányzat működtetése alatt áll. Mindenképpen indokolt azonban – mind létszáma, mind szakmai jelentősége alapján –, hogy a jövőben szakmai szempontból ebben a körben kerüljön számításba. A kiemelt egyesületek közé tartozott ugyanakkor a Kaposvári Röplabda Akadémia (RÖAK), amely a közelmúltban anyagilag ellehetetlenült, ezért csapatait a KASI vette át, új szakosztályként.

A kiemelt sportszervezetek közé tehát az alábbi professzionális egyesületek tartoznak:

- **1. MCM-Diamant Kaposvári Női Röplabda Club:** a női röplabda-bajnokság első osztályában (Extraliga) szerepel, legjobb helyezése 4. volt. Mérkőzéseit a Kaposvár Arénában játssza.
- **Fino Kaposvár SE:** a férfi röplabda-bajnokság első osztályában (Extraliga) szerepel, 18-szoros magyar bajnok és 18-szoros Magyar Kupa-győztes – mindkettő magyar rekord. Mérkőzéseit a Kaposvár Arénában játssza.

- **Kaposvári Kosárlabda Klub (Kft.):** a férfi kosárlabda-bajnokság első osztályában (NB I A) szerepel, 2-szeres magyar bajnok és 1-szeres Magyar Kupa-győztes. Mérkőzéseit a Kaposvár Arénában játssza.
- **Kaposvári Rákóczi FC (Kaposvári Labdarúgó Kft.):** a férfi labdarúgó-bajnokság harmadik osztályában (NB III) szerepel, korábban 16 szezont töltött az NB I-ben, legjobb helyezése 6. volt. Mérkőzéseit a Rákóczi Stadionban játssza.
- **Kaposvári Vízilabda Klub (Kft.):** a férfi vízilabda-bajnokság első osztályában (OB I) szerepel, legjobb helyezése 7. volt. Mérkőzéseit a Csik Ferenc Versenyuszodában játssza.

Ez tehát 4 sportszervezet a látvány-csapatsportágak élvonalbeli bajnokságaiban (közülük a 2021–2022-es bajnokság eredményei alapján 3 is a mezőny első felébe tartozik), és 1 sportszervezet a legnépszerűbb sportág, a labdarúgás harmadik osztályában, de egyértelműen legalább a másodosztály szintjét megüthető infrastruktúrával, múlttal, szurkolótáborral. **Ezzel a csapatlétszámmal Kaposvár határozottan kiemelkedik a hasonló méretű megyei jogú városok közül**¹⁵, ebben a körben egyetlen másik városnak sincsen 3-nál több csapata.

A kiemelt sportszervezetek közé az alábbi utánpótlás-nevelő egyesületek tartoznak (a létszámadatok a 2021. végi állapotokat tükrözik):

- **Kaposvári Rákóczi Bene Ferenc Labdarúgó Akadémia:** a Kaposvári Rákóczi FC utánpótlás-szervezete. 243 sportolójából 209 utánpótláskorú, ebből 182 fiú és 27 lány.
- **Kaposvári Sportközpont és Sportiskola:** hét sportágban tölt be utánpótlás-nevelő szerepet, 2021-ben kormányhatározattal 3. kategóriájú kiemelt vidéki sportszervezetnek nyilvánították¹⁶. Összesen 837 utánpótláskorú és 7 felnőtt sportolója van, az alábbi szakosztályi megoszlásban:
  - Atlétika: 176 fő
  - Birkózás: 48 fő
  - Dzsúdó: 140 fő
  - Jégkorong: 74 fő
  - Kosárlabda: 174 fő (ez biztosítja a Kaposvári Kosárlabda Klub utánpótlását)
  - Röplabda: 170 fő (a két röplabda-egyesület utánpótlását biztosítja)
  - Úszás: 62 fő
- **Kaposvári Vízilabda Klub:** a Kaposvári Vízilabda Klub Kft. utánpótlás-szervezete. 165 utánpótláskorú sportolójából 142 fiú és 23 lány.

Amint látható, 8 kiemelt sportszervezet működik a városban, többségük – különösen a professzionális egyesületek – nagymértékben függenek a város támogatásától (amivel Az önkormányzati sportirányítás rendszere fejezetben foglalkozunk). Ez felveti a kérdést, hogy Kaposvár teljesítőképességéhez mérten nem túl magas-e a kiemelt sportszervezetek száma.

3.3.2. Nem kiemelt sportszervezetek

Kaposváron jelenleg **52 bejegyzett sportszervezet** működik (a kiemelteken kívül), ezekben a rendelkezésre álló taglétszámi adatok alapján **2703-an sportolnak**. E sportolók demográfiai megoszlásai:

¹⁵ Hasonló méretűnek az 50 és 70 ezer fő közötti lakosságú megyei jogú városokat tekintjük. A népességi adatokat – más városi összehasonlításokkal együtt – lásd A sportra fordított költségvetés c. alfejezetben.

¹⁶ 1410/2021. (VI. 30.) Korm. határozat

- Felnőtt összesen: 1042 fő
  - Férfi: 588
  - Nő: 454
- Gyerek, utánpótláskorú összesen: 1459 fő
  - Fiú: 805
  - Lány: 654
- Fogyatékos személy: 202 fő

A legnagyobb taglétszámú sportegyesületek az alábbiak:

- Bérczi Diáksport Egyesület (atlétika, dzsúdó, korcsolya, alpesi sí, labdarúgás, tollaslabda): 195 fő
- Kaposfüred Sport Club (lábtenisz, labdarúgás): 164 fő
- Toponár Sportegyesület (labdarúgás): 150 fő
- Meteor Természetbarát Turista Egyesület (természetjárás): 149 fő
- Természetvédő Turisták Somogyért Egyesület (természetjárás): 133 fő
- Építők Atlétikai Club (atlétika, öttusa, sí, triatlon): 103 fő

Az egyesületek sportági palettája rendkívül változatos, szinte minden sportágot és mozgásfajta felölel. Legtöbbjük egy vagy legfeljebb néhány hasonló jellegű sportágra szakosodott egyesület.

Több olyan sportegyesület is van, amelyik fogyatékos személyek sportolására specializálódott, ilyen a Bérczi Gusztáv EGYMI mellett működő Bérczi DSE (lásd az oktatási intézményekről szóló fejezetben), valamint a Kaposvári Hallássérültek SE. Rajtuk kívül van még fogyatékos sportolója a Lovasakadémia SC-nek és a Kaposvári Asztalitenisz Clubnak is.

A sportszervezetek teljes, részletes listáját a nagy méret miatt a Mellékletekben helyeztük el.

A Kaposváron bejegyzett összes civil szervezet mintegy egynegyede a fentiek alapján sportegyesület vagy egyéb szabadidős mozgáshoz kapcsolódó szervezet – ez teljesen megfelel az országos átlagnak¹⁷, és jól mutatja a sport közösség-szervező erejét.

Bár nem egyesületi szerveződésről van szó, itt érdemes megemlíteni a **Virágfürdőben értékesített bérleteket**, hiszen az ezeket megvásárlók lényegében hasonló módon térítéses formában vesznek igénybe egy rendszeres sportolási lehetőséget, mintha egy szabadidős sportegyesületben sportolnának. A koronavírus-járvány előtti utolsó teljes évben, 2019-ben 1068 darab 10 alkalmas bérletet adott el a Virágfürdő, nagyjából egyenlő arányban teljes árú és kedvezményes (diák, nyugdíjas) viszonylatban (581, ill. 487 darab). Ez több mint harmada a nem kiemelt sportegyesületek teljes létszámának, és a következő alfejezetben felsorolt rendezvények között is vezető helyen lenne, ami akkor is figyelemre méltó, ha tudjuk, hogy egy személy többször is vehetett bérletet egy évben, és a szolgáltatás tényleges igénybevétele egész évre elnyúlt.

3.4. Kaposvári sportrendezvények

A városban tartott sporteseményeket két nagy csoportra érdemes bontani, a **hivatásos és versenyszerű**, illetve a **szabadidős jellegű** eseményekre. Természetesen ezek közül mindegyikre igaz,

---

¹⁷ Bukta (2014)

hogy a koronavírus-járvány miatt számos rendezvény maradt el vagy került zárt kapuk mögött megrendezésre az elmúlt két évben. Mivel a jelen sportkoncepció fókuszja ennél az időtávnál lényegesen tágabb, a járvány hatásaival itt most nem foglalkozunk külön, mert remélhetőleg a koncepció megvalósítása során a következő években már nem kell számolni vele.

A **hivatásos és versenyszerű események** jellemzője, hogy versenyszerűen sportoló egyének és csapatok vesznek részt, akár a professzionális csapatok, akár az amatőr versenysport, akár az utánpótlássport vagy a diáksport szereplői. Ezeket az eseményeket a **nagyközönség jellemzően csak nézőként** látogatja. A legnagyobb érdeklődést értelemszerűen a hivatásos sportban működő kiemelt sportszervezetek (kosárlabda, röplabda, labdarúgás, vízilabda) mérkőzései váltják ki, míg a többi egyesület versenyeit, mérkőzéseit szűkebb kör, inkább a hozzájuk közel állók figyelik.

Külön meg kell említeni olyan eseményeket, amelyek nem hétről hétre, vagy ennél valamivel tágabb rendszerességgel, hanem egyedileg kerülnek sorra, és szintén nagyobb érdeklődést tudnak kiváltani. Ilyen volt, ill. ilyen lesz például az elmúlt években és a 2022-es évben:

- **Giro d'Italia kerékpáros körverseny, 3. szakasz** (rajt a Kossuth téren), 2022. május
- **Tour de Hongrie kerékpáros körverseny, 1. szakasz** (befutó a Vásártéri úton), 2021. május
- **Úszó országos bajnokságok** (Csik Ferenc Versenyuszoda)
  - Nagypályás ob, 2020. december
  - Rövidpályás ob, 2019. december, 2021. november, 2022. november
  - Ifjúsági ob, 2021. június, 2022. június
- **Magyarország–Franciaország férfi kosárlabda világbajnoki selejtező** (Kaposvár Aréna), 2021. november
- **Intersport Youth Sports Festival, 2005–2019**
  - 15 éven keresztül zajlott nyaranta Kaposvár közterületein és sportlétesítményeiben, 4 csapatsportágban (labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, röplabda), mintegy 250 csapat és 3000 sportoló részvételével.
  - 2023-tól várhatóan **Hungary Cup** néven folytatódik a rendezvény Kaposváron.

A városba hozható még nagyobb nemzetközi sportesemények egyik erős korlátja Kaposvár alacsony szállodai kapacitása, különösen a magasabb kategóriákban. Ennek feloldására turisztikai beruházások indulnak, amelyek magukba foglalják egy új, négycsillagos szálloda építését a Virágfürdő mellett.

A rendezvények másik nagy csoportja **szabadidős jellegű**, azaz a nagyközönség számára is nyitott a részvételre. E sportesemények közül a következő főbb csoportokat emeljük most ki:

- Városi amatőr bajnokságok különböző sportágakban.
- Egyedi és rendszeres szabadidősport-rendezvények.
- Kortalan Torna szépkorúak részére.
- Nyári sporttáborok gyermekek részére.

A városi amatőr bajnokságokban rendszerint az alábbi sportágakban vannak versenyek, zárójelben a résztvevők átlagos számával:

- **Kispályás labdarúgó-bajnokságok**, szabadtéri (műfüves) és terem – összesen 220-350 fő
- **Teke városi bajnokság** – 80-100 fő
- **Asztalitenisz városi bajnokság** – 30-40 fő

A szabadidősport-rendezvények sportági, életkori és egyéb jellegekben is igen széles spektrumot mutatnak. Példaképpen a 2019. évi (tehát a pandémia előtti utolsó esztendei) programnaptárt a méretei miatt a Mellékletekben közöljük. Itt kiemelünk belőle néhány jellemző eseményt a résztvevők átlagos számával együtt:

- **Farsangi Félmárton** – 700-1000 fő (ebből 300-500 kaposvári)
- **Belvárosi akadályfutás** – 200 fő (ebből 180 kaposvári)
- **Duatlon és nordic walking rendezvények** – 30-50 fő
- **Donner SK teniszversenyek** – 30-40 fő
- **Desedai strandröplabda-versenyek** – 30-40 fő
- **Gyalogtúrák, kerékpártúrák** – 20-40 fő
- **Jótkony hendikepfutások** – évente összesen 40-50 fő

A fentiekből az látható, hogy széles kínálata van a szabadidősport-rendezvények a városban, de kevés tud közülük igazán sok embert megmozgatni.

Az idősebb korosztály aktivizálására speciális rendezvények is kellenek, mert sokan közülük fizikai állapotuk miatt nem képesek a megerőltetőbb mozgásformákra, ami komoly akadálya lehet számukra a testmozgás elkezdésére. E célból jött létre a **Kortalan Torna program**, amelyet 2010-ben a Somogy Megyei Kaposi Mór Oktató Kórház Prevenciós és Egészségfejlesztési Irodája (PREFI) indított el, majd 2018-ban az Önkormányzat is bekapcsolódott a szervezésébe. A program a 65 év feletti kaposváriak számára kínál speciális, szakember közreműködésével összeállított csoportos órákat a város egész területét lefedő helyszíneken, illetve különböző felületeken (szórólapok, Kapos Televízió adásai) mutatja be számukra az otthon is elvégezhető tornagyakorlatokat. A csoportos órákra hétköznapokon átlagosan kétszer kerül sor, igénybe véve a város közterületi sportlétesítményeit is.

A **nyári sporttáborok** kifejezetten gyerekeknek szólnak, és a szülők kényelmének biztosítása mellett fontos szerepük van a különböző mozgásformák megszerettetésében, kötetlen (nem iskolai) formában való népszerűsítésében. Illusztrációképpen közöljük a Mellékletekben a 2020. nyárra meghirdetett sportos tematikájú táborok listáját.

3.5. Sport a kaposvári oktatási intézményekben

A sport nagy területei között külön helyett foglal el a diáksport, és nem kérdéses, hogy a testmozgás megszerettetését és napi rutinná válását óvodás-iskolás korban lehet a leghatékonyabban véghez vinni. Éppen ezért külön is foglalkozunk a kaposvári oktatási intézmények sportéletével, a sportban elfoglalt szerepükkel. A Demográfia, egészségügy alfejezetben már összefoglaltuk, milyen intézmények találhatóak Kaposváron, most ezt bontjuk ki részletesebben.

3.5.1. Óvodák

Kaposváron összesen 23 óvoda működik:

- 19 óvoda (a tagóvodákkal együtt) az Önkormányzat fenntartásában;
- 1-1 óvodát üzemeltet a Katolikus Egyház és a Református Egyház;
- a Kaposvári Tankerületi Központ is működtet 2 speciális intézményt, amelynek van óvodai része: az értelmi fogyatékosokkal foglalkozó Bárczi Gusztáv Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény óvodája és a hallássérülteket és beszéd fogyatékosokat ellátó Somogy Megyei Duráczky József EGYMI óvodája.

Ezekbe az óvodákba összesen 1906 gyermek jár.

Sport vonatkozásában összességében az alábbiak jellemzik az óvodákat:

- Az óvodák többségének van **tornaszobája** (17 a 23-ból), ezek többsége (10) olyan, ami eredetileg is tornaszobának épült, a másik részét csoportszobából vagy egyéb helyiségből alakították át tornaszobává. 6 óvodában tehát egyáltalán nincsen tornaszoba, annak ellenére, hogy ez a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet alapján kötelező. Az önkormányzati fenntartásúak közül ilyen a Tallián utcai Tagóvoda, a Nemzetőr Sori Központi Óvoda, a Búzavirág Tagóvoda, a Szigetvári utcai Tagóvoda és a Szántó Utcai Tagóvoda, valamint a Szent Margit Katolikus Óvoda.
- A 23 óvodából 8-nak is van az Magyar Labdarúgó Szövetség által hitelesített **műfüves Ovifoci-pályája**, a saját udvarán. Jellemző módon ezek olyan óvodák, amelyek tornaszobával is rendelkeznek, tehát ezeknek kiemelkedő az infrastrukturális ellátottsága, viszont így még nagyobb a kontraszt a tornaszobával sem bíró óvodákkal szemben.
- A Kaposvár sportlétesítményei alfejezetben említett 4 közterületi Ovifoci-pálya mindegyikének közelében található óvoda, de közülük 2-nek is van saját Ovifoci-pályája az udvarán, így nem célszerű a külső pályát használniuk, és csak 1 olyan van, amelyiknek nincsen sem saját pályája, sem tornaszobája. Ez tovább növeli az óvodák közötti különbségeket, és jelentősen rontja az Ovifoci-pályák kihasználásának esélyét.
- Szinte mindegyik óvodában dolgozik olyan óvodapedagógus, akinek van valamilyen **sporttal, mozgással kapcsolatos végzettsége**. A sajátos mozgásfejlesztő programmal működő Petőfi Sándor Központi Óvodában ez 25 fő, a többi óvodában átlagosan 3 fő. A leggyakoribb végzettségek a gyógytestnevelő, MLSZ Grassroots szervező, „Így tedd rá!” népi játék és néptánc foglalkozásvezető, sportági edző stb. (Az EGYMI-k ezekben az adatokban nincsenek benne.)
- A 2021–2022-es tanévig az Önkormányzat **úszás- és korcsolyaoktatást** szervezett és finanszírozott a kaposvári óvodák számára a városi sportlétesítményekben. Ez jelen sportkoncepció írása közben módosul a Magyar Úszó Szövetség által működtetett Úszó Nemzet program elindulásával, amelyben a nagycsoportos korú óvodások vesznek részt úszásoktatásban. A korcsolyaoktatás a tervek szerint a következő jég szezonban tovább folytatódik.

3.5.2. Általános és középiskolák

Kaposváron 19 intézmény működik a Kaposvári Tankerületi Központ fenntartásában, az alábbi tanulói létszámokkal:

- 11 általános iskola (a Kaposvári Kodály Zoltán Központi Általános Iskola és tagiskolái): 3567 tanuló, 1763 fiú és 1804 lány;
- 1 általános iskola és gimnázium közös intézményben: 774 tanuló, 412 fiú és 362 lány;
- 2 gimnázium: 1430 tanuló, 601 fiú és 829 lány;
- 1 iparművészeti szakgimnázium és kollégium: 300 tanuló, 48 fiú és 252 lány;
- 2 egységes gyógypedagógiai módszertani intézmény, általános iskolával, középiskolával és kollégiummal (a már említett Bárczi Gusztáv és Duráczy József EGYMI-k): 581 tanuló, 398 fiú és 183 lány;
- 2 kollégium.

További kaposvári iskolai intézmények:

- 4 technikum és szakképző iskola a Kaposvári Szakképzési Centrum fenntartásában: 2297 tanuló, 1446 fiú és 851 lány;
- 2 technikum és szakképző iskola a Déli Agrárszakképzési Centrum fenntartásában: 662 tanuló, 353 fiú és 309 lány;
- 1 technikum és szakképző iskola a Pécsi Tudományegyetem fenntartásában: 233 tanuló, 16 fiú és 217 lány;
- 1 általános iskola és gimnázium a Katolikus Egyház fenntartásában: 628 tanuló, 288 fiú és 340 lány;
- 1 általános iskola, gimnázium és kollégium a Református Egyház fenntartásában: 492 tanuló, 249 fiú és 243 lány.

Ez összesen 10 964 tanulót jelent, 5574 fiút és 5390 lányt.

- Ez a közel 11 ezer tanuló már önmagában is jelentős szám, Kaposvár lakosságának 18%-át teszi ki (tudva persze, hogy egy részük nem kaposvári lakos), akik a legfogékonyabb korban vannak, amikor konkrét sportági mozgásformákkal találkozhatnak.
- Fontos látni, hogy az általános tematikájú iskolákban a fiúk és lányok aránya az elvárásoknak megfelelően kiegyenlített, vagyis a sportági oktatások tervezése során egyformán szükség van nemtől független, illetve kifejezetten fiús és lányos sportágakra is.

Az iskolák sportinfrastruktúrája igen hullámzó, szélsőséges esetekkel.

- Vannak jól ellátott, és speciális létesítményekkel is rendelkező iskolák (uszoda/tanmedence, füves vagy műfüves szabadtéri pályák, rekortán borítású pályák, streetballpálya, tornaterem mellett külön konditerem stb.).
- **Még mindig vannak iskolák, ahol nincsen tornaterem** – az általános iskolák közül ilyen a Honvéd utcai és a Zrínyi Ilona Tagiskola, míg a középiskolák közül a Széchenyi István Technikum, a Noszlopy Gáspár Közgazdasági Technikum, a Móricz Zsigmond Mezőgazdasági Technikum, a Szigeti-Gyula János Egészségügyi Technikum és a Zichy Mihály Iparművészeti Szakgimnázium.
- További helyeken is probléma, hogy a tornaterem/tornaszoba mérete nagyon kicsi, és a szabadtéri lehetőséget is régi, betonos vagy salakos pályák jelentik.
- Ez több helyen **gondot okoz a mindennapos testnevelés kivitelezésében**, a tanulóknak más intézményekbe kell menniük az órákra, vagy a fenntartónak kell létesítményt bérelni az alapvető foglalkozásokhoz is (tehát nem csak a speciális létesítményt, pl. jégpályát igénylőkhöz). Az iskolák jól együttműködnek ebben, kisegítik egymást, de ez jelentős korlátok közé szorítja a tudatosan felépített testnevelés-oktatás kivitelezését – a külső helyszíni órákat például a közlekedés miatt duplaórákban vagy rövidített időbeosztással kell megtartani –, és a tanórán kívül sportfoglalkozások elterjedését és népszerűsítését is hátráltatja.
- Sajátos kettősség, hogy tanítási időben a létesítmények gyakran szűkösek, azon túl viszont sok esetben kihasználatlanok. A jobb minőségű, illetve a gyakori teremsportágak szabványos pályaméretéhez illeszkedő termek a délutáni és esti órákban is jellemzően foglaltak, de ebben az időszakban bőven áll még rendelkezésre olyan kapacitás, amelyet fel lehetne használni a lakosság sporttevékenységéhez, jellemzően szabadidősportra. Az iskoláknak azonban általában nincsen személyi és anyagi erőforrásuk ilyen lehetőségek megszervezésére, értékesítésére.

Testnevelés órán kívüli sportfoglalkozásokat sok iskolában tartanak, ezek mérete és intenzitása a tapasztalatok szerint több tényezőtől függ:

- Az iskola infrastrukturális ellátottságától.
- A testnevelőtanárok **lelkesedésétől** – meg kell szeretetni a tanulókkal egy sportágat, illetve meg kell tartani a délutáni foglalkozásokat is.
- A testnevelőtanárok **sportági ismereteitől** – jellemzően olyan iskolában tud megtelepedni egy-egy sportág, ahol dolgoznak edzői vagy egyéb szakképesítéssel rendelkező testnevelők.
- A **külső egyesületekkel**, sportszervezetekkel kialakított hatékony együttműködéstől. Ez gyakran komplementer viszonyban van az előző ponttal: ahol vannak sportági szakképesítésű testnevelők, ott kevésbé van szükség (és fogadókészség) külső segítségre és fordítva.
- A testnevelőtanárok **általános kapacitásától**, amelyet a mindennapos testnevelés bevezetése sokkal telítettebbé tett.
- A tanulók **életkori és oktatási sajátosságaitól**: középiskolásokat már nem nagyon lehet új sportágakba bevonni, mivel kialakultak a preferenciáik, a végzősök is könnyebben elterelődnek más tevékenységek felé. A gyakorlaton lévő szakképző iskolások szintén kevésbé fogékonyak az órák utáni mozgásra.

A fentiek alapján egyértelműen kijelenthető, hogy a tanulók ösztönzésében, sportra nevelésében a humán erőforrás, vagyis a testnevelőtanárok döntő szerepet töltenek be: mind a képzettségük, mind a külső és belső motivációjuk szükséges a diákok sikeres aktivizálásához.

Ahol van lehetőség és fogadókészség a külső sportszervezetekkel való együttműködésre, ott jellemzően az alábbiak találhatóak meg:

- Magyar Labdarúgó Szövetség Bozsik-programja;
- Egyéb futbal egyesületek (Bene Akadémia, Kaposvölgye LUE, Toponár SE);
- KASI szakosztályai (kosárlabda, atlétika, dzsúdó stb.);
- Mikrokozmosz Református Alapfokú Művészeti Iskola (különböző táncfoglalkozások).

A 26 iskolából (a 2 tankerületi kollégium nélkül) csupán 10-ben, azaz 38%-ukban van csak **diáksportkör, diáksport-egyesület**. Az utóbbi években számos iskolában szűnt meg a DSK/DSE, ami elsősorban az iskolákban zajló sportfoglalkozások minőségét befolyásolja. (Előfordulhat az is, hogy egy más jellegű szervezet átveszi a DSK feladatait, például egy iskola mellett működő alapítvány.)

Az iskolai sportélet egyik hasznos fokmérője mindezek után a **Diákolimpia** versenyein induló tanulók száma. A Diákolimpiát 14 sportágban rendezi meg minden tanévben a Magyar Diáksport Szövetség, általános iskolai 1. osztályától a középiskolák 12. osztályáig. Kaposvár Önkormányzata támogatást nyújt a Somogy Megyei Diáksportszövetségnek a kaposvári Diákolimpia-fordulók rendezéséhez.

- A kaposvári iskolákból **2011 tanuló** indult a 2018–2019-es (vagyis az utolsó járványmentes) tanévben a Diákolimpián, ez az összes tanuló 18%-a.
- A sportágak eredményeinek összesítésében több kaposvári iskola is ért el sikereket az elmúlt években:
  - A Kodály Zoltán Központi Általános Iskola 2017–2018-ban 5., 2018–2019-ben 11. lett országosan az általános iskolák között.
  - A Táncsics Mihály Gimnázium 2017–2018-ban 12. lett országosan a középiskolák között.

- A **Diákolimpián induló tanulók aránya 25%** az általános tematikájú iskolákban (vagyis az EGYMI-k, az Iparművészeti Szakgimnázium, valamint a KSZC, a DASZC és a PTE szakiskolái nélkül), szintén a 2018–2019-es tanévet alapul véve.
  - A fiúk lényegesen magasabb arányban indulnak, mint a lányok (30%, ill. 22%), ami felhívja a figyelmet a specifikusan lányokra fókuszáló sportágak népszerűsítésének igényére.
  - Az iskolák között nagy különbségek vannak az általános tematikán belül is: a néhány százaléktól egészen az 50% feletti, kiemelkedően jó arányig terjed a skála. Ez megerősíti a fentiekben a testnevelőtanár kulcsszerepének jelentőségét az iskolai sportélet fejlesztésében. (A Zrínyi Ilona Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Tagiskola a fiúknál és a lányoknál is 50% feletti mutatót ért el, míg a fiúknál elérte vagy meghaladta ezt még a kaposfüredi Benedek Elek Tagiskola, a Berzsényi Dániel Tagiskola és a Nagyboldogasszony Római Katolikus Gimnázium általános iskolai része.)
  - Jellemzően ott lehet magas a résztvevők aránya, ahol csapatsportágakban is indulnak. Ez is jelzi a csapatsportok jelentőségét a fiatalok bevonásában.
  - A szakiskolák tanulóinak részvételi aránya alacsonyabb a többi iskola átlagánál (7%), közülük az Eötvös Loránd Műszaki Technikum és a Noszlopy Gáspár Közgazdasági Technikum mutatója a legmagasabb, 13-13%-kal. Az alacsonyabb értékek egyrészt az oktatási sajátosságaikkal vannak összefüggésben, ami érthető, másrészt nyilvánvaló befolyásoló tényező a létesítményhelyzetük is, hiszen ahogy az korábban látszott, ezen iskoláknál a legjellemzőbb a tornatermek hiánya.
- Gyakori egyébként, hogy azok az iskolák is indítanak továbbra is tanulókat a Diákolimpiákon, ahol nincs vagy megszűnt a DSK. Ilyenkor azonban a Diákolimpiára történő felkészülés sok esetben gyengébb minőségű lehet, folyamatos munka helyett inkább ad-hoc edzéseket jelenthet a verseny előtt.
- A Diákolimpián kívül a városban nincs vagy kevés az olyan rendezvény, amely kifejezetten iskolák egymás közötti sportversenyén alapulna, holott ez komoly ösztönzőerő lehetne a tanulóknak a sportolásra, illetve a sport társadalmi, közösségépítő funkcióját is betölthetné. (A létező versenyek között ilyen például a Belvárosi akadályfutáshoz kapcsoló Kaposvári Általános Iskolák Váltóbajnoksága – ilyenből lehetne több, számtalan sportágban vagy mozgásfajtában.)

Más jellegű, de szintén iskolai összevetést is nyújtó rendezvénysorozat a Magyar Szabadidősport Szövetség által évente szervezett **Kihívás Napja**. Legutóbb, 2021-ben a tanintézmények között országosan a 10. helyen végzett Kinizsi Lakótelepi Tagiskola, a programban részt vevő diákok aránya alapján.

Megemlítendő, hogy a Kaposvári Sportközpont és Sportiskola a nevében viseli ugyan az „iskola” szót, de – a Sporttörvény 77. §-ában szereplő definíciók megfogalmazásában – nem köznevelési típusú, hanem egyesületi jellegű sportiskola, ezért a kiemelt sportszervezetek között került említésre, és nem itt.

3.5.3. Felsőoktatás

Kaposváron a felsőoktatás számtalan átszervezésen ment keresztül a rendszerváltoztatást követően. Egy ideig önálló Kaposvári Egyetem is működött, jelenleg a város meghatározó intézményei a gödöllői székhelyű **Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem (MATE) Kaposvári Campusaként** működnek, négy intézettel. A koncepció készítésekor 2427 hallgató tanult Kaposváron a MATE-n, 643 férfi és 1784 nő.

A campus fő telephelye a Guba Sándor úton, Toponár határában van, így távolabb esik a városközponttól és a sportlétesítményektől. Egyelőre kerékpárút sem visz ki ide, ami jelentősen rontja az egyetemisták közlekedési lehetőségeit – a városi kerékpárúthálózat fejlesztésében már szerepel ez az irány.

Az intézmény sportlétesítményei méretre megfelelőek, de a műszaki állapotuk nagyon változó, több közülük jelentős felújításra szorul. Egyetemi testnevelésórákat a városi sportlétesítményekben is tartanak. A saját infrastruktúra helyzete viszont azért is érdekes, mert a nagy egyetemi városokban az egyetem sportlétesítményei jellemzően a városi sportéletnek is fontos terepei, míg itt ezt a funkciót erre irányuló szándék esetén sem tudnák betölteni. Természetesen a campus külső fekvése miatt elsősorban Toponár szabadidősportjában tudna jelentős szerepet játszani – hiszen Toponáron lényegében csak a helyi SE futballpályája található –, de az egyetem elhelyezése igényli is ennek a feladatnak az ellátását. (Szintén használja a campus sportinfrastruktúráját az itt elhelyezkedő Móricz Zsigmond Mezőgazdasági Technikum.)

Az egyetemhez tartozó létesítmények között kiemelt helyet foglal el a Pannon Lovasakadémia, amely Magyarországon egyedülálló minőségi szintet képviselő komplex lovas oktatási központ.

A Kaposvári Campuson aktív sportélet zajlik, a hallgatók rendszeresen részt vesznek a Magyar Egyetemi-Főiskolai Országos Bajnokságokon (MEFOB) is, amelyeket több mint 40 sportágban ír ki a Magyar Egyetemi-Főiskolai Sportszövetség. 2018-ban az akkor még önálló Kaposvári Egyetem országosan a 2. helyen végzett a MEFOB pontversenyében a szinte minden évben győztes Testnevelési Egyetem mögött¹⁸. A legutóbbi tanévben a 71 fő indult a MEFOB-on a Kaposvári Campusból, ebből 44 hallgató és 27 oktató. Bizonyos sportágakban, például röplabdában, az eredményesség a kiemelt kaposvári sportszervezetekben szereplő és az egyetemen hallgatóként tanuló sportolóknak is köszönhető, mint ahogy az más egyetemeken is jellemző.

Kaposvár felsőoktatásának másik intézménye a **Pécsi Tudományegyetem (PTE) Egészségtudományi Karának Kaposvári Képzési Központja**, egy intézettel és egy tanszékkel. Összesen 419 hallgatója van, ebből 78 férfi és 341 nő. A központ és a campus egy tornateremmel rendelkezik, míg egy aszfaltos pályája a Szigeti-Gyula János Egészségügyi Technikumnak van átadva használatra. A MEFOB-on nem indultak hallgatóik.

---

¹⁸ MEFS (é. n.)

4. Az önkormányzati sportirányítás rendszere

Megyei jogú városként Kaposvár kiemelkedő szerepet tölt be a helyi sport működtetésében és finanszírozásában.

A városok méretei meghatározóak ebben a kérdésben: a felmérések szerint a lakosságszám növekedésével nemcsak a sportra fordított kiadások, hanem azok lakosságszámra vagy települési költségvetésre vetített aránya is nő¹⁹. Kijelenthető, hogy a rendszerváltoztatás utáni Magyarországon a sport támogatási rendszerében a megyei jogú városok önkormányzatai váltak a sport szervezésének és finanszírozásának meghatározó szereplőjévé, párhuzamosan azzal, hogy a centralizáció helyett a lokális tényezők váltak meghatározóvá a sportban²⁰. A 2010-es kormányváltás óta a sport nemzetstratégiai ágazattá válásával természetesen a központi kormányzat és a vállalati szféra a korábbiaknál lényegesen nagyobb szerepet vállal a sportfinanszírozásból, számtalan különböző csatornán keresztül, azonban a megyei jogú városok jelentős szerepe így is megmaradt.

Kaposvár sporttámogatási tevékenységének az elmúlt években az alábbi fő stratégiai irányai voltak:

- **A létesítmények fejlesztésével** megteremteni a városi sport alapvető lehetőségeit.
  - A nagy létesítményekkel kiszolgálni a kaposvári csapatokat és lehetővé tenni országos és nemzetközi események vendégül látását.
  - A közterületi létesítményekkel „házhoz vinni” a sportolás lehetőségét a kaposváriaknak.
- A fokozott érdeklődést vonzó **kiemelt sportszervezetek működésének támogatásával** népszerűsíteni a sportolást, az egészséges életmódot a lakosság számára.
- Az előbbiekről a kiemelt sportszervezetek szereplését felhasználva javítani a városimázst, azaz erősíteni Kaposvár jó hírét az országban, illetve növelni a helyi lakosok identitását, önbecsülését, büszkeségét.

Mindez illeszkedik a sportnak a megyei jogú városokban tapasztalható megjelenési formáihoz.

Ebben a fejezetben a kaposvári sportirányítás főbb szerveit és formáit ismertetjük.

4.1. Szervezeti irányítás

Az Önkormányzat sportigazgatással, sportszabályozással, sportközszolgáltatással kapcsolatos feladatait és hatásköreit – a sportról szóló 19/2021. (V. 21.) önkormányzati rendelet értelmében – a **Közgyűlés**, átruházott hatáskörben annak **Ifjúsági és Sport Bizottsága**, valamint a **Polgármester** látja el.

Az **Ifjúsági és Sport Bizottság** feladatai, a 85/2012. (XII. 17.) és az 56/2014. (X. 30.) önkormányzati rendeletek értelmében:

- véleményezi az Önkormányzat sportintézményei működésére, fenntartására vonatkozó előterjesztéseket;
- véleményezi a szakterületét érintő, valamint a költségvetésről szóló rendelettervezeteket;

¹⁹ Kozma–Bácsné–Perényi (2016), Kozma (2017)

²⁰ Gyömörei (2012)

- véleményezi a szakterületéhez tartozó intézmények fejlesztését szolgáló pályázati előterjesztéseket;
- véleményezi a szakterületéhez tartozó intézmények létesítésével, megszüntetésével és átszervezésével kapcsolatos előterjesztéseket;
- véleményezi a sportügyekkel kapcsolatos előterjesztéseket;
- a bizottsági szabályzat alapján döntésre előkészíti az „Év Utánpótláskorú Sportolója”, valamint az „Év Diáksportolója” elismeréseket;
- állást foglal a sportcélú létesítmények pályái, helységei használatának rendjéről;
- véleményezi a kiemelt sportszervezetek és az olimpiai reménységek támogatásáról szóló előterjesztéseket;
- megtárgyalja a városi sportszervezetek beszámolóit;
- véleményezi a sportintézmény-vezetői pályázatokat;
- véleményezi az ifjúsági ügyekkel kapcsolatos előterjesztéseket.

A bizottságnak 9 tagja van, 5 fő a Közgyűlés tagjaiból és 4 fő külső szakértő.

Az önkormányzati irányítás végrehajtásának koordinációját a Polgármesteri Iroda állományához tartozó **sportreferens** végzi.

Az Önkormányzat emellett a sportfeladatainak ellátása – különösen az utánpótlás-nevelés támogatása – érdekében fenntartja és működteti a **Kaposvári Sportközpont és Sportiskolát**, amelyet a Kiemelt sportszervezetek alfejezetben mutattunk be.

2020 nyaráig a Sportközpont és Sportiskola feladatai közé tartozott a ma a Dr. Bodosi Mihály Sportközpont részét képező létesítmények kezelése is, ám ekkor az Önkormányzat kettéválasztotta a szervezet két feladatkörét: a profiltisztítás után a KASI megmaradt utánpótlás-nevelő szervezetnek, a létesítmények üzemeltetését pedig az újonnan létrehozott **Kapos Sport Nonprofit Kft.** vette át.

A Virágfürdőt és a Csik Ferenc Versenyuszodát a **Kaposvári Élmény- és Gyógyfürdő Nonprofit Kft.** működteti.

E három szervezet finanszírozása jelenti a kaposvári sportköltségvetés alapvető részét, az önkormányzati kiadások összegzésében külön soron szerepelnek, míg az egyéb feladatok – amelyeket a következő alfejezetekben mutatunk be – Sport kiegészítő tevékenység cím alatt, összefoglalóan szerepelnek ugyanott.

A három intézmény közül a KASI – ahogyan azt már említettük – költségvetési szervként közvetlenül az Önkormányzat működtetése alatt áll. A két nonprofit cég pedig egyaránt az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságokat összefogó **Kapos Holding Közszolgáltató Zrt.** tagvállalataként üzemel, így Kaposvár legtöbb jelentős sportlétesítménye szervezetileg e társaság alá tartozik.

4.2. Sportszervezetek támogatási formái

Az Önkormányzat sporttámogatásra fordított összegeinek legnagyobb részét a kaposvári sportszervezetek támogatása teszi ki (az előző fejezetben bemutatott saját szervezetek működtetésén túl). Ezek szerepelnek az önkormányzati kiadások összegzésében a Sport kiegészítő tevékenység cím alatt.

A **kiemelt sportszervezetek** külön formában pályázhatnak önkormányzati támogatásra. Támogatott pályázatuk alapján alap- és eredményességi támogatásban részesíthetők azzal, hogy az önkormányzati támogatás mértéke nem haladhatja meg a sportszervezet bajnoki évre vonatkozó teljes bevételének 40%-át. Az alaptámogatás összege nem haladhatja meg az önkormányzati támogatás 50%-át. Az eredményességi támogatás sportszakmai és marketing jellegű (pl. nézőszám) eredményektől függ, pontos kritériumrendszer alapján. A kiemelt utánpótlás-nevelő egyesületek eredményességi támogatásban nem részesülnek.

A **nem kiemelt sportszervezetek, sportrendezvények** támogatására fordítható összeget az Önkormányzat tárgyévi költségvetési rendeletének Sport Támogatási Kerete tartalmazza, amelynek felosztásáról az Ifjúsági és Sport Bizottság a sportszervezetek pályázata alapján dönt. Az odaítélt támogatások legfontosabb területei:

- utánpótlás-nevelés;
- amatőr versenysport;
- szabadidősport;
- fogyatékosok sportja;
- a kiemelt és szabadidős rendezvények;
- a városi és megyei sportági szakszövetségek és diáksportszövetségek.

4.3. A sportra fordított költségvetés

Az Önkormányzat éves költségvetésében fontos helyett foglalnak el a sportra költött összegek. A létesítmények fenntartására (ideértve a Dr. Bodosi Mihály Sportközpontot, a Virágfürdőt, a Csik Ferenc Versenyszodát és minden egyéb létesítményt), a Sportiskola működtetésre, a kiemelt és nem kiemelt sportszervezetek támogatására, rendezvények szervezésére és egyéb sportcélokra elköltött összegeket tekinthetjük együttesen a sportköltségvetésnek. Az alábbiakban e kiadások vizsgálatok a nyers számok helyett elsősorban az arányokra, összefüggésekre fogunk koncentrálni, mert a sportkoncepció megalkotása szempontjából ezek a legrelevánsabbak.

E sportköltségvetésnek az Önkormányzat teljes évi **költségvetéséből való részesedése** fontos mutató a sport helyi jelentőségének és működésének felmérésében. Az ezzel kapcsolatos pontos adatokat az alábbi táblázat mutatja, az adott évekre szóló költségvetési előirányzatok alapján.

1. táblázat: Kaposvár sportköltségvetésének részesedése az Önkormányzat költségvetéséből

Év	Teljes részesedés	Működési részesedés
2022	5,8%	7,2%
2021	8,9%	6,7%
2020	8,8%	10,0%
2019	6,9%	7,9%
Átlag	7,6%	8,0%

A táblázatban kétféle részesedést közlünk:

- A teljes részesedés a teljes sportköltségvetés arányát mutatja a város teljes kiadási főösszegéből. Ez rendre 6% környékén vagy magasan felette volt az elmúlt években, nagyobb beruházások nélkül is. (A Versenyszoda és a Kaposvár Aréna építésének éveiben ez lényegesen magasabb volt, 24% feletti.)

- A működési részesedés csak a működési kiadásokat veszi figyelembe, a felhalmozási kiadások (vagyis a beruházások, felújítások stb.) nélkül, tehát a sportba áramló működési költségeket veti össze a város működési kiadásainak főösszegével. Ezek az értékek az elmúlt években jellemzően magasabbak voltak a teljes részesedésnél, 7% körül vagy felett, mivel a nagy sportlétesítmény-fejlesztések befejeztével a sportberuházások aránya kisebb volt az összes városi beruházáshoz képest.

Akarmelyik adatsort is nézzük, a fenti számok kiemelkedőek a többi, Kaposvárhoz hasonló méretű megyei jogú várossal összevetve. Az alábbi táblázat e városok sportköltségvetésének működési részesedését mutatja be. Az összevethetőség kedvéért mindenhol a 2019-es (vagyis a koronavírus-járvány előtti utolsó évi) adatokat vettük, az adott városok zárszámadásának megfelelő soraival és a működési kiadások főösszegével számolva.

2. táblázat: Megyei jogú városok sportköltségvetésének részesedése az önkormányzatok költségvetéséből

Város	Népesség	Működési részesedés
Érd	70 063	4,0%
Szolnok	69 725	4,1%
Tatabánya	65 145	4,6%
Sopron	62 900	3,6%
Veszprém	58 153	2,6%
Békéscsaba	58 002	4,0%
Zalaegerszeg	55 470	4,0%
Eger	51 168	3,3%
Átlag	63 217	3,8%

Forrás: KSH (é. n. b), ill. saját számítás Érd (2020), Szolnok (2020), Tatabánya (2020), Sopron (2020), Veszprém (2020), Békéscsaba (2020), Zalaegerszeg (2020) és Eger (2020) alapján

Látható, hogy e városok működési sportköltségvetése rendszerint 3-4% körüli hányadot tett ki, az átlaguk 3,8%, és egyik sem közelítette meg sem a 2019-es, sem az azt követő években mért kaposvári hasonló adatot.

A fenti arányszám speciális, és mindenképpen külön megemlítenő változata az, amely az **„élősport” részesedését mutatja a városi költségvetésből**. Élősportnak a sportköltségvetés létesítményfenntartás nélküli összegét szokás nevezni, tehát amit az infrastruktúra „kötelező” fenntartása mellett a városi sport aktív működtetésére fordítanak az önkormányzatok. Ezt a teljes költségvetéshez, vagyis a működési és felhalmozási kiadásokat egyaránt tartalmazó teljes főösszeghez arányosítjuk.

Kaposvár élősportkiadásainak részesedését az alábbi táblázat mutatja az idei és a tavalyi évben a költségvetési előirányzatok alapján.

3. táblázat: Kaposvár élősportkiadásainak részesedése az Önkormányzat teljes költségvetéséből

Év	Élősport-részesedés
2022	3,0%
2021	3,9%
Átlag	3,4%

(Azért csak az idei és a tavalyi esztendő szerepel a felsorolásban, mert – ahogyan arról a Szervezeti irányítás alfejezetben szó volt – 2020 nyarán vált ketté a Kaposvári Sportiskola és a városi

létesítmények zömét működtető Kapos Sport Nonprofit Kft., így az azt követő évek mutatják a legtisztább képet az élősportról.)

A magyar településeknél ez az arány 0,8-1% körül szokott lenni, így a kaposvári érték kiemelkedőnek mondható. Ez látszik akkor is, ha szűkítjük az összehasonlítás körét a fent idézett, Kaposvárhoz hasonló méretű megyei jogú városok élősport-részesedési adataira, amelyek – a 2019-es zárszámadások alapján – az alábbi táblázatban találhatóak.

4. táblázat: Megyei jogú városok élősportkiadásainak részesedése az önkormányzatok teljes költségvetéséből

Város	Élősport-részesedés
Érd	1,5%
Szolnok	1,3%
Tatabánya	2,1%
Sopron	1,3%
Veszprém	1,0%
Békéscsaba	1,1%
Zalaegerszeg	1,6%
Eger	2,1%
Átlag	1,5%

Forrás: saját számítás Érd (2020), Szolnok (2020), Tatabánya (2020), Sopron (2020), Veszprém (2020), Békéscsaba (2020), Zalaegerszeg (2020) és Eger (2020) alapján

A megyei jogú városok adatai némileg magasabbak az országos átlagnál, ami nem meglepő, hiszen már e fejezet elején rögzítettük, hogy a települések összehasonlításakor a lakosság szám növekedésével a sportra fordított kiadások települési költségvetésre vetített aránya is nő. A kaposvári 3% feletti, 2021-ben 4% közeli adat azonban ebben a körben is kiemelkedő.

Érdemes még megvizsgálni a **sportköltségvetésnek a sport egyes részterületei közötti megoszlását**. A felosztásban az előző mutató gondolatmenetét folytatjuk: a létesítményműködtetés mellett az élősportot is két nagy részre bontjuk, a hivatásos sportra és az egyéb élősportra. Az egyértelműség kedvéért a három nagy kiadási területet így határozzuk meg:

- **Sportlétesítmények működtetése:** a városi tulajdonban és/vagy kezelésben lévő sportinfrastruktúra fenntartása.
- **Hivatásos sport:** a professzionális sportszervezeteknek nyújtott támogatások, ill. ideszámoltuk a nemzetközi és országos hivatásos sportesemények rendezését is.
- **Egyéb élősport:** a fentiek kívüli sportköltségek, jellemzően a szabadidősport, az amatőr versenysport, a diáksport, az utánpótlássport és a hátrányos helyzetű csoportok sportjának területén.

A sportinfrastruktúra legnagyobb része mindenhol önkormányzati tulajdonban van, és a létesítmények működtetése az állandó költségigényből fakadóan igen jelentős része az önkormányzatok sportköltségvetésének. A települések nagy részénél – különösen a regionális jelentőségű létesítményeket üzemeltető megyei jogú városoknál – ez teszi ki a sportra fordított összegek legnagyobb részét²¹.

A hivatásos sportszervezetek finanszírozására fordított kiadások magas aránya is jellemző hazai tendencia, és erre is erősen hat a terület magas költségigénye, amelyet a magyar sport elmúlt évekből

²¹ Bukta (2014)

erőteljes fejlődése is fokoz. Ugyanakkor a kutatások alapján²² a magyar önkormányzatok (különösen a megyei jogú városok) többsége hagyományosan a sporteredményességet tartja a fókuszban, és kiemelten a hivatásos sportot helyezi előtérbe a támogatási rendszerben.

Az alábbi táblázat mutatja Kaposvár sportköltségvetésének megoszlását a három nagy kiadási terület között, a költségvetési előirányzatok alapján.

5. táblázat: Kaposvár sportköltségvetésének megoszlása

Év	Létesítmények	Hivatásos sport	Egyéb élősport
2022	48%	38%	14%
2021	57%	30%	14%
Átlag	52%	34%	14%

A kaposvári sportlétesítmények működtetésébe beletartozik a teljes infrastruktúra fenntartása, valamint ide számítottuk a különböző sportegyesületeknek létesítménybérleti díjakra, üzemeltetésre nyújtott támogatásokat is, hiszen ezeknél az Önkormányzat a saját létesítményei bevételeit vagy működését finanszírozza.

Látható, hogy az infrastruktúra teszi ki a sportköltségvetés nagyjából felét, míg az élősporton belül a hivatásos sport dominál, ahogyan az a fent említett országos tendenciák alapján is várható.

Az előzőeknek megfelelően most is közöljük a Kaposvárhoz hasonló méretű megyei jogú városok adatsorait, a 2019-es zárszámadataik alapján.

6. táblázat: Megyei jogú városok sportköltségvetésének megoszlása

Város	Létesítmények	Hivatásos sport	Egyéb élősport
Érd	41%	55%	4%
Szolnok	55%	8%	37%
Tatabánya	1%	69%	29%
Sopron	34%	42%	23%
Veszprém	11%	54%	36%
Békéscsaba	37%	49%	14%
Zalaegerszeg	29%	45%	26%
Eger	8%	18%	75%
Átlag	27%	43%	30%

Forrás: saját számítás Érd (2020), Szolnok (2020), Tatabánya (2020), Sopron (2020), Veszprém (2020), Békéscsaba (2020), Zalaegerszeg (2020) és Eger (2020) alapján

Természetesen tapasztalható jelentős hullámzás az egyes kiadási területek adatai között, de az átlag illeszkedik a fentebb tárgyaltakhoz. A sportlétesítmények fenntartásának átlaga a megvizsgált városokban alacsonyabb, mint Kaposváron, ami erős összefüggésben áll Kaposvár elmúlt években megújult és kibővült infrastruktúrájával, amely országos szinten is kiemelkedő. A hivatásos sport és az egyéb élősport viszonylatában a többi megyei jogú város összességében hasonló képet mutat.

Összességében a költségvetési arányok alapján kijelenthető, hogy Kaposváron az Önkormányzat országos összevetésben is igen komoly erőforrásokat biztosít a helyi sportnak, az infrastruktúra mellett az élősportnak is. Jelen sportkonceptió egyik fő feladata éppen az, hogy ezek a források a lehető leghatékonyabban, a megfogalmazott céloknak leginkább megfelelően hasznosuljanak.

²² Gyömörei (2012)

4.4. Az előző sportkonceptió célkitűzései

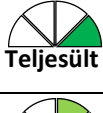

Kaposvár 2001-ben készített átfogó sportstratégiai dokumentumot *Kaposvár város közép- és hosszútávú sportkonceptiója 2001.* címmel, a sportról szóló 2000. évi CXLV. Törvény előírásainak megfelelően.

Az alábbi táblázat foglalja össze a 2001-es sportkonceptió mai szempontból legrelevánsabb megállapításait és kitűzött feladatait, főbb témakörök szerint csoportosítva (infrastruktúra, illetve a sport tárgyalt nagy területei). A táblázatba beleillesztettük az adott feladat mai helyzetét is, vagyis hogy mennyire valósultak meg a meghatározott célok, mennyire sikerült megoldani a problémákat. A jobb áttekinthetőség érdekében színekkel is jelöltük a megvalósulást: sötétzölddel azt, ha egy feladat megfelelően teljesült; világosabb zölddel azt, ha van jelentős előrelépés, de még nem teljesült a feladat; sárgával azt, ha elkezdődött a javítás-fejlesztés, de még további jelentős javításra van szükség; pirossal pedig azt, ha nem történt érdemi előrelépés, még mindig javítandó a terület.

7. táblázat: A Kaposvár 2001-es sportkonceptiójában megállapított feladatok és jelenlegi állapotuk

2001-es megállapítás, feladatkitűzés	Állapot	Részletek
Sportinfrastruktúra		
<ul style="list-style-type: none"> Városi nagy sportlétesítmények fejlesztése: sportcsarnok, uszoda, jégcsarnok, stadion stb. 	 Teljesült	Létrejött a Kaposvár Aréna, a Jégcsarnok, a Csik Ferenc Versenyuszoda, felújításra került a Rákóczi Stadion stb.
<ul style="list-style-type: none"> Grundok, játszóterek, sportparkok építésével javítani kell az önállóan végezhető szabadidős sportolás feltételrendszerét. 	 Teljesült	Jelentős és folyamatos bővülő köztéri sportlétesítmény-hálózat jött létre (kondiparkok, futókörök, kosárpályák stb.).
<ul style="list-style-type: none"> A városi sportlétesítmény-fejlesztési beruházásoknál a lakossági sportcélú használat lehetőségét minden esetben meg kell teremteni. 	 Előrelépés	Jellemzően minden létesítménynél van lehetőség lakossági használatra, még ha kis arányban is.
<ul style="list-style-type: none"> Deseda-tó komplex sportcélú fejlesztése sportlehetőségekkel, szálláshellyel. 	 Előrelépés	Jelentős sportfejlesztések történtek, új kemping építése van folyamatban.
<ul style="list-style-type: none"> A városban tovább kell fejleszteni a kerékpáros közlekedés feltételeit, és Szigetvár, ill. Kaposmerő irányába tovább építve rendszerbe kell foglalni. 	 Előrelépés	Jelentős fejlesztések történtek, folyamatban van a Kaposvári Tekergő kialakítása is.
Diáksport		
<ul style="list-style-type: none"> Jöjjön létre egy kiemelt tehetségű utánpótlás-sportolókat összegyűjtő versenysport-tagozatos gimnáziumi osztály, nyelvi-informatikai képzéssel. 	 Teljesült	Elindult a sportakadémiai osztály a Munkácsy Gimnáziumban.
<ul style="list-style-type: none"> Az alapfokú úszásoktatást erősíteni kell. 	 Teljesült	Városi program indult a helyi óvodák és iskolák úszásoktatásának szervezésére és finanszírozására ²³ .
<ul style="list-style-type: none"> Ösztönözni kell az iskolákban iskolai sportkörök munkáját, támogatni a sportegyesületté való átalakulásukat. 	 Javítandó	Nincs fejlődés, a diáksportkörök száma csökkenő tendenciát mutat.

²³ A feladatot 2022-től részben a Magyar Úszó Szövetség Úszó Nemzet programja veszi át.

<ul style="list-style-type: none"> Az Önkormányzatnak a bizottsági alapon belül növelnie kell a diáksport támogatására fordított összeget. 	 <p>Tovább javítandó</p>	Vannak előrelépések (pl. a helyi Diákolimpia-fordulók támogatása), de összességében továbbra is alacsony az erre fordított összeg aránya.
<ul style="list-style-type: none"> Kaposvári Diákjátékok néven induljon új eseménysorozat, sok sportágban nyújtva rendszeres sportlehetőséget a diákoknak. 	 <p>Javítandó</p>	Nincs ilyen esemény jelenleg.
<ul style="list-style-type: none"> Pótolni kell a hiányzó iskolai tornatermeket. 	 <p>Tovább javítandó</p>	Több helyen teljesült, de vannak még óvodák tornaszoba nélkül, és iskolák tornaterem nélkül.
Szabadidősport, fogyatékosok sportja		
<ul style="list-style-type: none"> Ösztönözni kell egy új városi szabadidősport-szövetség megalakulását, amelyet a helyi szabadidősport-egyesületek valósíthatnak meg. 	 <p>Javítandó</p>	Nincs ilyen szervezet jelenleg.
<ul style="list-style-type: none"> Új helyi pályázati lehetőség biztosításával kell a városrészi, lakóközösségi sporttevékenységhez, rendezvényekhez támogatást nyújtani. 	 <p>Javítandó</p>	Nincs ilyen specifikus pályázat.
<ul style="list-style-type: none"> A Bárczi Gusztáv EGYMI-vel együttműködve segítséget kell nyújtani egy önálló kaposvári fogyatékos sportegyesület megalakulásához, működéséhez. 	 <p>Tovább javítandó</p>	A Bárczi DSE sok sportolóval működik, de nincsen még ilyen egységes kaposvári szervezet.
Utánpótlásport, amatőr versenysport és hivatásos sport		
<ul style="list-style-type: none"> Kaposvári Sportiskola sportági, foglalkoztatási struktúrájának fejlesztése, helyzetének rendezése. 	 <p>Teljesült</p>	7 szakosztállyal működik a megtisztított profilú sportiskola, bekerült kiemelt vidéki sportszervezetek közé.
<ul style="list-style-type: none"> Bővíteni kell a női sport szerepét a versenysportban. 	 <p>Előrelépés</p>	Női csapat is szerepel az öt kiemelt professzionális sportszervezet között.
<ul style="list-style-type: none"> Hiányzik egy önálló úszóegyesület. 	 <p>Tovább javítandó</p>	Van több úszószakosztály is, de nincsen szinergikus együttműködés, a városnak megfelelő integráció.
<ul style="list-style-type: none"> Növelni kell a kiemelt csapatokban a helyi játékosok arányát. 	 <p>Tovább javítandó</p>	Látszik előrelépés, de csapatonként jelentős eltérések vannak.
<ul style="list-style-type: none"> Kevés a rangos nemzetközi sportesemény a városban. 	 <p>Tovább javítandó</p>	Van előrelépés, de jóval több lehetőség lenne eseményekre.

Látható, hogy legjobban az infrastrukturális feladatok teljesültek, létrehozva a Kaposvár sportlétesítményei alfejezetben tárgyalt városi vagyont. A diáksportban, illetve a szoros összefonódások miatt együtt kezelt utánpótlás-, amatőr verseny- és hivatásos sportban változó a célok teljesülése, szabadidősportban és a fogyatékosok sportjában viszont jellemzően nem sikerült teljesíteni a célokat. (Ezt ki kell egészíteni viszont azzal, hogy a teljesült infrastrukturális fejlesztések egy része kifejezetten szabadidősport-orientált volt.)

Nincs változás abban az alaphelyzetben sem, amely a legfőbb motivációja a sportkonceptió létrejöttének: a kaposvári lakosság egészségi állapota továbbra sem kedvező, rosszabb az országos átlagnál.

4.5. Kapcsolódási pontok Kaposvár további stratégiai terveihez

Jelen sportkoncepció eddig kapcsolódási pontjai az *Egészség legyen! – Kaposvár 2030* stratégiai program, illetve a 2001-es sportkoncepció voltak. Számos egyéb területen készült még stratégiai terve a városnak, amelynek mind van sportvonatkozása, és a sportkoncepciónak ezt is figyelembe kell vennie. Az alábbiakban ezeket a dokumentumokat vesszük sorra, rögzítve belőlük a legfontosabb sportra vonatkozó elemeket. Természetes módon a hasonló tematikájú koncepciók gyakran fogalmazznak meg hasonló célokat és feladatokat, és a koncepciók egymásra épülnek, egymásba kapcsolódnak.

Kaposvár MJV településfejlesztési koncepciója 2030, 1. módosítás (2017. augusztus)

- Aktív és egészséges város: szükséges a sport és rekreáció feltételeinek biztosítása és az életvitel pozitív befolyásolása.
- A sportélet fejlesztése hozzájárul a helyi lakosok komfortérzetének és identitásának erősítéséhez és a vendégforgalom növeléséhez is, a közösségépítés egyik legfontosabb eszközüül szolgál.
- Ehhez eszközök és beavatkozási területek:
  - Sport- és aktív szabadidős infrastruktúrafejlesztésekre.
  - Sportélet támogatása és népszerűsítése térségi szinten, szemléletformáló közösségi programok.
  - Országos hírű sportrendezvények további fejlesztése.
  - A gazdaság és a civil élet szereplőinek bevonása a város sportéletébe.
- A fejlesztési célok releváns városrészi vonatkozásai:
  - Toponár–Deseda: a vendégforgalomban a Deseda-tóra, a Lovasakadémiára, a vizes- és lovassportra, aktív szabadidő-eltöltésre alapozott speciális arculat, kínálati termékcsalád további bővítése.

Kaposvár MJV Integrált Területi Programja (2020. január)

- Kaposvár legyen harmonikus város: vonzó városi környezet és aktív, egészséges társadalom.
  - Zöld, virágos város – zöldterületek ütemezett megújítása, fenntartása, két nagy területen is: a Deseda-tó környezete (ökoturisztikai célokkal is), valamint a Kapos-part zöldterületi minőségének és szabadidős hasznosításának növelése. Ezek a társadalom széles rétege számára a szabadidő-eltöltés, a sportolás és a turizmus célterületei is. A zöldterületeket a kerékpáros és gyalogos tengelyek szervezik hálózatba.
  - A nagyrendezvények sorát további sportrendezvényekkel, köztük a lovas tematikára épülő rendezvénnyel célszerű bővíteni a jövőben.
- Szolidáris, biztonságos egyéni esélyeket biztosító város:
  - A szegregált területek integrált programjában a jövőben elsősorban a *soft*, azaz a nem beruházási jellegű projektek megvalósításán van a hangsúly. Ebbe jól bekapcsolhatóak a sportrendezvények is.
  - Az Önkormányzat a jövőben is támogatni kívánja a helyi diáksportéletet. A sport közösségformáló erején túl az egészséges életmódra nevelés kulcsa, a fiatal korosztályon belül a toleranciát, egymás elfogadását is erősíti.

Kaposvár MJV Integrált Településfejlesztési Stratégiája 2014–2020, 2. módosítás (2017. augusztus)

- A vonzó üzleti környezet kialakításának fontos eleme a Kaposvárra szervezett sportesemények színvonalának növelése, megfelelő irányú bővítése.

- A stratégia célok indikátorai között az alábbi számszerűsített mutatók vonatkoznak a sportra:
  - Eredményindikátorok: Sporteseményeken, városi rendezvényeken résztvevők száma (célérték: 20 000 fő/év).
  - Projektek output indikátorai: Újonnan épített, illetve felújított sportlétesítmények száma (célérték: 5 db 2020-ban – teljesült).
  - Projektek output indikátorai: Sportesemények, városi rendezvények száma (célérték: 10 db/év).
  - Projektek output indikátorai: az Önkormányzat támogatásával megvalósuló gyermek- és ifjúsági programok, vagy ennek a célcsoportnak is szóló sport- és egyéb rendezvények száma (célérték: 50 db/év).

Kaposvár MJV turizmusfejlesztési koncepciója 2014–2020 (2014. szeptember)

- Más dunántúli turisztikai desztinációkkal összehasonlítva Kaposvár és a Zselic egyik nagy versenyelőnye a sportturizmus lehet: túrázás, lovasturizmus, vízisportok, az új sportlétesítményekre alapozott nagy sportrendezvények stb.
- Az infrastruktúrában elsősorban a kerékpárutak fejlesztésére és a szálláshely-kapacitás bővítésére van szükség (szálloda, kemping).

Kaposvár MJV 2013–2020 közötti időszakra szóló drogellenes stratégiája (2013)

- A droghasználat megelőzésében fontos szerepe lehet a sportnak és a sportra nevelésnek.
- Szükséges a fiatalok igényeihez igazodó szabadidős programok, pl. extrém sportok feltételeinek megteremtése, pályázati lehetőségek kiaknázásával.
- Felmérések szerint a középiskolások közül sokan nem élvezik a sportolást, nem tekintik tartósan fennmaradónak a rendszeres mozgást. Fontos tehát a sport megszerettetése, hogy ne csak kényszerből végezzék, és a sportolás életük része maradjon az iskoláik befejezését követően is.

Helyi Esélyegyenlőségi Program – Kaposvár MJV Önkormányzata 2018–2023, 2020. évi felülvizsgálat (2020. november)

- A sportprogramok javítják minden hátrányos helyzetű kisebbség (romák, időskorúak, fogyatékosok stb.) önképét, az integrált programok pedig segítik a többségi társadalomba való beilleszkedésüket.
- Jelentős lépések voltak az elmúlt időszakban:
  - Közterületi sportlétesítmények létrehozása (könnyebben elérhetőek a hátrányos helyzetű csoportok számára is).
  - Iskolai úszás- és korcsolyaoktatás támogatása.
  - Kortalan Torna az időskorúak egészségmegőrzéséért.
  - Új, akadálymentes sportlétesítmények (Kaposvár Aréna, Csik Ferenc Versenyuszoda).
- A nagy városi szabadidősport-rendezvények kiemelten képesek arra, hogy összehozzák a különböző hátrányos helyzetű csoportok tagjait egymással és a többségi társadalommal.

Kaposvár MJV klímastratégiája (2020. február)

- A zöld közlekedés fontos eleme a kerékpárút-hálózat bővítése, külön megemlítve a MATE Kaposvári Campusának és Toponárnak a bekapcsolását a hálózatba. Szintén fontos eszköze a zöld közlekedésnek a közbringaprogram újraindítása is.

Kaposvár MJV zöldterület és közterület megújítási koncepciója (2014. szeptember, véglegesítve: 2015. augusztus)

- Kapos-völgyi zöldfolyosó rehabilitációja, revitalizációja: a Kapos partján gyalogos-kerékpáros út kialakítása pihenőhelyekkel (padok és asztalok, esőbeállók stb.). A Gilice utca déli oldalán sportterület és szabadidőpark fejlesztése.
- A Deseda-tónál természetvédelmi és szabadidő-rekreációs fejlesztések, a tó körüli települések együttműködésével.
- A Töröcskei-tó és környéke körüli terület helyi jelentőségű természetvédelmi területté nyilvánítása, tó körüli kerékpárút, gyalogút, tanösvény, túraútvonalak létrehozása, vízisport-, horgászati és parkerdei fejlesztések.

Kaposvár fenntartható városi mobilitási terve (2017. március)

- A kerékpáros közlekedéshez a város adottságai kedvezőek, és az Önkormányzat az utóbbi években folyamatosan törekszik a fejlesztésekre.
- A folyamatban lévő fejlesztési tervek az alábbi problémákra kell reflektálniuk:
  - A meglévő kerékpáros létesítmények hálózata nem összefüggő, hiányoznak a megfelelő csomóponti megoldások, átvezetések, így ezek konfliktusforrásokként, potenciális baleseti helyszínekként jelentkezhetnek.
  - A vonzáskörzetből ingázók számára ugyanakkor a vasúti kerékpárszállítás lehetőségei kényelmi oldalról korlátozottak, így kombinált utazásként szintén nem elterjedt a biciklihasználat Kaposvár eléréséhez.
  - A forgalmas közterületeknél, forgalomvonzó létesítményeknél folytatni szükséges a közterületi kerékpárparkolók létesítését, és indokolt a meglévő, de nem megfelelő kialakítású tárolók cseréjére is (keréktámasztó helyett a váz lakatolását lehetővé tevő kialakítások).

Kaposvár MJV Települési Környezetvédelmi Programja 2019–2030 (2018. december)

- Kerékpáros hálózat bővítése, városi közbringaprogram megvalósítása.
- Múzeum vezetésével több kerékpáros rendezvény lebonyolítása. Helyi kerékpáros klubok bevonása a városi rendezvényekbe.
- A kerékpáros életmód, turizmus népszerűsítése, tudatformáló, ismeretterjesztő kampány.

Kaposvár fenntartható energia és klíma akcióterve (2017. november)

- Zöld közlekedés: kerékpáros hálózat bővítése, városi közbringaprogram.
- Zöldfelület-fejlesztés: Kapos-völgyi zöldfolyosók, gyalog-kerékpáros utakkal, a Kapos medrében, valamint a folyóra merőlegesen kialakult völgyekben.
- Kaposváron a városi turizmusra a klímaváltozás az előrejelzések szerint hatással lesz a következő időszakban. A városi látogatásokra alkalmas időszak a nyári hónapokról kis mértékben a téli hónapok felé kezd elmozdulni. Ugyanakkor ez kitolja a sportrendezvényekre alkalmas időszakot is a téli hónapok felé.

Kaposvár „kijelölt város” levegőminőségének javítására készült levegőminőségi terv (2021. február)

- A város levegőminőségének alakításában kulcsszerepet játszanak a környező zöldfelületek, vagyis a Gombás–Desedai parkerdő (432 hektár), a Gyertyános parkerdő (54 hektár), a Töröcskei parkerdő (73,5 hektár) és a Tókaji parkerdő (140 hektár). Ezek karbantartása és fejlesztése tehát nemcsak sport-, rekreációs és turisztikai szempontból, hanem a levegőminőség megóvása miatt is fontos.

- Zöld közlekedés: kerékpáros hálózat bővítése, városi közbringaprogram.

Összetartozunk! A kaposváriak programja – 2019 (2019. július)

- Kaposvár legyen 2030-ra az egyik, talán a legegészségesebb városa Magyarországnak.
- Az elkövetkező években az Önkormányzat grundokat, kondiparkokat, játszótereket épít, és folytatódik a Kortalan Torna program is.
- Kerékpáros turizmus fejlesztése, új kerékpárutak építése a városban és a városkörnyéken (Deseda, Zselic) és a közbringaprogram újraindítása.

5. Kaposvár sportja a jövőben 2022–2030

Ebben a fejezetben kifejtjük, hogy milyen sportéletet kívánunk látni Kaposváron, és mit fogunk tenni annak érdekében, hogy ezek az elvárások megvalósuljanak.

Mindenekelőtt fontosnak tartjuk rögzíteni azokat a gyakorlati alapelveket, amelyek a sportkoncepció készítését vezérelték. Ezek a következők:

1. Koncepció a teljes kaposvári sportspektrumra.

A dokumentumban kapjon dedikált, részletezett szerepet a sport mindegyik nagy területe, a dákisporttól a hivatásos sportig, a legfiatalabbaktól a legidősebbekig.

2. Prioritások.

A koncepcióból jól kiolvasható legyen az egyes célok és egyes területek közötti fontossági sorrend.

3. A céloknak megfelelő tudatosság.

A dokumentum tükrözzön stratégiai tudatosságot, az Önkormányzat céljain alapuljon, és nevezze meg azok elérésének módját is.

4. Erőforrások koncentrációja.

A koncepció kezelje hatékonyan az erőforrásokat: igyekezzen feltárni és megszüntetni a párhuzamosságokat, amelyek egymást kioltják, és az erőket szétforgácsolják, szétaprózzák.

Ezek alapján alkotjuk meg jövőképünket és a sport egyes területeinek működését.

5.1. A kaposvári sport jövőképe

Az állapotfelmérést és helyzetelemzést követően a stratégiaalkotás első lépése a jövőképünk, víziónk meghatározása, mert ebből kell levezetni a céljainkat és azok elérésének módját.

Milyennek kívánjuk látni Kaposvári sportját az évtized végén, 2030-ban?

Kaposvár lakossága 2030-ban aktívan sportol, mozog, a fiataloktól az idősekig. A sport a városlakók számára nemcsak az egészség megőrzésének, hanem a helyi közösségek építésének és erősítésének eszköze is, ahol a sportolás, valamint a sportesemények látogatása képezi a kaposvári identitásuk alapját.

Ez a vízió a város polgárainak természetes tevékenységeit mutatja be, miközben magában foglalja azokat a legfontosabb funkciókat, amelyek a sporthoz kötődnek, és amelyek közérdekké, az Önkormányzat számára támogatandó ágazattá teszik a sportot.

Az **egészségügyi funkciót**, az egészségmegőrzést szolgálja az aktív mozgás – ez a sport nagy területei közül a szabadidősporthoz, valamint a diáksporthoz, az utánpótlássporthoz és a szabadidősporton belül az amatőr versenysporthoz tartozik elsősorban.

Emellett a **társadalmi funkció** is hangsúlyosan jelenik meg, a közösségépítésen keresztül. Ehhez hozzájárul a sport mindegyik előbb említett területe, és hozzájuk kapcsolódik még a hivatásos sport is, amely szintén közösségteremtő és identitásképző erővel bír.

E két fő funkció mellett a Bevezetésben felsorolt többi funkció is megjelenik a fenti vízióban vázolt tevékenységekben: az erkölcsi-nevelési funkció (elsősorban a diáksport és az utánpótlássporton keresztül), a kulturális funkció és a rekreációs funkció (a szabadidősport üzése és a hivatásos sport követése révén), valamint a marketingfunkció és gazdasági funkció (a hivatásos sporton, illetve a sport összes területén nyújtott szolgáltatásokon keresztül).

Az is látható ebből, hogy a sport összes területe megjelenik a vízióban. Ezeknek természetesen egy egységes rendszerbe kell illeszkedniük, amelyet a következő alfejezetben mutatunk be.

A fenti vízió alapján ugyanakkor meghatározható az a jelmondat, amely kifejezi Kaposvár szerepét a sportban:

Kaposvár – a sportoló sportváros.

A jelmondat néhány szóba sűríti azt, amit a vízió tükröz: az aktivitást a sportéletben és a sporteseményeken való részvételt, amelyek együtt építik Kaposvár közösségét.

A „sportváros” kifejezés természetesen az 1997-ben a kormánytól kapott A Nemzet Sportvárosa címből ered, amelyre mai is sokan emlékeznek, nyilvántartják, és amely akkor elsősorban Kaposvár széleskörű hivatásos sportjának volt köszönhető. Jelenleg is erről ismert leginkább a város: 4 csapata is szerepel a látvány-csapatsportágak első osztályában, ez még két évvel ezelőtt is 5 volt. Ezt azonban mindenképpen fejleszteni kell az aktív sportolással mint tulajdonsággal, amely a vízió főelemét jelenti. Ezért került bele a jelmondatba a „sportoló” szó, és az így létrehozott kifejezés egyszerre sugározza és erősíti az aktív sportolást és a városidentitást építő hivatásos sportokat, kommunikálja azok egységét. A mondat könnyen megjegyezhető, ritmusos, jól használható.

A vízió és a jelmondat fontos közös tulajdonsága, hogy a hivatásos sportot nem állítja szembe a szabadidősporttal (és az ahhoz hasonló területekkel, mint a diáksport, utánpótlássport stb.), hanem egymás mellé rendeli őket, az együttműködésüket hangsúlyozza, amelyben egymást erősíteni tudják. A jelmondatban tehát a „sportoló” és a „sportváros” között nem vagylagos, hanem együttes viszony van. Mindezt azért kell hangsúlyozni, mert sokak gondolkodásában szemben áll a kettő, azonban valójában akkor működnek hatékonyan, ha egymást megfelelően támogatják. Ezt a következő fejezetben mutatjuk be részletesen.

5.2. A sport területeinek kapcsolata

Hogyan lesz Kaposvárból a sportoló sportváros?

A fenti jövőkép és jelmondat kibontásához először a sport nagy területeinek elvárt összefüggéseit és kapcsolatát kell tisztázni. Ehhez meghatározzuk a város prioritásait is.

1. számú prioritás: a kaposváriak sportja

Miből áll össze „a kaposváriak sportja”? Értelmszerűen azokból a területekből, ahol kaposvári lakosok sportolnak.

A logikus és természetes városi sportrendszernek az alapja a **diáksport**, hiszen itt találkoznak a legfiatalabb kaposváriak a sporttal, ráadásul az oktatási intézmények keretei között, ahol azonnal szervezett formában is lehetőség nyílik a mozgásra. A diáksportból két irányba nyílik lehetőség a továbblépésre:

- A tehetségesek és erre fogékonyak a helyi **utánpótlássportban** még fiatalon is szervezett keretek között folytathatják a sportolást.
- A diáksport célja az is, hogy megszerettesse a mozgást a gyerekekkel, így azokat is a városi **szabadidősport** felé terelje tovább (mind fiatal-, mind felnőttkorukra), akik nem tudnak vagy nem akarnak versenyszerűen sportolni.

Az **utánpótlássport** egészen fiatal korban (már az általános iskola alsó tagozatában) fel tudja szívni a gyerekeket, és végigkísérheti őket egészen a felnőtté válásukig. Addigra, de akár már előbb is, három továbblépési lehetőség adódik számukra:

- A legjobbak a felnőttkor küszöbén a város **hivatásos sportjába** léphetnek át, profi sportolóvá válva. Gyorsan tegyük hozzá, ez csak egy töredéke lehet a rendszerben lévő összes gyereknek.
- Szélesebb réteg az, aki megmarad a versenyszerű keretek között, de azt szabadidős formában űzi, így a kaposvári **amatőr versenysportot** erősíti.
- Fontos, hogy az utánpótlássport versenyszerű formájából bármilyen ok miatt kilépők se vesszenek el, őket továbbra is várja a városi **szabadidősport**.

E területek láncolata tehát élethosszig tartó sportolást tesz lehetővé, hogy egész életükben elkísérje a helyi lakosokat az egészséges életmód és a mozgás.

A fentieket foglalhatjuk úgy össze, hogy a **kaposváriak sportja**: kaposváriak sportolnak a helyi diáksportban, utánpótlássportban és szabadidősportban, illetve ők képezik a kaposvári hivatásos sport legalább egy részét is.

2. számú prioritás: Kaposvár a sportban

Bár látszólag csak pár betű a különbség a két prioritás között, mégis más a kaposváriak a sportja, valamint az, ahogy Kaposvár a sportban megjelenik. Amíg korábban arról volt szó, hogy kaposváriak sportolnak, itt mások sportolását fordítja a város a maga javára.

Ennek legegyszerűbb területe a **hivatásos sport**, ahol a kaposvári csapatokban – bár nyilván fontos cél a helyi nevelésű játékosok arányának növelése – szükségszerűen megjelennek máshonnan érkező profi sportolók. E csapatok viszont a játékosok származási helyétől függetlenül Kaposvárt képviselik az országban és a világban, így ezek jelenítik meg legjobban Kaposvárt a sportban.

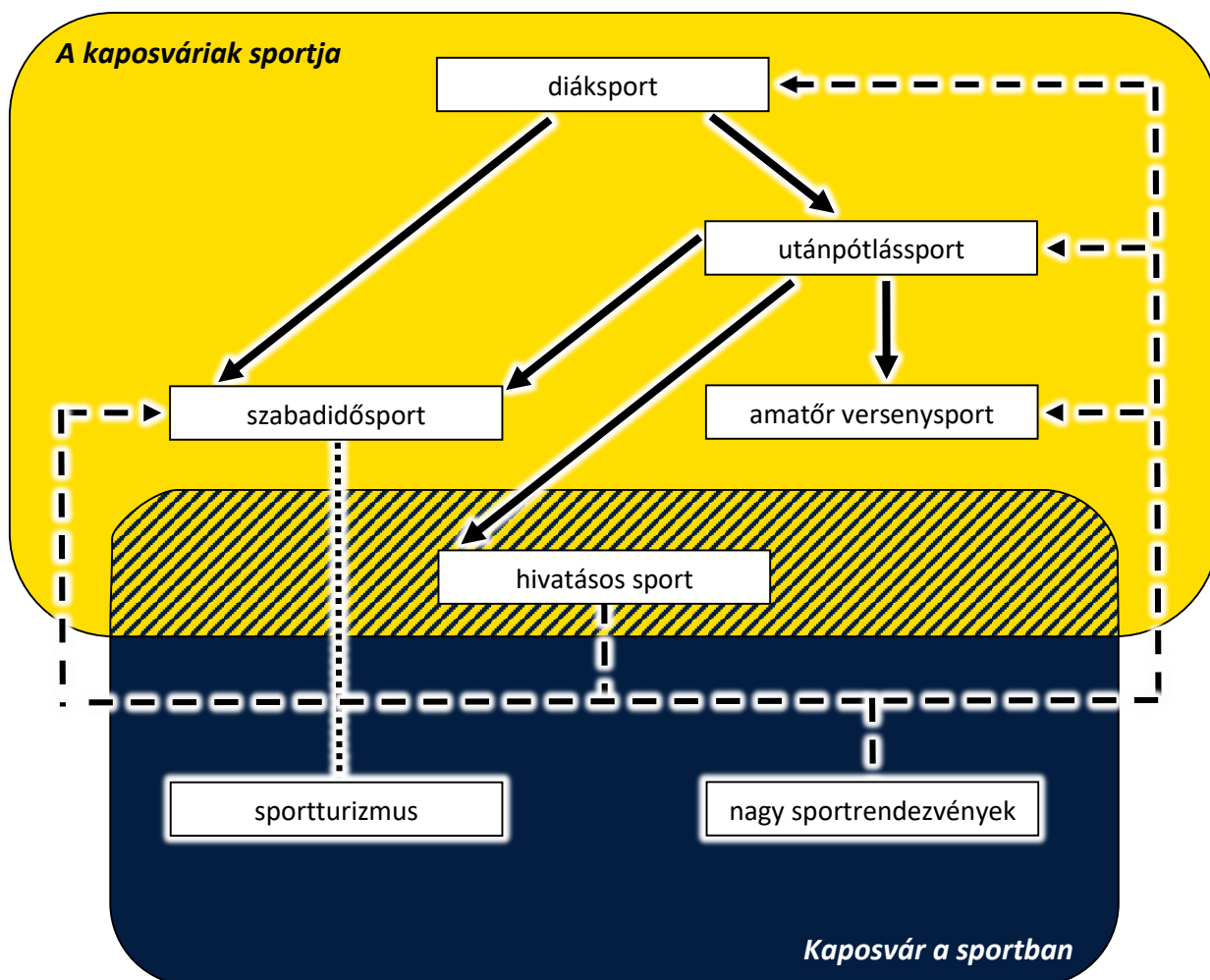
Jellemzően szintén a hivatásos sporthoz kapcsolódnak a kaposvári **nagy sportrendezvények**, amelyen nem is feltétlenül helyi csapatok és sportolók vesznek részt, vagy legfeljebb csak nagyon kis arányban (lásd a korábban már említett országos úszóbajnokságokat vagy válogatott mérkőzéseket), de jelentős médiafigyelem kíséri őket, így szintén Kaposvár hírének viszik az országban és a világban.

Korábban többször említettük a **sportturizmust**, amely legtisztább példája annak a területnek, ahol nem kaposváriak sportolnak, mégis profitál belőle a város: a helyi adottságok miatt ideérkezők külső forrásból származó friss bevételeket generálnak a településnek.

Látható, tehát hogy e nagy halmazon keresztül jelenik meg **Kaposvár a sportban**, kihasználva annak minden gazdasági és társadalmi előnyét.

Ezeket a prioritásokat és a hozzájuk kapcsolódó területeket az alábbi ábrában tudjuk a legszemléletesebben bemutatni. A sárgával, azaz Kaposvár színével jelzett rész mutatja az 1. számú prioritást, a kaposváriak sportját: a diáksportot, az utánpótlássportot, a szabadidősportot, az amatőr versenysportot és a hivatásos sportot. Az ezek között fennálló kapcsolatot nyilakkal jeleztük. Sötétkéssel, Kaposvár kiegészítő színével jelöltük a 2. számú prioritást, vagyis Kaposvár megjelenését a sportban. A két prioritás területei közül a hivatásos sport metszetet képez, hiszen mindkettőben megjelenik: ezt a metszetet az ábrán sárga és kék vonalazással jelöltük.

1. ábra: A kaposvári sport prioritásai és területeinek kapcsolata

Az ábrán a folytonos vonalú nyilak a sportolók áramlását mutatják, az előbbiekben kifejtett rendszernek megfelelően.

A szaggatott vonalú nyilak visszaható kapcsolatot fejeznek ki: a hivatásos sport eseményei és velük együtt a városban rendezett nagy sportrendezvények motiváló erőként lépnek fel a sportoló kaposváriak számára. Példát mutatnak, ösztönöznek, húzzák magukkal a szabadidősportban, diáksportban, utánpótlássportban részt vevő helyieket. Ez is mutatja, hogy a szabadidősport és a hivatásos sport nem állítható szembe egymással, mert szükségük van egymásra. A két terület

természetes kapcsolódását jelenti, hogy a hivatásos sport mintát és motivációt ad a szabadidősportnak, a szabadidősport pedig utánpótlásforrást biztosít a hivatásos sportnak – nemcsak sportolók, hanem szurkolók terén is, mivel az aktívan sportolók jellemzően követik is azokat a sportágakat, amelyeket maguk is űznek. Így tehát a szakmai háttér mellett gazdasági háttérrel is épít a hivatásos sportnak a többi terület, a kinevelt fogyasztók révén.

A két terület kapcsolatának fontossága azért is alapvető eleme a sportkonceptiónak, mert a legrelevánsabb helyi alapdokumentumunk, az *Egészség legyen! – Kaposvár 2030* stratégiai program is szükségessé teszi „hétköznapi példaképek” ösztönző hatásának felhasználását, egészségesen élő kaposváriak bemutatását a helyi médiában. A város profi csapatainak sportolói természetes résztvevői ezeknek az akcióknak, részt vállalva az egészséges életmód népszerűsítésében.

A szabadidősport és a sportturizmus közötti pontozott vonal különleges kapcsolatot fejez ki: e két terület jellemzően ugyanazt az infrastruktúrát használja (túraútvonalak, kerékpárutak, Virágfürdő stb. stb.), ezért ezek fejlesztése egyszerre segíti mindkettőt, összekapcsolva őket. Ez a közös létesítményhasználat természetesen más területek között is megjelenik: tipikusan ilyen a hivatásos sport és a nagy sportrendezvények, de természetesen a kaposváriak sportján belül is szinte mindegyik területpár között vannak átfedések, az pedig kifejezetten cél, hogy a hivatásos sport, illetve a szabadidősport és az egyéb területek között valósuljon is meg ez a közös létesítményhasználat, ahogy arról később lesz is még szó. A fenti ábrán viszont ezt az infrastrukturális kapcsolatot más területek között nem jeleztük külön, mivel ezeknél már egyéb összefüggések miatt is van kapcsolat jelölve.

Az alábbi alfejezetekben részletesen kibontjuk az egyes területeket érintő tennivalókat, amelyek megvalósítása a fenti kapcsolódások révén valóban a sportoló sportvárossá teszi Kaposvárt. A feladatok teljesülésének monitoringozására folyamatosan szükség van a koncepció megvalósítása során, hogy lássuk az egyes területek fejlődését. Minden alfejezet végén szerepeltetjük a legfontosabb mutatószámokat, amelyeket ebben a monitoringfolyamatban nyomon kell követni.

5.3. A diáksport

Az óvodákban és iskolákban űzött sport jelentőségét nem lehet túlbecsülni. A gyermek- és ifjúsági korban folytatott sporttevékenység bizonyítottan pozitív hatással van a felnőttkori sportolási hajlandóságra, ez ebből a szempontból (is) a legfogékonyabb korszaka az emberi életnek.

Mivel a gyermekek idejük legnagyobb részét **az oktatási intézményekben** töltik, itt **lehet a leghatékonyabban megszervezni számukra a mozgást és a sportolást**, és a szülők nagy része igényli is, hogy ez óvodai-iskolai keretek között történjen meg, ne utána kelljen még sportfoglalkozásokra vinniük a gyerekeket. Természetesen vannak szülők, akiknek ez nem jelent gondot, és vannak gyerekek, akiknek a tehetségük kibontakoztatására mindenképpen szükségük van a plusz foglalkozásokra, de a **cél éppen az, hogy azokat a gyerekeket is megmozgassuk, akik saját maguktól vagy szülői ösztönzésre ezt nem tennék meg.**

Az egészséges életmódra nevelés a család, az oktatási intézmények és a társadalom együttes feladata, de a diáksport területén a sportoló sportvárosnak csakis az lehet a célja, hogy minél több és minél jobb lehetőségeket biztosítson a gyerekeknek, adott esetben kompenzálja is azt a hiányt, amely például néha a család részéről jelentkezik a sportra ösztönzésben. Sőt, a sportos, egészséges életmód fontosságát nemcsak a diákokban kell tudatosítaniuk az iskoláknak és az óvodáknak, hanem ehhez a szülőket is meg kell nyerniük, őket is meg kell győzniük a kívánt eredmények érdekében.

Hangsúlyozni kell, hogy a diáksport nem merülhet ki a testnevelésórák és a mozgásos foglalkozások kötelező „letudásában”, még akkor sem, ha az iskolákban a mindennapi testnevelés jelentősen növelte a mozgással töltött bruttó időt. Fontos, hogy az óvodák és iskolák pedagógiai programjába kerüljön bele a sport általi nevelés, de még fontosabb természetesen, hogy ez megfelelő tartalommal legyen megtöltve.

Az alábbiakban összefoglaljuk azokat a konkrét feladatokat, amelyek a sportkoncepció szellemében a fenti célokat tudják megvalósítani a diáksport területén.

5.3.1. Sport az óvodákban

Elsődleges feladat az **óvodák sportlétesítmény-helyzetének rendezése**: ahogy azt az oktatási intézményekről szóló alfejezetekben bemutattuk, 6 kaposvári óvodában még mindig egyáltalán nincsen tornaszoba (5 önkormányzati fenntartásúban és a Katolikus Óvodában), ezeknél az intézményeknél beruházásokra van szükség a tornaszobák kialakításához. Szintén infrastrukturális feladat a megfelelő sporteszközök beszerzése és biztosítása.

Szükséges, hogy **minél több óvodapedagógusnak legyen sporttal, mozgással kapcsolatos alapos ismerete**, az ezzel kapcsolatos továbbképzéseket támogatni kell, és célul kitűzni az ilyen végzettséggel rendelkező pedagógusok számának növelését. Számos sportágnak van már kifejezetten óvodásokra optimalizált képzése (pl. ovifoci, oviröpi), de szintén fontosak a gyógypedagógus képzések is. Mindez azért is lényeges, mert – ahogyan azt a fentiekben említettük – a mozgást elsősorban óvodaidőben szeretnénk megoldani, viszont az óvodákban még az iskoláknál is kötöttebb, hogy ki foglalkozhat a gyerekekkel, vagyis ha az óvodapedagógusnak kell ezt ellátnia, akkor egyedi ismeretekre is szüksége van.

Az ezzel kapcsolatos ismeretek átadásában és elmélyítésében az Önkormányzatnak célszerű felhasználnia az óvodák közötti szinergiát, és például a sajátos mozgásfejlesztő programmal működő Petőfi Sándor Központi Óvoda pedagógusai nyújthatnak segítséget a többi óvodának tapasztalataik átadásával.

Az Egészség legyen! – Kaposvár 2030 program is hangsúlyozza az óvodás korúak mozgási lehetőségeinek tovább növelését gyógypedagógus/gyógytornász közreműködésével, illetve a mindennapos testmozgás tényleges beépítését.

Ugyanakkor nem csak konkrét sportágakban kell gondolkodni, sőt: az óvodában elsősorban nem sportágspecifikus képzésre, hanem a mozgás megszerettetésére van szükség. Ezt szolgálhatják a **különböző mozgásos játékok** (sorversenyek, kidobók, futójátékok, fogójátékok): mindenképpen a játékosság irányába kell terelni a mozgásokat, hiszen ezzel lehet a legkönnyebben megfogni a gyerekeket. Ez tulajdonképpen az ún. *gamification*, azaz magyarosan gamifikáció vagy játékosítás, a modern motivációs elméletek kulcsfogalma, amelyet az oktatásban, a marketingben, az emberierőforrás-menedzsmentben és még számos területen alkalmaznak: a verseny- és teljesítményszerű játékelemek beépítése a különböző folyamatokba. Az óvodákban ugyanakkor ez egy természetes és régóta használt eljárás, amely a mozgás megszerettetésében is hatékony.

A mozgás és sport óvodai terét mindezek mellett ki kell nyitni, amire az alábbi eszközök használhatóak.

Legyenek rendszeres **sportversenyek az óvodák között.**

- Ebben a fenti játékos mozgásformákat érdemes előtérbe helyezni.
- Ez a versenyjelleg újra csak a gamifikáció elveinek felel meg, hiszen az óvodások is szívesen „küzdenek” a saját csoportjukért, ovijukért.
- Ezeket a rendezvényeket a városnak kell koordinálnia és szerveznie, a korábban közölt elveknek megfelelően óvodaidőben.
- Hozzá lehet őket kötni jeles napokhoz, ünnepekhez is, tematikus sorversenyekkel.

Legyenek rendszeres **óvodai sportágválasztók.**

- A fenti óvodaközi versenyekkel együtt és külön is rendezhetőek, egy vagy több óvoda részvételével.
- Természetesen ezek is inkább „mozgásfajta-választó” rendezvények lennének, mint specifikus sportágak bemutatója.
- Városi lebonyolítást igényelnek, külső szakemberekkel vagy a megfelelő végzettséggel rendelkező óvodapedagógusok bevonásával, szintén óvodaidőben.

Legyenek rendszeres **hétvégi családi sportprogramok óvodáknak.**

- A szülők bevonása és a közös mozgás miatt fontosak.
- Az óvodák egymás elleni versenyeibe a szülők is becsatlakozhatnak, akár külön-külön (ovisok az ovisok ellen, szülők a szülők ellen), akár ovis–szülő–óvónő vegyes csapatokban.
- Erősíti az óvodai közösséget, a szülők és a pedagógusok együttműködését.
- Városi rendezésben, ideális helyszín a Városliget vagy hasonló környezet.

Jeljenek meg **sportegyesületek is az óvodákban** sportágspecifikus oktatással.

- Azoknak a gyerekeknek, akik a játékos mozgásformákon túl igénylik a sportágra szabott foglalkozásokat (elsősorban a legidősebbeknek, a nagycsoportosoknak).
- Ezekre délután, az óvodai idő legvégén kerülhet sor.
- A város biztosítson pályázati forrást ennek finanszírozására, melyet az egyesület vehet igénybe, hogy a szakembereket érdekeltté tudja tenni az óvodásokkal való foglalkozásban.

Tovább folytatandó természetesen az óvodások úszás- és korcsolyaoktatásának támogatása (előbbi szervezését a Magyar Úszó Szövetség Úszó Nemzet programja veszi át).

Az alábbi monitoring-mutatószámok célszerűek az óvodai sportban:

- Tornaszobával rendelkező óvodák száma.
- Sport- és mozgásos végzettséggel rendelkező óvodapedagógusok száma.
- Óvodai sportrendezvények (óvodaközi versenyek, sportágválasztók, családi programok stb.) száma.

5.3.2. Sport az iskolákban

Az iskolák esetében sok hasonló elv és teendő köszön vissza, mint amilyennel az óvodáknál már találkoztunk, de természetesen jelentős különbségek vannak a két intézménytípus feladatai között.

Az Önkormányzat mozgástere is eltérő az iskolák esetében, hiszen az óvodák többségével ellentétben itt nem jelenik meg fenntartóként. Szükség van tehát a tankerületi központtal, a szakképzési

centrumokkal és egyéb fenntartókkal kialakított jó viszony folytatására, a harmonikus együttműködésre, hiszen az alább megfogalmazott célok minden érintett közös érdekét jelentik.

Az **infrastruktúrában az iskoláknál is fejlesztésre van szükség**, mivel 2 általános iskolában és 5 középiskolában sincsen tornaterem, és máshol is komoly méretkorlátok vannak. Ez különösen az általános iskolák esetében okoz gondot, az életkor miatt is, illetve mert az érintett középiskolák mindegyike jellemzően szakiskola vagy művészeti iskola. Itt tehát beruházásra van szükség.

A mindennapi testnevelés formailag megoldotta a rendszeres mozgás kérdését, de ahogy korábban is írtuk, ezt megfelelő tartalommal kell megtölteni, hogy a tanulók valóban élvezzék és megszeressék a mozgást.

Alapvető cél, hogy **a testnevelés ne csak egy tantárgy legyen a sok közül**, hanem minden iskolában a képzés meghatározó része, vagyis a testi nevelés legyen egyenrangú a szellemi neveléssel. Ez tehát nemcsak a testnevelőktől kíván más szemléletet, hanem az iskola egészétől – a mai napig előfordul, hogy a testnevelést alacsonyabb rendű tárgyként kezelik, holott az előbbiek szerint éppen olyan fontos, mint bármi más, és a felnövő generációk egészségének alakításában sokkal nagyobb szerepet is játszik, mint bármi más. Az olyan apróbb-nagyobb részletek, mint hogy hova kerül a testnevelésóra az órarendben, vagy mikor engedi ki a tanár a testnevelés óra előtti órától a diákot (azaz lesz-e annak ideje rendesen átöltözni stb.), mind befolyásolják a hatékony testnevelésoktatást.

Az óvodákhoz hasonlóan az iskolákban is kell arra törekedni, hogy **a sportolás az iskolában töltött idő alatt történjen meg**, ne utána – ez különösen az általános iskolákban, és főleg azok alsó osztályaiban fontos, ahol a tanulók még nem közlekednek egyedül, így a szülőknek kellene iskola után megoldani a gyerekek eljutását a külső foglalkozások helyszíneire.

Ugyanakkor iskolás korban már egyre jobban megtalálják a mozogni vágyó gyerekek (és szüleik) azokat a külső egyesületeket, ahol sportolni tudnak. A feladat tehát elsősorban az, hogy

- a többieket is meg tudja mozdítani az iskola, vagyis azokat is be tudja vonni az aktív sport világába, akik maguktól abban nem vennének részt;
- többletmozgást tudjon biztosítani azoknak, akik erre fogékonyak, de akár saját, akár a környezetük alacsonyabb motivációs szintje miatt a külső egyesületekhez nem jutnak el.

Az általános iskolák esetében különösen fontosak e pontok (és főleg az első), mivel abban az életkorban könnyebb megfogni és sport szeretetére nevelni a gyerekeket. A középiskolákban rendszerint éppen az a nagy kihívás, hogy a sokkal több eltérítő tényező (aktívabb társadalmi élet, szakiskolákban a szakoktatás, gimnáziumokban a továbbtanulás stb.) mellett is meg kell teremteni a sportra való igényt és időráfordítást.

Ahogy azt az iskolák helyzetelemzésében említettük, ebben a folyamatban **kulcsszerepet játszanak a testnevelők**, azaz a humán erőforrás. Az általános pedagógiai képességek mellett két fő tulajdonságra van szükség:

- sportági ismeretekre, képzettségre;
- lelkesedésre, motivációra.

Az első pont értelmében szükséges, hogy **a testnevelők egyben „iskolai edzők” is legyenek**.

- Legyen specifikus sportági hátterük, képzettségük és tapasztalatuk.

- Ez tud segíteni abban, hogy meg tudják fogni a tanulókat, az általános testnevelés-tananyagon túl olyan sportokba tudják bevonni őket, amely felkelti az érdeklődésüket.
- Az iskolai képzés mellett így a testnevelő mint egyfajta *scout*, azaz megfigyelő is tevékenykedik, ő tudja adott sport, sportegyesület felé irányítani a gyerekeket. (Akár saját maga oda is vinni, ha van egyesületi kapcsolata, ahogyan az több iskolában előfordul.) Ez tehát egyben a diáksport és az utánpótlássport összekapcsolásának része is, amely a sport területeinek kapcsolatát bemutató fejezetben bemutatott 1. ábrán szerepelt.
- Az ezzel kapcsolatos továbbképzések igénye az *Egészség legyen! – Kaposvár 2030* stratégiában is szerepel, ehhez pályázati forrást célszerű biztosítani. Számos központi szervezet, például a Magyar Diáksport Szövetség vagy a Nemzeti Versenysport Szövetség is nyújt ilyen képzéseket.
- Ezáltal a testnevelő még az iskolában tud délutáni foglalkozásokat, edzéseket, szakköröket is tartani különböző sportágakban a diákoknak, ezzel pótolva az egyesületi edzéseket, különösen azoknál a tanulóknál, akik motivációs, képességi vagy egyéb (akár anyagi) okokból nem tudnak vagy nem akarnak egyesületi edzéseken részt venni.

A **sportágak széles körét** lehet a fentiekkel biztosítani:

- Az iskolákban törekedni kell arra, hogy minél sokszínűbb legyen a testnevelők által kínált sportági paletta.
- Az 1. osztálytól a 12. osztályig természetesen jelentős különbségek vannak az iskolások igényei között. A legfiatalabb, alsó tagozatos gyerekeknél az óvodásokhoz hasonlóan a játékosítás, a játékos mozgásfajták működhetnek a leghatékonyabban – akár ezt is lehet egyfajta „sportágként” érteni a fentiekhez (kidobó, partizán, királylabda, tűzfogó stb.). De az idősebb tanulóknál már egyértelműen a különböző specifikus sportágak űzése tud motivációt jelenteni.
- A legnépszerűbb sportágak rendszerint a csapatsportágak, azon belül is a tao-körbe tartozó látvány-csapatsportágak, amelyek közül a labdarúgás, kosárlabda, kézilabda és röplabda űzhető legkönnyebben az iskolákban. (A jégkorongnak és a vízilabdának speciális létesítményigénye van.)
- Az egyéni sportágak közül az atlétika és a különböző küzdősportok általában a leghatékonyabbak.
- A hagyományos sportágak mellett szükség van a modernebb, „trendi” sportágak ismeretére is: ilyenek lehetnek a floorball, a teqball vagy akár a már a nyári olimpián is szereplő ún. *urban*, azaz városi sportok (BMX, görkorcsolya, falmászás stb.).
- Az természetesen lehetetlen, hogy egy iskola minden felsorolt tantárgyat külön foglalkozáson oktasson, és nem is célszerű szétforgácsolni az iskola erőforrásait, különösen humán területen. Minden iskolának meg kell találni a hozzá illő sportágak szűkebb körét, de a fenti sportágcsoportok közül érdemes többet is kínálni.

A sportági képzettség mellett a másik fontos pont a **testnevelő motivációjának biztosítása**.

- A kiválasztásnál elsőrendű szempontnak kell lennie a lelkes, motivált munkaerő megtalálása. Ez természetesen minden tantárgynál (és általában minden munkaterületen) fontos, de a tapasztalatok szerint a testnevelésben különös jelentősége van a tanulók megfelelő motiválásának.
- A mindennapi testnevelés biztosítása mellett még lényegesebb elemmé válik testnevelők megfelelő motivációja a külön foglalkozások biztosításához.
- A délutáni foglalkozások megtartására anyagi ösztönzőkkel is támogatnia célszerű az Önkormányzatnak, olyan pályázati forrással, amelyet az iskolák tudnak igénybe venni.

Hogyan lehet fejleszteni még az iskolai sportéletet? Az alábbiakban az erre vonatkozó gyakorlati eszközöket mutatjuk be.

Növeljük a **Diákolimpia és a diáksportkörök, diáksport-egyesületek (DSK/DSE) szerepét** az iskolákban.

- A Diákolimpia versenyeire való felkészülés extra motivációt ad a tanulóknak a külön foglalkozásokra, edzésekre.
- Az Önkormányzatnak célszerű külön díjaznia a legtöbb diákot indító iskolákat, a tanulókat és a testnevelőket. (Nem a legeredményesebbekre gondolunk itt, hanem csakis az elindult diákok száma alapján kiemelkedőkre.) Ezt akár ketté lehet bontani csapat- és egyéni sportágakra, mivel utóbbiakban nehezebb nagyobb létszámú gyereket indítani.
- Törekedni kell arra, hogy minél több országos Diákolimpia-döntő legyen Kaposváron, ezzel is motiválva a tanulókat a részvételre és a jó szereplésre.
- A DSK-k, DSE-k létrehozását és minél tartalmasabb munkáját is támogatni kell, mert ezek formálisan is elősegítik az iskolán belüli sportélet fejlődését. (Ez a pont már a 2001-es sportkoncepcióban is szerepelt, azonban nem valósult meg.) Ezekről a köznevelési törvény 27. § (13) bekezdés rendelkezik, kötelezővé téve az iskolai (diák-)sportkört, és a törvény 2019-es módosítása már a hetente legalább kétszer negyvenöt perces sportköri foglalkozást is előírja.

A testnevelők által biztosított foglalkozások mellett **vonjuk be a külső sportegyesületeket az iskolai sportéletbe**, törekedjünk a velük való együttműködésre.

- Az egyesület szakemberei olyan sportágakat is meg tudnak ismertetni magas színvonalon a gyerekekkel, amelyekről a testnevelőknek nincsen szakismerete.
- Ez történhet órarendi testnevelésórákon történő részvétellel és délutáni külön foglalkozásokon is. (A testnevelésóra esetében az órát hivatalosan a tanár tartja, ő felügyeli a külső szakember által vezetett foglalkozást.)
- Mindkét esetben pályázati forrást célszerű biztosítani az Önkormányzatnak arra, hogy az egyesületek finanszírozni tudják a szakembereik munkáját – akár a kaposvári sportegyesületek támogatásán belül, akár attól függetlenül.
- Itt is lényeges, hogy más-más lehet az általános és középiskolák igénye, hiszen az általánosban több esély van egy új sportág kipróbálására, míg az idősebbeknél már kialakultabbak lehetnek a preferenciák, melyeket fel kell mérni.
- Ez az eszköz is jól szolgálja a diáksport és az utánpótlássport összekapcsolását is, hiszen az egyesületeknek lehetőséget biztosít új tehetségek fellelésére, különösen a fiatalabb korosztályokban.
- A cél ugyanakkor olyan sportágak megtalálása, amelyeket a gyerekek szívesen űznek, függetlenül attól, hogy a sportegyesület profitál-e ebből új igazolt versenyzők megtalálásával. Az idősebb korosztályokban így ez az eszköz a diáksport és a szabadidősport között képezhet kapcsolatot, ismét az 1. ábra szellemében.

Legyenek rendszeres **városi diáksportversenyek** az iskolák között.

- Hasonlóan az óvodák közötti sportversenyekhez, a városi diáksportversenyeket is az Önkormányzatnak kell szerveznie, amihez az iskolák résztvevőként csatlakoznak.
- Ezek a Diákolimpia rendszerétől függetlenül, kifejezetten a kaposvári iskolák igényei alapján kerülnének megrendezésre. Az egyes sportágak eseményei zajlhatnak külön időpontokban és egyidőben is, fesztiváljelleggel.
- A sorozatnak iskolák közötti közös kirándulások, zselici kerékpáros és gyalogtúrák, táborozások stb. is képezhetik a részét.

- A versenyeket akár a Kaposvár környéki települések iskoláinak részvételével is változatosabbá lehet tenni, ill. Kaposvár testvérvárosainak iskoláival nemzetközivé is válhat. (Utóbbira nyilván évente egy alkalommal, nyár környékén kerülhet sor.)
- Ez az eszköz is szerepelt már a 2001-es sportkoncepcióban is Kaposvári Diákjátékok néven, ezt a nevet meg lehetne őrizni.
- Jól mutatja az ilyen versenyek motiváló erejét többek között a Kaposvári Általános Iskolák Váltóbajnokságán részt vevők jelentős száma.

Legyen **minden városi sporteseményen külön verseny a kaposvári óvodáknak, iskoláknak.**

- Legyen ez állandó része a helyi programoknak, ezzel is kiemelve a diáksport fontosságát a sport területein belül.
- Ilyen versenyeken a város jutalmazza a legtöbb gyereket megmozgató óvodákat és iskolákat, óvodapedagógusokat és testnevelőtanárokat.
- Az oktatási intézmények értékelésében a gyerekek száma mindig fontosabb az általuk elért eredményeknél.

Legyenek **iskolai sportágválasztó** események.

- Korábban rendszeresen voltak ilyenek, újra hagyományt kell teremteni belőlük, és legalább évente rendezni.
- Két alapvető módon szervezhető, akár párhuzamosan is:
  - az iskolák közösen mennek tanulóikkal a szakmai háttérrel nyújtó sportegyesületeknek, sportszervezeteknek megfelelő helyszínre;
  - a sportszervezetek mennek az egyes iskolákhoz.
- Az első esetben előny a fesztiváljelleg, és a sportszervezeteknek jobban megfelelő infrastruktúra, viszont várható, hogy inkább olyan tanulók vesznek részt, akik amúgy is motiváltak a sportolásban.
- A második esetben az iskolák infrastruktúrája korlátozhatja a lehetőségeket, és értelemszerűen csak egy (vagy legfeljebb néhány) iskola tanulói lesznek ott, viszont abból azok is, akik maguktól nem sportolnának, így fontos célcsoportot képeznek.

A fentiekben számos új, rendszeres ellátandó feladatot írtunk le a diáksport területén. Ezek megvalósítása igényelheti dedikált szervezeti keretek, egyfajta „diáksport-iroda” működtetését, akár az Önkormányzat, akár a KASI vagy más szervezet keretein belül. (A Diákolimpiák városi szervezése jelenleg a KASI adminisztrációjához tartozik.)

Az alábbi monitoring-mutatószámok célszerűek az iskolai sportban:

- Tornateremmel rendelkező iskolák száma.
- Sportági végzettséggel rendelkező testnevelők száma.
- Diákolimpián induló tanulók aránya.
- Diáksportkörrel, diáksport-egyesülettel rendelkező iskolák száma.
- Diáksportrendezvények (városi versenyek, sportágválasztók stb.) száma.
- A tanulóknak a NETFIT rendszerben mért értékei.

5.4. Az utánpótlássport

Az egyesületekben zajló utánpótlás-nevelés rendkívül fontos láncszem a városi sport rendszerében, mivel ez kapcsolja össze a diáksportot az amatőr versenysporttal, a hivatásos sporttal és gyakran a szabadidősporttal is. Nem megfelelő színvonala tehát megakaszthatja az élethosszig tartó sportolást.

Az utánpótlássporton belül **egyszerre található meg a fiatalok szabadidősportra és amatőr versenysportra, illetve hivatásos sportra való felkészítése**. A munka minősége szempontjából azonban meg kell különböztetni ezt a két nagy területet, még akkor is, ha sok esetben szorosan összefonódnak – más ugyanis a céljuk, és a város sportja szempontjából is más a cél.

Az egyesületeknek és főleg a szakembereknek úgy kell differenciálniuk, hogy a hivatásos sportra készülők a lehető legjobb képzést kapják, de közben nem szabad elkedvetleníteni azokat sem, akik várhatóan nem jutnak majd el a hivatásos státuszig, őket is meg kell tartani a sport berkein belül. Ebből is látszik, hogy ideális esetben külön csoportban (akár külön egyesületben) kell foglalkozni a két nagy típussal, tudva persze azt, hogy mindig is lesznek jelentős átfedések a kettő között, és bizonyos mértékig biztosítani is kell az átjárást a kettő között. Hangsúlyozzuk, hogy az utánpótlássport mindkét típusa egyformán fontos a város számára, egyik sem mehet a másik rovására.

Az utánpótlássport elemzésekor vizsgált folyamatok és értékek, illetve azok súlyozása nyilván függenek attól, hogy mi az adott csoport, korosztály célja. Alapvető hiba az utánpótlásversenyeken elért eredményességet állítani az értékelés fókuszába, mert ez jelentősen torzíthatja az ott folyó munkát. Helyes célként a foglalkoztatott gyerekek számát, a rájuk fordított időt, a felsőbb korosztályoknak átadott gyerekek arányát (különös tekintettel a hivatásos sportcsapatokban szereplő saját nevelésű játékosokra) és egyéb hasonló mutatókat jelölhetünk ki. Az eredményességnek legkorábban a felnőttkor előtti legidősebb utánpótlás-korosztályban lehet csak relevanciája.

A **kaposvári utánpótlás-nevelés zászlóshajója az 1964-ben alakult Kaposvári Sportiskola**, amelynek jelmondata, „Az élsport utánpótlása” egyértelműen mutatja a képzés irányát. Érdemes továbbra is ide koncentrálni a város minőségi utánpótlás-nevelését, ugyanakkor a fentiek jegyében szükséges az is, hogy az egyes sportágakban **legyenek olyan szatellitegyesületek, felvevőegyesületek** Kaposváron, amelyek befogadják

- azokat a fiatalokat, akik nem tudják vagy nem akarják ezen a szinten folytatni a sportot;
- azokat a felnőtteket, akik kinőttek az utánpótlás-korosztályokból, és ezért nem folytathatják a KASI keretein belül.

A KASI és e szatellitegyesületek között élő szakmai kapcsolatra van szükség, hogy az áramlás minél zavartalanabb legyen, és egyetlen fiatal se essen ki a sport rendszeréből. Jó példa erre jelenleg a dzsúdó, ahol megvan ez a fajta szervezeti együttműködés. (Természetesen sportáganként változhat az, hogy a legjobbak képzéséhez szakmailag hol van szükség a kevésbé kiemelkedő utánpótlás-versenyzőkre is.)

Ez az egyesületi együttműködés tudja biztosítani az utánpótlássportnak a hivatásos sporttal, az amatőr versenysporttal és a szabadidősporttal említett és a korábban az 1. ábrán bemutatott kapcsolatát. A továbbiakban majd látni fogjuk, hogy Kaposvár számára azon sportágak képezhetik a prioritást a felnőtt sportban, amelyek ki tudják termelni a saját versenyzőiket az utánpótlássportban.

Rögzíteni kell tehát azt is, hogy **mely sportágak képeznek prioritást a város számára** az utánpótlás-nevelésben. Az alábbi szempontokat kell elsősorban figyelembe venni a sportágak kiemelésékor:

- Legyen a sportágnak specifikus infrastruktúrája a városban, amelyet napi szinten használni tud.
- Legyen körülötte olyan szakmai műhely, amelynek szakemberei biztosítják a hosszútávú minőségi munkát.
- Legyen olyan ismertsége, népszerűsége, amely által képes felszívni a sportolni vágyó fiatalokat.
- Legyenek kaposvári hagyományai, illeszkedjen a város arculatához.

A város kiemelt sportszervezetei közé tartozó utánpótlás-egyesületek szakosztályai jellemzően megfelelnek ezeknek az elveknek, többnyire ezek alapján lettek létrehozva, felépítve. A sportágak egymáshoz való viszonyában, a teljes sportági palettában emellett érvényesülnie kell további elveknek is:

- **Legyen a sportágak köre elég széles** ahhoz, hogy minél több fiatal képes legyenek megszólítani.
- **Érvényesüljön a szakosztályok körében a koncentráció**, szűnjenek meg az egymást hátráltató párhuzamosságok.

Látható, hogy a két elv ellentétes irányba hat (az egyik a bővítés, a másik a szűkítés felé), de ez nem ellentmondás: a cél éppen annak az optimális, leghatékonyabb sportági kínálatnak a kialakítása, amely biztosítja, hogy minél több fiatal sportoljon e keretek között, miközben az egyes sportágak és szakosztályok a lehető legmagasabb színvonalú munkát tudják végezni.

Az összes fenti gondolat jegyében az alábbi konkrét felvetéseket kell kezelni Kaposvár utánpótlássportjában:

- A KASI-n belül a két hasonló jellegű küzdősport, **a dzsúdó és birkózás működtetése erőforrás-aprózó párhuzamosságnak tűnik**. Itt mind a testre szabott infrastruktúra (a Dzsúdócsarnok), mind a gyereklétszám, mind a felvevőegyesület megléte a dzsúdó mellett szól.
- **Úszásban** a KASI szakosztálya élenjár, ugyanakkor **a szatellitegységek körében koncentrációra** van szükség.
- **A kajak-kenu rendkívül jól illeszkedik Kaposvár arculatához** a Deseda kihasználásával, erős városi hagyományai vannak és országos szinten is kiemelkedő az eredményessége. Emiatt érdemes a fejlesztésre, amire jó alap a KVSC-ben működő szakmai műhely színvonala. A létszám bővítése ugyanakkor egyelőre infrastrukturális korlátokba ütközhet.
- Csapatsportágakban a tao-támogatás igénybevételére jogosult látvány-csapatsportágak természetesen dominálnak. A két legfontosabb megoldandó feladat:
  - **Röplabdában végleges megoldást** kell találni a RÖAK-tól a KASI-ba átvett csapatok helyzetére, a szakmai fenntarthatóság figyelembevételével.
  - **A jégkorong bázisa jelenleg igen szűk**, működtetése ezért körülményes, a Jégcsarnok kihasználtsága azonban erőteljesen függ a szakosztály lététől.
- Szükséges a kifejezetten a **lányokat megcélzó sportágak** fejlesztése, mivel általános tapasztalat, hogy mindenhol több a fiú a sportoló fiatalok között.
  - Kaposváron a ritmikus gimnasztikának jelentős hagyományai vannak, az rg és a hasonló sportágak (torna, fitness, cheerleading, akrobatikus rock'n'roll, showtánc, versenytánc stb.) potenciálját pedig jól mutatja a Kaposvári Látványsport Fesztivál évek óta tartó sikere is. Itt is szükséges az egyesületek közötti koncentráció, hogy a leghatékonyabb formában tudják felvenni a lányportolókat.
  - Szintén hatékony lehet ezen a területen a szinkronúszás fejlesztése.

- Megjegyzendő a fentiekhez, hogy szinte minden sportágban lényegesen szélesebb a férfiak-fiúk mezőnye, mint a nőké-lányoké, vagyis női szakágakban sokkal eredményesebben lehet szerepelni országos, de akár nemzetközi szinten is. Emiatt a lányok szerepének növelése a hagyományos sportágakban is célszerű. Ez egyformán igaz a csapatsportágakra (ahol a röplabda kivételével marginális a lányok szerepe) és az egyéni sportágak többségére is.

Ahogy a Bevezetésben rögzítettük, az utánpótlássport alapvetően a szabadidősporthoz áll közel abban a tekintetben, hogy a sportolók részben maguk finanszírozzák sportolásukat, jellemzően tagdíjak formájában. Széles skálán mozog a kaposvári egyesületek által kért tagdíjak mértéke, függően az infrastruktúraigénytől, a támogatások mértékétől és egyéb egyedi tényezőktől, az Önkormányzatnak azonban elsődleges érdeke, hogy anyagi problémák miatt senki ne szoruljon ki az utánpótlássport rendszeréből – ezért a városnak **szociális alapú pályázati rendszert célszerű működtetnie a fiatal sportolók tagdíjfizetésének támogatására.**

Létező probléma minden utánpótlássport-egyesületnél, hogy a felnőttkor közelébe érő sportolókat nem, vagy csak nehezen tudják megtartani, mert elcsábítják őket más városok jobb anyagi-szervezeti háttérrel nyújtó klubjai. Utánpótláskorú fiatalokról lévén szó, itt elsősorban a középiskolákkal való szervezett együttműködés tud megoldást nyújtani.

- Tovább folytatandó a **Munkácsy Mihály Gimnáziumban** kialakított sportakadémiai osztály programja.
- Hasonló programokat célszerű létrehozni a **város technikumai** közül eggyel vagy többel. A biztos szakma megszerzése stabilitást nyújthat azoknak a fiataloknak, akik nem érzik biztosnak sportolói pályafutásukat, és a Munkácsy mintájára létrehozott osztály, ill. annak speciális körülményei (nyelvi oktatás, sport miatti hiányzások rugalmasabb kezelése stb.) segítenek a sportban tartani a tehetséges versenyzőket.

A folyamatos sportolás biztosításával így az utánpótlássport és a többi sportterület (szabadidősport, amatőr versenysport, hivatásos sport) közötti, korábban az 1. ábrán látott kapcsolat válik erősebbé.

Az alábbi monitoring-mutatószámok célszerűek az utánpótlássportban:

- Utánpótlás-egyesületek száma.
- Utánpótlás-egyesületek taglétszáma.
- Saját nevelésű játékosok száma a professzionális kiemelt sportszervezetekben.

5.5. A szabadidősport

A sportnak ez a területe mozgatja meg a legtöbb embert, így rendkívüli fontosságú a sportoló sportváros kiépítésében. A résztvevők jellemzően felnőttek, mindenféle életkorban és társadalmi háttérrel, így elérésük, megszólításuk a gyakorlatban lényegesen nehezebb lehet, mint például a diákport esetében, ahol az oktatási intézményben „kéznél” van a gyerek.

A szabadidősport intenzitásának növelésében minden felmérés és szakértő szerint egyértelmű a kulcs: **eseményeket kell szervezni**, minél többet, minél jobbat.

Az ilyen események nemcsak arra szolgálnak, hogy ott helyben mozogjanak, sportoljanak a résztvevők, hanem ezek jelentik a motivációt: készülni kell rájuk, edzeni kell, így közvetve a rendszeres testmozgást is elősegítik. A rendezvényeknek ehhez vonzóknak kell lenniük, azaz vonzóvá kell tenni őket – képesnek kell lenniük arra, hogy minden korosztályt, minden társadalmi csoportot lefedjenek.

Mindez kétségkívül olyan terület, amelyben Kaposvárnak előre kell lépnie: több ilyen rendezvényre van szükség, és azoknak hatékonyabbnak kell lenniük, több embert kell tudniuk megmozgatni. Intő jel, hogy amikor röviddel a jelen koncepció elkészülte előtt a Magyar Szabadidősport meghirdette a 2022. március közepétől május végéig tartó Tavaszi Sportmámor programsorozatot, országosan 125 sporteseménnyel, akkor ebben egyetlen kaposvári vagy Kaposvár környéki rendezvény sem volt.

A rendezvények szervezésében az Önkormányzatnak kell aktívnak lennie, saját szervezetei keretein belül létrehozni ezeket az eseményeket. Célszerű lehet erre külön iroda felállítása, lásd a későbbi pontokban. A 2001-es koncepcióban szerepelt egy új városi szabadidősport-szövetség megalakulása – kívánatos lenne egy ilyen komplex civil szervezet működése, de az ebben az alfejezetben kifejtett teendők megvalósítása lényegesen hatékonyabb egy önkormányzati szervezet végrehajtásában.

Hogyan lehet tehát vonzó, sokakat megmozgató eseményeket szervezni?

1. Legyenek olyan kihívások, feladatok, amelyeket mindenki tud teljesíteni.

- A fő cél azoknak a megmozgatása, aki eddig nem sportoltak, tehát vélhetően nincsenek még megfelelő fizikai állapotban.
- Alapvetően állóképességi sportágakra van szükség, amelyhez nem kell különösebb erő, ügyesség vagy gyorsaság – ez utóbbiak fejlesztése bizonyos életkorban már eleve nehezebb, és hamar elkedvetlenítheti a kezdő sportolót, az állóképesség azonban mindig fejleszthető, és alacsonyabb szinten „belépni” is könnyebb.
- Ilyen sportágak a gyaloglás, futás, kerékpár, úszás, kajak-kenu – mind egyszerűen elsajátítható, ciklikus mozgásfajta.
- Mindegyik végezhető lassabb, könnyebb tempóban, ahol a célba érés a fontos, és gyorsabb, versenyszerűbb körülmények között is.
- A kerékpár és az úszás – illetve az egyéb vízben végzett mozgások, pl. vízitorna – előnye, hogy jobban kíméli az ízületeket, így túlsúllyal vagy ízületi gondokkal küzdő kaposváriak számára is jó kiindulási pont.
- A közterületi kondiparkokban végezhető gyakorlatok egy része szintén ide sorolható, elsősorban itt is az állóképességi eszközök (például a sífutógép).
- Ezen eseményeknek amúgy is tökéletes helyszínei a közterületi sportlétesítmények, vagyis a futókörök és kondiparkok. Az események segítenek odakötni a résztvevőket a helyszínhez, hogy a közös kipróbálás után már egyedül is igénybe vegyék azokat.
- A korábban nem sportoló városlakók számára vonzó lehet, ha segítséget kapnak az eseményen: olyan animátorok, edzők működhetnek közre ezeken az eseményeken, akik elmondják, megmutatják, hogyan érdemes nekifogni a mozgásnak, milyen fokozatossággal, hogy ne érje a friss sportolókat olyan csalódás az elején, amely miatt feladnák a mozgást.

2. Legyen az esemény igazi közösségi élmény, legyen „buli” a közös sportolás.

- A korábban nem sportoló kaposváriakat azzal tudjuk igazán bevonni a sportba, ha közösségi eseményként „adjuk el” nekik, ahol jól érzik magukat: teljesítenek egy nem túl megerőltető próbát és közben szórakoznak, társasági életet élnek.
- Közösén mindent könnyebb, társaságban jobban rávehetőek az emberek a mozgásra (különösen hozzájuk hasonló adottságúakkal).

- Minden társadalmi csoport tagjai keresik a közösséget, amelyhez tartozhatnak – adja meg ezt nekik a sport. A sport közösségépítő hatását itt lényegében „csaliként” használjuk a sportba való bevonásra.
- A bulijelleghez természetesen a nagyobb rendezvényeken szükség van szórakoztató elemekre, zenére, akár kiegészítő programokra stb.
- A közösségi jelleg jól felhasználható úgy is, ha létező közösségekhez való tartozásra építünk. Ilyen lehet például a korábban már megrendezett Városrészek csatája esemény folytatása (amelybe bevonhatóak a Kaposvár környéki kistelepülések vagy akár a testvérvárosok is), vagy Kaposvár és más város(ok) közötti verseny, akár szintén a korábbi Kaposvár–Szeged futópárbaj mintájára. (Budapesten az adidas sportszergyártó szervezésében volt hasonló rendezvény, a kerületek futóversenye, District Battle Run néven.)
- Ugyanígy lehet munkahelyek, iskolák versenyét hirdetni, akár hozzá is kapcsolni a diáksportban említett iskolai versenyekhez. Ilyen jellegű események is voltak már Kaposváron. (Ahogy látható, itt sem kell feltétlenül új dolgokat kitalálni, lehet korábbi megoldásokat újrahasznosítani.) Az *Egészség legyen! – Kaposvár 2030* program is szorgalmazza a munkahelyek bevonását és a munkáltatók érdekeltté tételét a dolgozók fizikai és mentális egészségi állapotának javításában.
- Fontos, hogy a fenti „versenyek” alatt soha nem csak a hagyományos sportteljesítményt mérjük (ki a leggyorsabb stb.), hanem a rajthoz állók számát, vagy bármi olyat, ami minél több ember megmozgatásához kapcsolható.
- E közösségi jellegű versenyek közül lehetnek olyanok, amelyek több sportágat kapcsolnak össze: akár egyfajta felnőtteknek szóló sportágválasztó rendezvény is lehet, természetesen olyan sportágakkal és mozgásfajtákkal, amelyek a fenti kritériumoknak megfelelnek.

3. Legyenek trendi, modern dolgok köré szervezett események.

- Ezekre is a minél szélesebb rétegek bevonása érdekében van szükség – a divatos mozgásfajták segíthetnek azoknál, akiket a hagyományos sportok nem fognak meg.
- A köztéri kondiparkok eleve ilyenek, ezeket mindenképpen használni kell.
- A hagyományos, beltéri konditermek felszerelése között is lehet ilyeneket találni, például a szobakerékpárokat (spinningkerékpárokat) – ilyen helyszínek és eszközök kipróbálásának rendezvényszerű lehetősége sokak számára vonzó lehet.
- Idősebb korosztályok körében divatos mozgásforma a nordic walking.
- A hagyományos mozgásfajták is modernizálhatóak a mai kor eszközeivel, például az okostelefonokra telepíthető lépésszámláló és egyéb alkalmazásokkal – lehet akár ez a lépésszámlálás is egy verseny központi eleme, és ezzel a digitalizációval is megnyerhetőek olyanok, akik számára egyébként a hagyományos sportok nem lennének vonzóak.

Mindezek után a megszervezett eseményeket foglaljuk egységes, jól kommunikált rendszerbe.

- Legalább a város honlapján legyen elérhető minden szabadidősport-rendezvény egy naptárban – nemcsak az Önkormányzat és szervei által létrehozott események, hanem minden magánszervezésű esemény is.
  - Legyen benne minden egyedi esemény és a rendszeres események minden eleme is (pl. városi bajnokságok fordulói, Kortalan Torna alkalmi).
  - Legyen benne részletesen minden olyan létesítmény elérhetősége, amely fogadni tudja a sportolni vágyókat – közterületi létesítmények, futókörök stb. pontos címmel.
  - Ennek vizuális megjelenése legyen vonzó, akár külön, dedikált honlapon is. (Minderre jó példa a „Mozdulj, Nyíregyháza!” eseménynaptár Nyíregyházán.)

- A rendezvények jelenjenek meg az Egészséges Kaposvár 2030 program Facebook-oldalán az Események menüpontban, illetve a naptár legyen elérhető kiemelt helyen az Egészséges Kaposvár 2030 készülő honlapján.
- Legyen külön mobiltelefonos alkalmazás, amely mindig az aktuális eseményeket tartalmazza, értesítéseket küld a közelgő eseményekről, útvonalat tervez a létesítményekhez, akár összekapcsolható lépésszámlálóval és egyéb megoldásokkal stb.
- Az eseményeket kössük össze valamilyen akcióval, például pontgyűjtő rendszerrel, ahol a részvételekért pontokat lehet szerezni (ennek nyilvántartása a fenti külön honlapon, ill. applikációban történhet), bizonyos összegűgyűjtött pontonként pedig ajándékok várják a lakosokat, ezek szintén lehetnek sporttal kapcsolatosak (belépőjegyek, bérletek, sporteszközök stb.). Ez ismét a gamifikáció, játékosítás megjelenési formája, ezúttal a marketing területéről.
  - Ilyen program szükségessége jól szolgálja az *Egészség legyen! – Kaposvár 2030* program azon célját, hogy a lakosságot érdekelte tegyük a rendszeres testmozgás végzésére.
- Ez az egységes keretrendszer tovább bővíthető egy kaposvári „szabadidősport-iroda” felállításával (akár a PREFI keretein belül, akár külön), amely
  - szervezi és koordinálja a rendezvényeket;
  - menedzseli a lentebb kifejtett infrastrukturális és egyéb teendőket;
  - ingyenes sportolási, edzési, dietetikai stb. tanácsadással szolgál, általa elérhetőek fent említett animátorok információi stb.
  - Ez az iroda összekapcsolható a diáksportnál említett hasonló „diáksport-irodával” is.
- A szabadidősport-irodához köthető egy komplex sportdiagnosztikai, sportegészségügyi központ kialakítása a Kaposi Mór Kórházban, és ez a központ szoros szakmai kapcsolatot tartana fent a MATE Kaposvári Campusán működő Testnevelési Intézettel és annak sporttevékenységekkel kapcsolatos kutatásaival.

Az események rendezése mellett a kaposváriak önálló, rendezvénytől független sportolásának infrastrukturális feltételeit is biztosítani kell.

- Maga az infrastruktúra jellemzően rendelkezésre áll, a megfelelő elérés igényel szervezést.
- A tevékenységek jelentős részéhez szervezés nélkül felhasználható a városi infrastruktúra: kerékpárutak, kondiparkok, futókörök, parkerdők stb.
- Lehetőség szerint minden meglévő létesítményt vonjunk be a szabadidősport keretei közé, szabad felhasználásra. Tipikusan ilyenek az iskolai tornatermek, amelyek közül többet is kiadnak külső felhasználóknak a késő délutáni-esti órákban, de sok ilyenkor üresen áll, miközben számos kaposvárit éppen az tarthat vissza az önálló mozgástól, hogy nincsen erre egyénileg elérhető létesítmény, csak nagyobb csoportban tudna gazdaságosan termet bérelni.
  - Ennek megoldására jó példa Székesfehérváron a „Nyitott tornatermek” program, amelynek keretén belül az Önkormányzat működtetésében díjmentesen, bejelentkezés nélkül (érkezi sorrendben) lehet használni a városi iskolák tornatermeit hétköznap 17.00–22.00 óra között és hétvégén. Ez természetesen igényel jelenlévő felügyelő személyt, aki ellenőrzi a létesítmény felhasználását.
  - Mindez különösen hasznos a téli időszakban, amikor a hideg miatt a közterületi létesítmények használata kevésbé vonzó.
  - A program természetesen kiterjeszthető az iskola területén lévő egyéb sportlétesítményekre, tipikusan az udvari sportpályákra is, elsősorban a tavasztól őszig tartó időszakban.

- Az iskolai létesítmények látogathatóságának térítésmentes biztosítása szintén szerepel az *Egészség legyen! – Kaposvár 2030* programban.
- Ahogyan azt a Kaposvár sportlétesítményeiről szóló fejezetben jeleztük, a közterületi műfüves Ovifoci-pályák kihasználtsága igen alacsony, holott ideálisak lennének lakossági használatra. E pályák műanyag talaja azonban óvodás és kisiskolás gyerekek testtömegére van optimalizálva, felnőtt használók alatt tönkremenne. Fel kell mérni a pályák technológiai átalakításának lehetőségét, hogy adott esetben ezek is bekapcsolódhassanak a szabadidősportolók számára megnyitott létesítmények közé.
- Rendkívüli motivációs erővel bír a **hivatásos sport és a szabadidősport közös létesítményhasználata**, vagyis ha a lakosság is ugyanazon helyen sportolhat, ahol a város profi sportolóit látja. (Ez nagyban támogatja az 1. ábrán szaggatott vonallal jelölt visszaható hatást, a hivatásos sport ösztönző jellegét a többi sportterületre.) Kaposvár esetében ez elsősorban a Kaposvár Aréna megnyitását jelenti. Ennek természetesen kapacitásidőben komoly korlátai vannak, de nagy jelentősége lehet akár már heti egy-két esti alkalomnak is, amikor – akár sportági menetrenddel, azaz minden alkalommal adott sportág(ak)ra berendezett pályával – a nyitott tornatermek mintájára ingyenesen, felügyelettel használható a lakosság számára az Aréna.

A kaposvári kerékpáros közlekedésről szóló alfejezetben jeleztük a jelenlegi fejlesztések irányait, ezeket végig kell vinni.

- Ideális esetben minden égtájba, ill. minden jelentős irányba vezessen kerékpárút a városközpontból: a tervezett végpontok (északon a Raktár utcai körforgalom, északkeleten a MATE Kaposvári Campus, keleten a Videoton, délen a zselici kerékpárút töröcskei kiindulópontja) ennek megfelelnek, ezt kell megvalósítani.
- Szintén fontos az iskolák, sportlétesítmények és egyéb fő közösségi intézmények kerékpáros megközelítésének biztosítása, mind kerékpárutak, mind korszerű kerékpártárolók szempontjából.
- A Kaposvári Tekergő üzembe állítása szintén jelentős előrelépés lesz. Itt fontos, hogy a 2015-ös, régi rendszerrel ellentétben az új rendszer a Kapos folyótól délre eső dombos területeket is be tudja kötni a kerékpáros közlekedésbe, amiben az elektromos rásegítésnek nagy szerepe van – tehát erre a területre is kell helyezni dokkolóállomásokat.

A sportolás elterjedését segíti a lakossági költségek csökkentése az Önkormányzat részéről.

- Rendkívül fontos – már csak a nagy költségigény okán is – a hatékony megoldások megtalálása ebben a kérdésben.
- A közterületi létesítmények és a „nyitott tornatermek” elve már ezt a célt szolgálja, és van olyan réteg, amely képes és tud is fizetni a sportszolgáltatásokért, ezért azokat a csoportokat kell megtalálni, amelyeknél tényleges változást érhetünk el a sportot űzők számára.
- Az utánpótlássportban említett, egyesületi tagdíjfizetés támogatására szolgáló szociális alapú pályázati rendszert ki lehet terjeszteni minden korosztályra, de elsősorban a veszélyeztetett csoportok esetében célszerű, például nagycsaládosok, nyugdíjasok stb.
- Az általános, mindenki számára elérhető támogatási rendszert a Kaposvár Kártya tudja legjobban biztosítani, minél bővebb sportszolgáltatási kínálattal. (Ez és a tagdíjtámogatás is szerepel az *Egészség legyen! – Kaposvár 2030* programban.)
- Egységes rendszerbe vonható az önkormányzati tulajdonú létesítmények használata, például kombinált bérlet forgalmazása, amely a Jégcsarnok és a Virágfürdő használatára is feljogosít, de akár más szolgáltatást (pl. Kaposvári Tekergő) is magába foglalhat.

Szükség van egy átláthatóbb, kiszámíthatóbb támogatási rendszerre a szabadidősport és az amatőr versenysport egyesületei számára.

- Ezek a szervezetek jelenleg a Sport Támogatási Keretből részesülnek, amely korábban összesen 10,5 millió volt, a koronavírus-járvány kitörése óta pedig 5,5 millió forint, amely rendszerint több tucatnyi sportszervezet és rendezvény között oszlik el. Ez a keret egyrészt összegszerűen is gyakran elaprózik, másrészt a hosszú távú tervezésben nehezebben látható, hogy stabilan mire számíthat egy-egy egyesület.
- Itt is szükség van a párhuzamosságok kezelésére: az azonos vagy hasonló sportágakban működő egyesületek gyakran egymás elől szívják el az anyagi és humán erőforrásokat, míg megfelelő koncentrációval több embert, jobb körülmények között tudna kiszolgálni a sportág. Ezt a koncentrációt az Önkormányzat a támogatási rendszerben is tudja érvényesíteni.
- A szabadidősportban és az amatőr versenysportban dolgozó egyesületek létesítményhasználatának intenzívebb pályázati támogatásával elérhető, hogy minél kevesebb költséget kelljen áthárítaniuk a tagjaikra, és erejük az aktív tagok létszámának növelésére fordítható – a támogatás hozzá is köthető ehhez.

A város díjazza és ismerje el a szabadidősport területén nyújtott teljesítményt is.

- A jelenlegi Év sportolója díjak az eredményességre fókuszálnak, mind a felnőttek, mind az utánpótláskorúak területén. Nagyon fontos továbbra is ezeknek a teljesítményeknek az elismerése, ugyanakkor a sportoló sportváros koncepciójában a szabadidős sportteljesítményeket is példaként kell a városlakók elé állítani.
- Az alábbi díjakkal érdemes kiegészíteni a jelenlegi rendszert:
  - Az év szabadidősportolója/-sportolónője (a sportban mutatott aktivitás alapján, hangsúlyozottan nem eredményhez kötött – egyesületek és magánszemélyek jelölhetnek személyeket a díjra);
  - Az év szabadidősport-egyesülete (aktívan sportoló tagok száma, sporteseményeken mutatott aktivitás stb. alapján);
  - Az év szabadidősport-rendezvénye (megmozgatott emberek száma, a rendezvény hangulata, kreativitása, innovatív jellege stb. alapján).

Az alábbi monitoring-mutatószámok célszerűek a szabadidősportban:

- Szabadidősport-egyesületek száma.
- Szabadidősport-egyesületek taglétszáma.
- Szabadidősport-rendezvények száma, azokon résztvevők száma.
- Sportlétesítmények (közterületi és egyéb) szabadidős kihasználtsága, felmérések alapján.
- Magánüzemeltetésű sportlétesítmények (konditermek stb.) látogatottsága, nyilvántartások alapján.

5.6. Hátrányos helyzetű személyek sportja

A sportoló sportváros koncepciója csak akkor lehet teljes, Kaposvár egész lakosságára kiterjedő, ha külön foglalkozik a hátrányos helyzetű csoportok sportolási lehetőségeivel és annak szélesítésével. A hátrányos helyzetűek között itt most az alábbi, Kaposvár szempontjából legrelevánsabb csoportokat azonosítjuk:

- fogyatékos személyek;
- időskorúak;

- nagycsaládosok;
- nők;
- roma nemzetiségűek.

Mielőtt külön-külön kitérünk rájuk, általánosságban érdemes rögzíteni a hátrányos helyzetűek sportjával kapcsolatos alapelveket.

Ahogy azt a Bevezetésben kiemeltük, a sport társadalmi funkciója révén rendkívüli szerepet tölt be a közösségépítésben, és különösen a társadalmi integrációban, a hátrányos helyzetű csoportok beilleszkedésének elősegítésében. A sportnak tehát az egészségügyi funkciója mellett – amely e csoportok számára ugyanolyan fontos, vagy (ahogy látni fogjuk) talán még fontosabb is, mint a többségi társadalom tagjainak – a társadalmi funkció különösen felértékelődik, és Kaposvár számára a sport igen erős eszközzé válik a városi közösség teljessé tételében.

A hátrányos helyzetűek sportja **alapvetően a szabadidősport része**, így elsősorban az előző alfejezetben bemutatott elvek vonatkoznak rájuk is: **a legfontosabb feltételeket tehát a város által szervezett rendezvények, illetve az elérhető infrastruktúra jelentik**. Az infrastruktúrával a csoportok külön tárgyalásakor foglalkozunk, a sportrendezvények szervezésének viszont közös vonása, hogy két alapvető pillérük van:

- A **csoportspecifikus rendezvények**, ahol a csoportok tagjai egymás között, a saját igényeikre szabva tudnak sportolni, példát mutatva egymásnak, ösztönözve egymást.
- Az **integráló jellegű rendezvények**, ahol a többségi társadalom sportrendezvényein vesznek részt, a saját társadalmi kapcsolataikat és egyben a csoport társadalmi elfogadottságát erősítve. Ez nem működik magától, kifejezetten törekedni kell arra, hogy legyen ilyen integratív események – minden nagyobb városi sportrendezvénynek legyen tehát olyan része, amely dedikáltan a hátrányos helyzetűek integrációját célozza.

A következő alfejezetekben látni fogjuk, hogy **minden városi sportrendezvény alapvető részét kell képezniük a hátrányos helyzetű csoportok bevonására kialakított speciális versenyszámoknak**, kategóriáknak. Ez nem gyengíti ezeket a rendezvényeket, éppen ellenkezőleg: még több városlakót tudnak megszólítani az által, hogy minél szélesebb rétegeknek nyújtanak rájuk szabott lehetőségeket.

Szintén általános érvényű, hogy e csoportok tagjait gyakran az anyagi lehetőségek is korlátozzák a sportolásban, így a korábban már említett, egyesületi tagdíjfizetés támogatására szolgáló szociális alapú pályázati rendszernek komoly jelentősége lehet az ő esetükben. (Ebben lehetőséget kaphatnak olyan, itt külön nem tárgyalt csoportok is, mint a munkanélküliek. Esetükben a sport kifejezetten segít abban, hogy a munkanélküliség átmeneti időszaka alatt ne hagyják el magukat fizikailag és mentálisan, és így minél előbb visszatérhessenek a munkaerőpiacra.)

A közterületi sportlétesítmények – és akár a nyitott tornatermek – rugalmas, szabad elérhetősége is segíti a hátrányos helyzetű csoportokat, és nem csupán az ingyenes rendelkezésre állással. Ez az infrastruktúra egyszerre tud két lehetőséget is biztosítani: egyrészt az integrációt, a spontán módon megvalósuló közös sportolást a többségi társadalommal, másrészt rugalmasságuknak köszönhetően könnyebben található olyan időpont, amikor a csoportok tagjai a magánszféra megzavarása nélkül, elkülönültebben tudnak sportolni, ha erre – különösen a kezdeti lépések idején – igényük van.

Fontos továbbá, hogy a lebonyolításba, a fentiek és az alábbi alfejezetek kivitelezésébe **legyenek bevonva a különböző hátrányos helyzetű csoportok képviselői** és érdekképviseleti szervei, velük együttműködve hajtsuk végre a koncepció stratégiáját.

5.6.1. A fogyatékos személyek sportja

Fogyatékos személynek nevezünk azt a személyt²⁴, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással – illetve ezek bármilyen halmozódásával – él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja.

A Fot. 18. §-a rendelkezik arról, hogy a fogyatékos személyek számára lehetővé kell tenni a sportlétesítmények látogatását, illetve sportolási lehetőségeik megteremtéséhez hozzáférhetővé kell tenni számukra a sportolási célú, szabadidős intézmények használatát.

Az **infrastruktúra oldaláról ennek alapvető eszköze az akadálymentesítés**, és Kaposvár új sportlétesítményei már mind ebben a szellemben, akadálymentesen készültek el. A szabadidősport fejlesztése során a „nyitott tornatermek” megvalósításakor külön hangsúlyt kell fektetni arra, hogy a rendszerbe bevont létesítmények minél nagyobb része legyen akadálymentesített.

Ahogy fent jeleztük, a fogyatékos személyek számára a sport nemcsak eszköz az egészség megőrzésére és a rehabilitációra, hanem az önállóság a minőségi élet biztosításának forrása is. Számukra a sportolás erősíti az identitástudatot, megfelelő önértékelést biztosít és segít a belső stabilitás kialakításában²⁵.

Ugyanakkor esetükben a sport társadalmi funkciója is rendkívül hangsúlyos. **A fogyatékos személyek társadalmi integrációjában kiemelkedő szerepet kap az inklúzió**, vagyis a mindennapi tevékenységekben (oktatás, munka, sport stb.) történő befogadás, amely az egyes személyek különbözőségét nem problémaként, hanem a tevékenység folyamatának részeként kezeli²⁶. E társadalmi inklúzió megvalósítása a kutatások szerint a sport által hatékony²⁷. A sport olyan része a társadalomnak, amely jó közeget és interakciókat teremt a fogyatékosok elfogadására, a sportegyesületek, közösségek pedig hozzájárulnak a fogyatékos személyek társadalmi befogadásához és különösen kapcsolati tőkéjük alakításához.

A sport általi társadalmi integráció feladata, hogy a közösségben végzett sportolás által létrejöjjön az elfogadó és empatikus attitűd, és kialakuljon a tolerancia és együttműködés a különböző képességű sportolók között. A fogyatékos személyek számára ez segíti a szocializációs folyamatokat, a tanulmányi eredményességet és a könnyebb beilleszkedést a munka világába²⁸.

Szem előtt kell azonban tartani azt is, hogy sem az „integráció mindenáron” elve, sem pedig a teljes szegregáció nem követhető forma, a kettő között kell megtalálni az egyensúlyt²⁹.

---

²⁴ A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (Fot.) 2013. évi LXII. törvény általi módosításának értelmében.

²⁵ Orbán-Sebestyén és mtsai (2022)

²⁶ Kovács (2016)

²⁷ Orbán-Sebestyén és mtsai (2021)

²⁸ Kovács (2016)

²⁹ Erdei (2016)

Külön érdemes megemlíteni a fogyatékos személyek között az értelmi fogyatékosok helyzetét. A hazai kutatások azt mutatják, hogy a többségi társadalom az értelmi fogyatékosokkal szemben a legkevésbé elfogadó, míg a mozgásszervi fogyatékosokkal szemben a leginkább elfogadó. Ennek oka nagy részben az értelmi fogyatékosokkal kapcsolatos ismeretek hiánya. Éppen ezért fontos tapasztalata a vizsgálatoknak, hogy az egyesített sport, vagyis az értelmi fogyatékos és az átlagos intellektusú személyek közös sportolása igen nagy mértékben képes pozitív irányban megváltoztatni a többségi társadalom értelmi fogyatékosokkal szembeni attitűdjét³⁰. (E célra az értelmi fogyatékosok sportjára létrehozott Nemzetközi Speciális Olimpiai Szövetség külön programot is indított Unified Sports néven.)

Mindezek alapján a sportkonceptióban hangsúlyos a fogyatékos személyek integrációja, az egyesített sport.

A városi sportrendezvényeknek legyen állandó eleme a fogyatékosok és az átlagos képességűek közös sportja.

- Fontos, hogy ezekben az esetekben nem egymás ellen, hanem vegyes csapatokban mérkőzik meg a két csoport, tehát két vagy több olyan csapat küzd egymás ellen, amelyekben azonos a fogyatékos és az átlagos képességűek aránya egymáshoz képest.
- Számtalan olyan speciális vagy kipróbált sportág létezik, amely a fogyatékos személyek igényeire szabott, de kihívást jelent a többségi társadalom tagjainak is, az egyedi szabályokhoz alkalmazkodva.
  - Mozgásszervi fogyatékoság esetén ilyen például az ülőröplabda, vagy számos kerekesszékes sportág.
  - Vakok és gyengénlátók esetén ilyen a csörgőlabda, vagy a paralimpián is szereplő 5 fős labdarúgás.
  - Értelmi fogyatékoság esetén a floorballal vannak pozitív tapasztalatok.
- Emellett természetesen számtalan sportág alakítható úgy, hogy alkalmas legyen egyesített sportra. Sőt, nem is kell feltétlenül tradicionális sportágot választani: egyszerű sorversenyek is használhatóak erre, minden felületen (szárazon, jégen korcsolyával, vízben), és nem csak gyerekek esetében.

Külön is kell szólni ugyanakkor az iskolákról, mert ezek bevonása elsődleges fontosságú az egyesített sportban.

- Számos magyar kutató véleménye, hogy az inklúzió megvalósítására legalkalmasabb terület az iskolai sport³¹, és evidens, hogy a fogyatékos személyekkel kapcsolatos attitűd iskoláskorban alakítható a legjobban a többségi társadalomhoz tartozóknál.
- Legyenek tehát olyan diáksport-rendezvények, ahol hangsúlyos szerepet kap az inkluzív sport – a városi sportrendezvényeken túl a diáksportnál említett, iskolák egymás közötti városi versenyeinél is szükség van ilyen eseményekre, ahol az egyes iskolák például úgy versenyeznek egymással, hogy csapataikba az EGYMI-kből érkező tanulók is betársulnak.
- Kaposvár már most is rendszeresen megtartja minden év február 22-én a Parasport Napját – ennek üzenetét kifejezetten egyesített sportokból álló iskolai versenyekkel lenne célszerű erősíteni.

Természetesen nem szabad elhanyagolni a fogyatékos személyek sportjában sem az első pillért, vagyis az **egymás közötti sporteseményeket** – itt tudja mindenki elkezdni a sportot, és vannak olyan

³⁰ Orbán-Sebestyén és mtsai (2022)

³¹ Orbán-Sebestyén és mtsai (2022)

fogyatékosok, amelyek rendkívül megnehezítik az egyesített sporttevékenységeket. Már a 2001-es sportkoncepcióban is szerepelt egy önálló kaposvári fogyatékos sportegyesület megalakítása, egy ilyen egységes, a jelenlegi több egyesület munkáját koordináló (vagy akár magába olvasztó) szakmai szervezet létrehozása továbbra is indokolt. Ez tudná a városi támogatásokat hatékonyan kezelni és elosztani, és ekkor az Önkormányzat is több forrást tudna erre a területre fordítani. E forrásoknak elsősorban az eseményszervezésbe, vagyis a fogyatékkal élő személyek sportoltatásába kell áramolnia.

Az alábbi monitoring-mutatószámok célszerűek a fogyatékos személyek sportjában:

- Szabadidősport-egyesületekben sportoló fogyatékos személyek száma.
- Szabadidősport-rendezvényeken résztvevő fogyatékos személyek száma.
- Fogyatékos személyeknek szervezett sportrendezvények száma.
- Egyesített sportot is tartalmazó sportrendezvények száma.

5.6.2. Az időskorúak sportja

Az Egészség legyen! – Kaposvár 2030 program megállapítása szerint a város korfája szabálytalan, az öregedő társadalmakra jellemző, hasonlóan Magyarország teljes népességének kormegoszlásához. A kaposvári lakosok 23%-a 65 év feletti, ez a megyei jogú városok között az egyik legmagasabb arány. Mindez erősen indokolja a sportkoncepcióban való részvételüket.

A korábban már említett Kortalan Torna programmal Kaposvár példaértékű kezdeményezést indított el, ezen az úton kell tovább haladnia a városnak. A program azokat az elemeket valósítja meg, amelyeket a szabadidősport kapcsán is kiemeltünk, vagyis animátorral koordinált, a célcsoport igényeire szabott mozgást, amely a város létesítményeihez kapcsolja a résztvevőket.

Az időskorúak esetében is szükség van ugyanakkor nagyobb sportrendezvényekre, kifejezetten az ő igényeikre szabva.

- Jó minta ebből a szempontból a Nyugdíjasok Szervezeteinek Somogy Megyei Szövetsége által a koronavírus-járványt megelőzően évente szervezett Reuma Kúra nevű esemény, amelyen rendszeresen vettek részt kaposvári nyugdíjasszervezetek tagjai is.
  - Ezen olyan egyszerű, nem túl megerőltető, de vonzó, innovatív feladatok vannak, mint a rönk- és sodrófahajtás, kisteherautó elhúzása csapatban kötéllel, petrencerúdtartás, lepedővel kislabda-továbbítás stb.
- A hagyományos sportágak között is számos olyan található, amely jól illeszkedik az idősebbek mozgáslehetőségeihez:
  - Egyáltalán nem megerőltető a pétanque, darts, bocsa, teke és lengőteke, télen a curling stb.
  - Minimális erőfeszítést igényelhet az asztalitenisz, tollaslabda stb.
- Ilyen és hasonló események rendszeresítése Kaposváron jól ki tudná egészíteni a Kortalan Torna programsorozatát.
- A korosztálynak különösen vonzóak lehetnek emellett az erdei és egyéb túrák, könnyebb és nehezebb típusokban (szintkülönbség, túratáv, terepviszonyok stb. alapján). Ilyeneket jelenleg is szerveznek maguknak a különböző nyugdíjasszervezetek, ezek elérhetőségét bővíteni kell.

A hátrányos helyzetű csoportokhoz kötődő általános elveknek megfelelően az időskorúak esetében is fontos, hogy megjelenjenek az általános, nagy kaposvári sportrendezvényeken is, azaz az integratív sportolás is megvalósulhasson. Minden versenyen legyenek olyan kategóriák, amelyek az idősebbekre

vannak szabva: futásban rövidebb távok, akár kifejezetten gyaloglásra vagy nordic walkingra is. Emellett itt is ki tudja fejteni integrációs hatását az egyesített sport – a fiatalokból és idősekből álló vegyes csapatok erősítik a generációk közötti társadalmi elfogadást, csökkenthetik az időskorúak szociális elszigetelődését.

Az alábbi monitoring-mutatószámok célszerűek az időskorúak sportjában:

- Szabadidősport-egyesületekben sportoló időskorúak száma.
- Szabadidősport-rendezvényeken résztvevő időskorúak száma.
- Időskorúaknak szervezett sportrendezvények száma.
- Időskorúakra szabott kategóriákat is tartalmazó sportrendezvények száma.

5.6.3. A nagycsaládosok és a nők sportja

Nagycsaládosoknak azokat a személyeket szokás tekinteni, akik legalább három gyermeket nevelő háztartásban élnek vagy éltek. Felnőttek és gyerekek tartoznak tehát ide, akiknek sportolási lehetőségeiket azzal tudjuk a leginkább megkönnyíteni, ha közösen, egyidőben tudják azt megoldani.

Olyan rendezvényekre van szükség, amelyeket a nagycsaládosok külön-külön és együtt, **családként is élvezni tudnak**. A korábbi fejezetek alapján az elvben nem jelent gondot, hogy egy szabadidősport-versenyen a szülők a felnőttek mezőnyében, a gyerekek pedig a diáksportnál leírt gyerekkategóriákban induljanak. Emellett kell megteremteni a közös családi sport lehetőségét is, speciális versenyszámokkal, kategóriákkal. Tipikusan ilyenek

- a családi váltók az állóképességi sportágakban (futás, gyaloglás, kerékpár, úszás, kajak-kenu, duatlon stb.), ahol felnőttek és gyerekek váltják egymást;
- a családi vegyescsapatok a csapatjátékokban, labdajátékokban (labdarúgás, kosárlabda stb.), akár speciális szabályokkal a felnőttekre (pl. nem rúghatnak gólt, nem szerezhhetnek pontot);
- a családi sorversenyek, játékos mozgások, különösen a kisgyermekes családok esetében stb.

A nagycsaládok esetében is fontos jelentősége van az erdei és egyéb túráknak, ez a gyerekeknél fontos oktatási feladatot is betölt (természet megfigyelése, környezetvédelem stb.). Akárcsak az időskorúak, itt is vannak a nagycsaládos szervezeteknek saját túráik, melyek elérhetőségét bővíteni kell.

Természetesen a fentiek egy része – különösen a családi sportversenyek – nem feltétlenül csak nagycsaládosoknak lesz elérhető, hanem minden családnak. Ez nem probléma, hanem előny; ugyanakkor a több gyermeket nevelő családok lehetőségei (mind anyagi, mind időkapacitás szempontjából) rosszabbak a többi családnál, ezért fókuszál rájuk ez a témakör.

A családok fontos részét képezik a nők, és meg kell állapítani, hogy Kaposváron – más városokhoz hasonlóan – **a nők sportolási szokásai rosszabb képet mutatnak a férfiakénál**.

- A demográfiai adatoknál láthattuk, hogy a kaposvári nők egészségi állapota rosszabb a férfiakénál: nagyobb a túlsúlyosok aránya az országos átlaghoz képest, többen vélik úgy közülük, hogy sportolniuk kellene az egészségesebb életmód érdekében. Ugyanakkor egyben nyitottabbak is a sportolásra, mint a férfiak, ami azt jelenti, hogy több lehetőséget kell teremteni nekik erre.
- A kiemelt utánpótlás-egyesületek és a nem kiemelt sportszervezetek létszámadataiból egyértelműen kiderül, hogy az igazolt sportoló felnőttek és a gyerekek között is lényegesen kevesebb a nő és a lány, mint a férfi és a fiú.

- Ahogyan az iskolákról szóló fejezetekben láttuk, a Diákolimpiákon is szignifikánsan kevesebben indulnak a lányok, mint a fiúk.

A Mellékletekben szereplő M1. táblázatból kiderül, hogy az 52 sportegyesületből csak 17 olyan van, amelyben többségben lennének a nők és a lányok, ezeket jellemzően két nagy csoportba lehet sorolni:

- „Női” sportágak egyesületei (rg, fitness, tánc, szinkronúszás stb.): tagjaik több mint 90%-a nő és lány.
- Természetközeli sportok (túrázás, természetjárás, lovas és kutyás sportok stb.): tagjaik nagyjából kétharmada nő és lány.

Ez megerősíti azt a korábban az utánpótlássporthoz megfogalmazott célt, hogy **szükséges a kifejezetten a lányokat-nőket megcélzó sportágak fejlesztése**. A szabadidősportban is igény van tehát ilyenekre a felnőttek megmozgatásához – jellemzően olyan mozgásfajta-kínálattal, amelyhez nem szükséges komolyabb előképzettség, vagyis azok a hölgyek is be tudnak kapcsolódni, akik korábban nem foglalkoztak rg-vel és hasonló sportokkal. (Ilyen kínálatot nyújthatnak a fitness, az aerobik és egyéb mozgásfajták, valamint a jóga és hasonló tevékenységek.)

A nagycsaládosok kapcsán említett családi sportesemények azért is fontosak, mert az ezen induló családokban így a női családtagok, családanyák is mozognak. Nagyobb rendezvényeken célszerű a családi események mellé nőket megcélzó, a fenti, kezdőknek is megfelelő mozgásformákat is telepíteni, hogy a családi mozgás mellett a női családtagok egyidejűleg ezeket is kipróbálhassák.

A 2001-es sportkonceptió tartalmazta azt a célt is, hogy erősebb legyen **nők jelenléte a hivatásos és az amatőr versenysportban**, és az élvonalbeli női röplabdacsapat létrejöttével ez a cél részben teljesült. Fontos, hogy a nők is lássanak olyan példát maguk előtt, amely ösztönzést nyújt számukra a sportoláshoz.

Szükséges tehát női egyesület megőrzése a kiemelt sportszervezetek között, és a hivatásos egyéni sportok értékelésekor is figyelembe kell venni a női versenyzők szereplésének társadalmi hatásait.

Az alábbi monitoring-mutatószámok célszerűek a nagycsaládosok és a nők sportjában:

- Szabadidősport-egyesületekben sportoló nők száma.
- Szabadidősport-rendezvényeken résztvevő nők és családok száma.
- Nagycsaládosoknak szervezett sportrendezvények száma.
- Családi kategóriákat is tartalmazó sportrendezvények száma.
- Női tagtöbbséggel működő szabadidősport-egyesületek száma.

5.6.4. A roma nemzetiségűek sportja

A 2011-es népszámlálás adatai alapján Kaposvár lakosságának 2,2%-a vallotta magát cigány (roma) nemzetiségűnek³², és a tényleges adat ennél valamivel magasabb is lehet.

A sportszolgáltatásokhoz és a sportolási lehetőségekhez való hozzáférésüket egyidejűleg több tényező is korlátozza:

- anyagi lehetőségeik;

---

³² KSH (é. n. b)

- a társadalomból való bizonyos fokú kirekesztettségük, a befogadottságuk hiánya;
- részben szegregált életkörülményeik (jelentős részük zárt tömbökben, Kaposszentjakabon és a Cseri dűlőn és környékén él).

A Kaposvár sportlétesítményeiről szóló fejezetben kiemeltük, hogy a létesítmények városon belüli elhelyezkedése észrevehető aránytalanságokat mutat. Ennek leglátványosabb jelentősége éppen a roma nemzetiségűek esetében mutatkozik meg, a sportinfrastruktúra ugyanis szinte teljesen hiányzik az általuk tömbökben lakott területeken, elsősorban Kaposszentjakabon. (A Cseri park közterületi létesítményei elvben jobban megközelíthetőek az attól délre élőknek.) Ezt a hiányt az Ökumenikus Segélyszervezet által Szentjakabon, a Nádasdi utcában működtetett Biztos Kezdet Gyerekház sportpályája sem tudja teljesen pótolni.

Mindenképpen szükséges tehát a sportlétesítmények, különösen a közterületiek fejlesztése ezeken a területen (például kondipark, kosárlabdapálya, labdarúgó-pálya), elsősorban Kaposszentjakabon.

A létesítményhelyzetet javíthatja a jelenleg használaton kívüli Pécsi utcai általános iskola tornatermének megnyitása, megfelelő szervezeti feltételek között (lényegében a korábban említett „nyitott tornatermek” elvének megfelelően).

A sport társadalmi funkciója különösen fontos a roma városlakók esetében. A társadalmi integráció megvalósítása rendkívül érzékeny terület, amelyet megfelelő előkészítéssel kell kezelni. Jelenleg mind a romák, mind a többségi társadalom részéről tapasztalhatóak ellenérzések és előítéletek a városi sportegyesületekbe való bekapcsolódásukkal szemben, ezért nem célszerű ennek spontán folyást engedni, hanem menedzselni, kezelni kell.

Ennek hatékony megoldása lehet egy önálló, egységes roma sportegyesület létrehozása.

- Az egyesület a kaposvári Roma Nemzetiségi Önkormányzat közreműködésével folytatná tevékenységét, amelybe bevonható az Országos Roma Önkormányzat által fenntartott Országos Roma Sportközpont is.
- Az egyesület szabadidős egyesületként és utánpótlás-nevelő műhelyként működne, több szakosztállyal, integrálva jelenlegi, hasonló profilú egyesületeket és közösségeket.
  - A sportági paletta legyen a helyi igényeknek megfelelően széles. Mind a helyi tapasztalatok (lásd pl. a Juta Ring SC-t), mind kutatások³³ alátámasztják a küzdősportok hatékony szerepét a roma fiatalok bevonásában.
- Kezelné a fent említett szentjakabi és környékbeli létesítményeket.
- Kiemelt feladata lenne a tehetséges fiatalok továbbadása a városi sportszervezeteknek, az integráció menedzselésével. Az egyesület roma mentorai készítenék őket fel a beilleszkedésre, közvetítenének a városi sportszervezet, a sportoló és a család között. A városi sportszervezet tagdíját szükség esetén az egyesület finanszírozná, a saját önkormányzati támogatásából.
  - Ezek a fiatalok tudnának utat törni a többieknek, példát mutatva mind a romáknak, mind a többségi társadalomnak a sikeres integrációra.
- Ebbe az egyesületbe lehetne bevonni a roma közösségnek szervezett sporteseményeket is.
- A fentiek végrehajtását az egyesület önkormányzati forrásból finanszírozná.

A romák esetében is érvényes az a fogyatékosoknál tárgyalt elv, hogy sem az „integráció mindenáron”, sem pedig a teljes szegregáció nem követhető forma. A fenti egyesület éppen ezért folytatná az

---

³³ Schuller (2015)

integratív tevékenység mellett a romák összetartozását, identitástudatát erősítő tevékenységeket is, ezt a célt szolgálja többek közt a roma közösségnek szervezett, alapvetően szabadidősport-jellegű sportrendezvények is.

Az alábbi monitoring-mutatószámok célszerűek a roma nemzetiségűek sportjában:

- Szabadidősport-egyesületekben sportoló roma nemzetiségűek száma.
- Többségi szabadidősport-egyesületekben sportoló roma nemzetiségűek száma.
- Szabadidősport-rendezvényeken résztvevő roma nemzetiségűek száma.
- Roma nemzetiségűeknek szervezett sportrendezvények száma.

5.7. A hivatásos sport

A sportoló sportváros koncepciójának alapvető pillére a hivatásos sport működése. A kaposvári sporttámogatási rendszerben ez a terület mindig is elsősorban a sport, az egészséges életmód népszerűsítését, a sportolás ösztönzését szolgálta, valamint emellett városmarketing jellegű feladatokat is ellátott, a városimázs építésével, illetve a városi identitás és a városi közösség erősítésével. Ahogyan azt a sportra fordított költségvetés elemzésében bemutattuk, Kaposvár eddig is országos szinten kiemelkedő mértékben támogatta a városban működő kiemelt professzionális sportszervezeteket. A fenti célokat és elemeket beépítjük az új sportkonceptió rendszerébe – alapvető fontosságú, hogy a célok teljesülésére minél erősebb garanciákat kapjon a város az új rendszerben.

A hivatásos sport kaposvári rendszerében az alábbi főbb pontokat kell menedzselni:

- A hivatásos sportszervezetek városi portfóliójának racionális kialakítása.
- A kiemelt sportszervezetek támogatási rendszerének a város céljait hatékonyan szolgáló működtetése.
- Egyéni sportágakra nagyobb hangsúly fektetése a város sportéletében.
- A hivatásos sport és a sport többi nagy területe közötti integráció létrehozása.

Ahogyan azt a kiemelt sportszervezetek bemutatásánál írtuk, Kaposváron 4 sportszervezet működik a látvány-csapatsportágak élvonalbeli bajnokságaiban és 1 sportszervezet a labdarúgás harmadik osztályában, amivel Kaposvár egyértelműen kiemelkedik a hasonló méretű megyei jogú városok közül. A sportköltségvetés részletezésénél láthattuk azt is, hogy a város e sportszervezetek finanszírozásából jelentős részt vállal.

A tendenciák alapján megállapítható, hogy Kaposvár Önkormányzata hosszú távon nem tudja fenntartani az öt kiemelt professzionális sportszervezet korábbi mértékű finanszírozását, és különösen nem annak az eddigi mértékben és az adott sportágak országszerte tapasztalt tőkésítésének megfelelő növekedését. A város adottságainak egy **koncentrált modell** lenne a leginkább megfelelő, ahol kevesebb kiemelt sportszervezet között oszlanának meg a város rendelkezésre álló forrásai – ennek erőszakos keresztülvitele azonban könnyen a csapatok hagyományainak, felépített értékeinek elvesztéséhez vezethetne.

A korábbi fejezetekben a diáksportra, utánpótlásportra, szabadidősportra, hátrányos helyzetűek sportjára megfogalmazott célkitűzések elérése láthatóan az eddigieknél több forrást igényel az Önkormányzattól a sport e területein. Ezt a városi költségvetésben elsősorban **a hivatásos sportra fordított összegek egy részének átcsoportosításával** lehet biztosítani. Fontos szempont ebben, hogy a hivatásos sport költségigénye lényegesen magasabb, mint a sport egyéb területei, vagyis a hivatásos

terület teljes összegének kis százalékát érintő átcsoportosítás a diáksport, szabadidősport stb. területén igen nagy mértékű százalékos növekedést jelenthet a forrásokban.

A fentiek legeredményesebb kialakításához járul hozzá a kiemelt sportszervezetek támogatási rendszerének a hatékony, a város céljait szolgáló működtetése. E támogatási rendszer a jelen koncepció készítését megelőző időszakban alapos szakértői elemzésen és arra épülő átalakításon esett át – ez az átalakítás részben már előrevetítette az új sportkonceptió irányait is, és ezt tükrözte a Közgyűlés sportról szóló 19/2021. (V. 21.) önkormányzati rendelete is. Az ebben foglalt elvek megőrzendőek, erősítendőek.

A kiemelt professzionális sportszervezetek támogatásának tehát az alábbi elveket kell követnie:

- A támogatás két egyenlő részből áll: a bajnoki év első felében folyósított **alaptámogatásból** és a bajnoki év második felében folyósított **eredményességi támogatásból**.
- Az **alaptámogatás** ellenszolgáltatásaként a sportszervezeteknek a következő, támogatási szerződésben rögzített köteleességeik vannak:
  - Kaposvár megjelenítése sportfelszereléseken, reklámtáblákon, internetes felületeken stb. – ennek formája és kreatívja legyen egységes, a városi arculathoz illeszkedő.
  - A csapatok sportolóinak észszerű rendelkezésre állása a kaposvári sport egyéb területein: szabadidősport (pl. városi rendezvények), diáksport (pl. testnevelés-órák) stb.
  - Meghatározott számú kaposvári nevelésű játékos szerepeltetése a csapatokban, biztosítandó a kapcsolatot a városi utánpótlás-neveléssel és erősítendő a kötődést a helyi lakossággal. (Kaposvári nevelésű az a játékos, aki legalább 2 teljes bajnoki évet – egyben vagy részletekben – eltöltött kaposvári utánpótláscsapatokban.)
- Az **eredményességi támogatás** két egyenlő részből tevődik össze, szintén a támogatási szerződésekben rögzített kritériumok szerint:
  - A támogatások egyik fele a **bajnoki helyezések** alapján (rájátszást alkalmazó sportágaknál a rájátszás végeredménye alapján) kerül meghatározásra – ez jelenti a legfontosabb értéket a csapatok szereplését követő kaposvári lakosok számára, és képes jelentősen meghatározni Kaposvár országos megítélését.
  - A támogatások másik fele a **bajnoki mérkőzések átlagos nézőszáma** alapján kerül meghatározásra – ez mutatja meg legjobban a csapatoknak a város közösségi életében játszott szerepét.
  - A támogatási szerződés pontosan tartalmazza, hogy adott bajnoki helyezéért vagy átlagnézőszámért az arra a területre eső támogatási részösszeg mekkora százaléka jár. Ez nem csak 0% vagy 100% lehet: megállapíthatók közbülső értékek is (ha ez szakmailag releváns), illetve kiemelkedő eredmény esetén 100% feletti érték is, amely képes kompenzálni a másik eredményességi terület gyengébb eredményét, de az így kialakuló végösszeg nem haladhatja meg az eredeti összeg 100%-át.
  - Minden csapatnak egyedi, a saját és sportága erőviszonyaihoz illeszkedő elvárásokat kell megállapítani.
  - A kitűzött célok jelentsenek értéket a város és a csapatok kaposvári szurkolói számára.
  - A kitűzött célok jelentsenek reális kihívást a csapatok számára, amelyeket el lehet érni, de küzdeni kell érte.
- A támogatás odaítélésének alapja a sportszervezetek pályázata, amely tartalmazza az előző évről szóló beszámolóikat, pénzügyi, sportszakmai és marketingadatokat (nézőszám, médiamegjelenések stb.), valamint azokhoz kapcsolódó szöveges információkkal.

- A teljes önkormányzati támogatás aránya **nem haladhatja meg a sportszervezet éves árbevételének 40%-át.**
- A fenti rendszerben a kiemelt sportszervezeteknek maguknak kell megküzdeniük a támogatásért, ami biztosítja, hogy a város akkor költsön el jelentős összeget a finanszírozásukra, ha ez a céljait kiszolgálja, előnye származik belőle. A sportszervezetek oldaláról ugyanakkor lehetőséget nyújt egyfajta természetes szelekcióra, az optimális városi modell megtalálására.

A pénzügyi támogatáson túl az Önkormányzatnak érdeke az is, hogy **ösztönözze a kiemelt sportszervezeteket a piaci bevételeik növelésére.** Ebben jelentős segítség lehet egy, a sportszervezetek kereskedelmi feladatait együtt, közösen ellátó szervezeti forma létrehozásának szakmai támogatása. Ez a szervezet az alábbi feladatokat végezné:

- a közös marketingtevékenység koordinálását;
- közös szponzorációs felületek értékesítését (közös értékesítésben ezek a jogok lényegesen vonzóbbak lehetnek a vállalatok számára);
- közös merchandisingértékesítést (tipikusan olyan terület, amellyel a kluboknak külön-külön nem rentábilis foglalkozniuk);
- egyéb koordinálható tevékenységek (pl. utaztatás) kezelését.

A hivatásos sport fontos további kérdése az **egyéni sportágak megjelenése** a városi portfólióban. Kétségkívül a csapatsportágak, azon belül is a látvány-csapatsportként meghatározott sportágak a legnépszerűbbek, nemcsak Kaposváron és nemcsak Magyarországon, hanem szerte a világban. Figyelembe kell azonban venni, hogy az aktív sportba, elsősorban a szabadidősportba bevonható kaposváriak jelentős része nem e sportágakat tudja úzni (hiszen ezek élvezetes gyakorlásához alapvető ügyesség és képzettség is szükséges), hanem valamilyen egyéni sportot, jellemzően a szabadidősportnál említett, könnyen elsajátítható állóképességi sportágak, azaz a gyaloglás, futás, kerékpár, úszás, kajak-kenu valamelyikét. Mivel a hivatásos sport városi támogatásának egyik célja a sportolás, a mozgás ösztönzése, ez hatékonyabban valósítható meg, ha ilyen sportok képviselőivel is találkozunk a kaposváriak a híradásokban és a rendezvényeken.

Egy professzionális sportolókat is foglalkoztató egyénisport-szakosztály működtetésének lényegesen kisebb a szervezeti és költségigénye, mint egy látvány-csapatsportban működő professzionális csapat fenntartásának, vagyis az egyéni sportágak nagyobb hangsúlya nem igényel a jelenlegi kiemelt sportszervezetek működési költségéhez mérhető forrásokat. Tény, hogy az egyéni sportoknak az önálló bevételük és a városmarketing szempontjából betöltött értékük is kisebb, ugyanakkor a fent kifejtettek értelmében a szabadidősport ösztönzésében jelentős hozzáadott értékkel tudják kiegészíteni a jelenlegi portfóliót.

E sportágakban az olimpiai szereplés jelenti a szakmai csúcst, így a támogatásnak is ezt a szintet kell megcéloznia. Kaposváron a közelmúltban és jelenleg is működtek-működnek hivatásosnak tekinthető egyéni sportolók, akik olimpián szerepeltek vagy a jövőben jó eséllyel szerepelhetnek, például úszásban Halmai Petra, dzsúdóban Boros Bence és Naji Dávid stb. Hasonló elhatározással indult korábban a Csik Ferenc Olimpiai Támogatási Program, amelynek pénzügyi keretéből kaposvári tehetséges sportolók részesültek, hogy sikeresen felkészülhessenek sportáguk versenyére, és eredményesen szerepelhessenek azokon. Bár az olimpiai szereplést ebben a programban nem sikerült elérni, a célkitűzés jó példa az egyéni sportok szerepének kezelésére. Nem az tehát a cél, hogy egy-egy egyéni sportág szakosztályát mesterségesen a kiemelt sportszervezetek szintjére húzzuk fel, hanem hogy a finanszírozás súlypontjainak kisebb áthelyezésével növeljük az egyéni sportolók

eredményességét és jelentőségét a városi sportéletben, és ők a látvány-csapatsportok játékosaival együtt vegyenek részt a városi sport kommunikációjában.

Alapvetően a **szakmai lehetőségeknek kell azt meghatározniuk**, hogy mely sportágak, szakosztályok képesek a célra alkalmas műhelymunkára, és ennek megfelelően kell kialakítani a hátteret, például a megfelelő szakemberek tekintetében. A sportágnak néhány alapvető feltételt teljesítenie kell:

- Legyen Kaposváron jelenleg is élő utánpótlásbázisa, hagyománya, amely ki tudja termelni a felnőtt sportolókat.
- Legyen Kaposváron megfelelő infrastruktúrája.
- Kötdjön a fent említett szabadidős mozgásformákhoz.

Ezek alapján a szóba jöhető sportágak elsősorban a KASI egyéni sportágai (különösen az úszás, atlétika és a dzsúdó), valamint a jelenleg a KVSC-ben működő kajak-kenu.

További mérlegelendő szempontok:

- Az adott sportág hazai versenyhelyzete, az országos konkurencia minősége.
- A női sportolók lehetőségei az adott sportágban: ennek szerepe van a nők ösztönzésében is, illetve a legtöbb sportágban a női szakágban kisebb a versenyhelyzet.
- Az egyéni sportoknál is szükségesek a város megjelenítésével kapcsolatos ugyanazon elvárások, mint a kiemelt sportszervezetek támogatásánál. A lehetséges hirdetési felületek jelentősen kisebb mennyisége miatt az egyéni sportokban nagyobb szerepet kap a sportolók személyes részvétele. (Itt is megemlítendő a kajak-kenu kiváló illeszkedése Kaposvár arculatába – a kaposvári sportturizmus népszerűsítésében például ennek fontos szerepe lehet.)

Végezetül, az utánpótlássportozáshoz hasonlóan a **továbbtanulás támogatásának a hivatásos sportban is fontos szerepe van a sportolók Kaposváron tartásában**, természetesen itt a felsőoktatásban. Az Önkormányzat és az önálló Kaposvári Egyetem hosszú évekig működtetett ehhez egy közös **sportolói ösztöndíjrendszert**, amely az egyetem MATE-ba való betagozódással megszűnt, ennek újraélesztése kívánatos lenne. A hatékony működéséhez ugyanakkor az is kell, hogy legyenek a Kaposvári Campuson a profi sportolók számára vonzó szakirányok, például sporttal kapcsolatos képzések.

5.7.1. A hivatásos sport integrálása a többi sportterülettel

A kaposvári sport jövőképeinek bemutatásánál már felvázoltuk azt a rendszert, amelyben a hivatásos sport összekapcsolódik a sport többi nagy területével, azaz a diáksporttal, az utánpótlássporttal és a szabadidősporttal. Ezt a kapcsolatot azért fontos hangsúlyozni, mert a közvélekedésben sokszorosan, szinte egymást kizáró módon gondolkodnak a hivatásos sporttal és a többi sportterületről – ezeket azonban **nem szembeállítani kell egymással, hanem integrálni, egymásba kapcsolni**, mert akkor tud mindkettő igazán hatékony lenni.

A hivatásos sport integrálásának legegyszerűbb eszközei lehetnek:

- A városban megrendezésre kerülő szabadidősport-rendezvényeken rendszeres jelleggel vegyenek részt a kaposvári profi sportolók személyesen is.
- Ugyanígy vegyenek részt iskolai testnevelésórákon is, akár úgy, hogy ők tartják az órát (a saját sportágukban), akár együtt végzik a feladatokat a tanulókkal.
- Jelenjenek meg az amatőr és utánpótlás-egyesületek edzésein is.

- A szabadidősportnál már említettük a hivatásos sporttal való közös létesítményhasználatot, ez szintén az integráció egyik eszköze.

A példákból egyértelmű, hogy ebbe a rendszerbe a sport minden területe bevonható a hivatásos mellé. Ez a „mikromarketing”, vagyis a személyes kontaktusok kialakítása lényegesen erősebb ösztönző hatást ér el, mint a médiában való találkozás. A mintaadás fontos eszköze az **„együtt csináljuk” érzés** kialakítása, vagyis a lakosság „együtt” sportol a profikkal. Ez a fenti rendezvényeken, testnevelésórákon, edzéseken szó szerint is megvalósítható, a mindennapokban pedig a **közös infrastruktúra**használat tudja megadni ezt az érzést.

A szabadidősport fejlesztéséhez és a hivatásos sporttal való összekapcsolásához alapul vehetjük az egyik legjobban strukturált modellt ebben a témában, a kanadai főváros, Ottawa sportstratégiai koncepcióját³⁴. Ők az ún. SPORT modellt alkották meg, ennek alapján a következőképpen foglalható össze a sport területeinek integrációja:

- **Space to Play („Hely a játékra”)**
A sportlétesítmények működését úgy kell optimalizálni, hogy a szabadidősport céljaira is használhatóak legyenek – lásd fent.
- **Partnerships („Együtműködések”)**
A különböző sportszervezetek működjenek együtt a szabadidős rendezvények szervezésében, ezeken vegyenek részt a profi sportolók, a város minden csapatát képviselve.
- **Open to Everyone („Nyitottság mindenki felé”)**
Minden társadalmi réteg számára legyenek elérhetőek a létesítmények, és a fenti közös kampányok is célozzanak többféle társadalmi réteget, a megfelelő sportolók mint példaképek bevonásával (pl. férfi és női sportolók, utánpótláskorú és visszavonult korábbi sportolók, magyarok és külföldiek, többségi és fogyatékos sportolók stb.).
- **Recognition and Support of Volunteers („Az önkéntesek elismerése és támogatása”)**
A rendezvényszervezésben ki kell alakítani egy erős önkénteskultúrát, amelynek mind a szabadidős, mind a hivatásos sportot támogatnia kell.
- **Tourism and Sport („Turizmus és sport”)**
Országos és nemzetközi jelentőségű sporteseményeket kell Kaposvárra hozni, felhasználva azok hatását a szabadidősport ösztönzésére – lásd a következő alfejezetet.

Látható, ahogy az integráció lépései megjelennek ebben a rendszerben is. Természetesen Ottawa nem Kaposvár szintje, de az a gondolkodásmód, ahogy összekapcsolódik a szabadidősport a hivatásos sporttal, illetve ahogy kialakíthatóak ennek területei, minden városméret esetén felhasználható és felhasználandó.

Az alábbi monitoring-mutatószámok célszerűek a hivatásos sportban:

- A kiemelt professzionális sportszervezetek pénzügyi eredményei.
- A kiemelt professzionális sportszervezetek sportszakmai eredményei.
- A kiemelt professzionális sportszervezetek marketing jellegű adatai (nézőszám, médiamegjelenések stb.).
- A kaposvári hivatásos sportolók integrációs jellegű megjelenései a diáksport, szabadidősport, utánpótlássport eseményein.

---

³⁴ Ottawa (2017)

5.8. A sportturizmus és a nagy sportrendezvények

A sportturizmus és a nagy sportrendezvények közös jellemzői, hogy

- számos látogatót vonzanak Kaposvárra, olyan sportolókat és sportfogyasztókat, akik a városban jelentős költségeket valósítanak meg;
- komoly médiafigyelmet generálnak Kaposvár számára országos és akár nemzetközi viszonylatban is.

Kaposvár különböző szakterületeken készült stratégiai terveiről külön alfejezet szólt, ebben láthattuk, hogy a sportturizmus fejlesztése számos ilyen terv fontos része. A város környezeti adottságai tálcán kínálják az aktív turizmus fejlesztését, ráadásul – ahogy azt a sport nagy területeinek kapcsolatánál említettük – ennek infrastruktúrája a kaposváriak sportját, a helyi szabadidősportot is szolgálja. Különösen fontos szempont ebben:

- A Zselic, a Deseda és a parkerdők közelsége és sporthozalkalmassága.
- A lovassportok városi kultúrája.
- Több országhatár közelsége.

A városi turizmus erősítését szolgálja a Kaposvári Turisztikai és Marketing Kft. 2022. februári létrehozása, és ebben a munkában komoly szerepet kell kapnia a sportturizmusnak. A célok közül ide sorolható:

- A Virágfürdő mellett új, négycsillagos szálloda építése.
- A Deseda Kemping megújítása.
- A kerékpáros turizmus fejlesztése.

Nem lehet eléggé hangsúlyozni ebben a folyamatban a városmarketing szerepét, hiszen Kaposvárt, a kaposvári sportturisztikai lehetőségeket eladhatóvá kell tenni és el kell adni a hazai és a regionális célcsoportoknak. Ebben a városmarketingben a kaposvári hivatásos sportolók és a nagy sportrendezvények imázshatása is fontos, hiszen éppen a sport üzenetével adnak hírt Kaposvárról.

A nagy sportrendezvények igénye már a 2001-es sportstratégiában is felvetődött, azóta pedig a város sportinfrastruktúrája látványosan fejlődött, amelyek jelentősen megnövelték a sportesemények rendezésének lehetőségeit. A korábban említett, közelmúltbéli kiemelkedő sportesemények (Giro d'Italia, Tour de Hongrie, úszó ob, kosárlabda vb-selejtező) sorát folytatni kell – a még több, még nagyobb események feltételeit a szálláshelyek említett bővítése is megteremti.

A hazai sportrendezvények terén érdemes példaként kiemelni a csapatsportok Magyar Kupa-döntőit, amelyek szintén közönségvonzó események lehetnek: röplabdában korábban többször is volt férfi MK-döntő Kaposváron, utoljára 2005-ben, kosárlabdában is volt 2001-ben, ezt a hagyományt érdemes lenne feleleveníteni; főként, hogy a négyes vagy akár nyolcas döntőkkel ma már sokkal komplexebb formában rendezhetők ezek az események. (És más sportágak is szóba jöhetnek, például kézilabda, mint ahogy a férfi és női röplabda-kupadöntőket is többször Érd rendezte az elmúlt években, annak ellenére, hogy a városnak nincsen élvonalbeli csapata.)

Megjegyzendő, hogy ezen eseményeknél **a városimázs-jelleg és a turizmussal való kapcsolat olyan erős is lehet, hogy nem is elsősorban sportkiadásoknak, hanem nagy részben inkább turizmusfejlesztési kiadásoknak tekinthetők** az ezzel kapcsolatos költségek.

A gazdasági hatások jól láthatóak a korábbi eseményeket követő felmérésekből, amelyek a résztvevőknek és a nézőknek a rendező városban megvalósult költségeit számszerűsítették (szállás, utazás, étkezés, szórakozás és egyéb területeken). Itt most példaképpen két 2018-as versenyt, a Győrben rendezett 10 méteres felnőtt és utánpótlás sportlövő Európa-bajnokságot, valamint a Pécsen tartott tollaslabda magyar nemzetközi juniorbajnokságot idézzük³⁵. Az első versenynek összesen 1743 résztvevője és nézője volt, akik 175,6 millió Ft bruttó összköltséget produkáltak, szemben a 170,7 millió Ft-os teljes nettó rendezési költséggel. A második, kisebb létszámú versenyenél 199 fő 11,4 millió Ft-os bruttó összköltsége jutott 7,6 millió Ft nettó rendezési költségre. A résztvevők és a nézők összköltsége tehát összemérhető a verseny teljes költségével, vagyis **a rendezésre fordított kiadások a város és vállalkozásainak bevételeit növelik** – és ebben még nincsen benne az imázshatás és a sportolási kedvre gyakorolt hatás. A fenti versenyek kapcsán hazánkba érkező külföldiek egyharmada tekintett meg valamilyen turisztikai látványosságot, vagy vett igénybe nem a versenyhez kötődő turisztikai szolgáltatást az adott településen (Győrben és Pécsen is a belváros állt az első helyen). Tegyük hozzá, hogy ez a két verseny alacsonyabb profilú, nem kiemelkedően sok sportolót és nézőt megmozgató esemény volt.

Ezeknek a sportrendezvényeknek a felkutatása, megpályázása és különösképpen a megszervezése dedikált szervezeti egységet kíván. Ez a tevékenység bővíthető sportegyesületeknek, szövetségeknek biztosított edzőtáborok szervezésével és értékesítésével is.

A hagyományos marketing eszközein túl mindehhez szükséges élő **sportszakmai kapcsolatok** kialakítása is, ahogy az már a 2001-es sportkonceptióban is szerepelt. Ennek része kaposvári vezetők és sportszakemberek szerepvállalása hazai sportszövetségekben: jelenleg például Szita Károly polgármester tagja a Magyar Úszók Szövetsége elnökségének, vagy Faludy András, a KVSC vezetőedzője a Magyar Kajak-Kenu Szövetség Versenysportbizottságának elnöke és a Nemzetközi Kajak-Kenu Szövetség maratonbizottságának tagja. Ugyanígy szükség van arra is, hogy a kaposvári egyesületek keressék a külföldi kapcsolatokat, akár közös edzéseket, edzőtáborokat, felkészülési mérkőzéseket, ill. versenyeket tartsanak külföldi, elsősorban természetesen régióbeli egyesületekkel.

Az alábbi monitoring-mutatószámok célszerűek a sportturizmus és a nagy sportrendezvények területén:

- Sportturisztikai céllal a városba érkezők száma.
- Városi nagy sportrendezvények száma, azokon résztvevő sportolók, nézők száma.
- A fenti látogatók városi költségeinek, gazdasági hatásuknak rendszeres felmérése.

5.9. A jövőkép megvalósíthatósága: SWOT-analízis

A kaposvári sport jövőjének felvázolását az ún. SWOT-analízissel érdemes zárunk. Ez az alábbi tényezőket foglalja egységes elemzési keretbe:

- erősségek (*Strengths*);
- gyengeségek (*Weaknesses*);
- lehetőségek (*Opportunities*);
- veszélyek (*Threats*).

---

³⁵ Laczkó–Stocker (2018)

Az eddigi fejezetekben átvettük Kaposvár sportjának környezeti feltételeit, helyzetelemzést végeztünk, bemutattuk az önkormányzati sportirányítás rendszerét és végül részletesen bemutattuk a jövőre vonatkozó terveket. Mindezek alapján a **jövőképünk, a sportoló sportváros** megvalósításának erősségeit, gyengeségeit, lehetőségeit és veszélyeit foglaljuk össze az alábbi mátrixtáblázatban.

8. táblázat: Kaposvár sportéletének SWOT-analízise

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> • Kedvező természeti környezet. • Kiemelkedő sportinfrastruktúra. • A sport városi hagyományai. • Az Önkormányzat sportra fordított költségvetésének magas hányada. • Iskolai-óvodai úszás- és korcsolyaoktatás, ill. a Kortalan Torna program városi szervezése. • A KASI stabil felépítettsége, működése. • Sportakadémiai osztály működése. • Sport erős központi kormányzati támogatottsága. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rossz egészségügyi mutatók, csökkenő lakosság. • Óvodák és iskolák sportinfrastruktúra-problémái. • Diáksportkörök alacsony száma. • Diáksportrendezvények hiánya. • Nem működik városi szabadidősport-szövetség és fogyatékos sportegyesület. • Röplabda Akadémia anyagi ellehetetlenülése. • Alacsony szállodai kapacitás (a nagy sportrendezvényekhez).
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> • Közterületi sportlétesítmények kihasználása. • Óvodapedagógusok, testnevelőtanárok sportirányú továbbképzése. • Iskolák, óvodák együttműködése sportegyesületekkel. • Eseményszervezés a diáksportban, szabadidősportban. • Iskolai sportlétesítmények megnyitása szabadidősportra. • Lányokat megcélzó sportágak erősítése. • Hátrányos helyzetű csoportok sport általi integrációja a társadalomba. • Szakképzési centrumok bevonásával életpályamodell kialakítása az utánpótlás-sportolóknak. • MATE erőteljesebb bevonása a kaposvári sportba (kerékpárút, létesítmények, ösztöndíjak). • Nagy sportrendezvények szervezése. • Sportturizmus fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kiemelt sportszervezetek jelenlegi magas száma. • Sportlétesítmények városon belüli elhelyezkedésének aránytalanságai. • Közterületi Ovifoci-pályák kihasználatlansága, elkallódása. • Utánpótlás-sportolók kiesése a rendszerből a megfelelő felvevőegyesületek hiánya miatt. • Fiatal kaposvári sportolók távozása más városok egyesületeibe. • Kaposvári lakosság megszólítása a szabadidősport területén eredménytelen lehet. • Kiemelt sportszervezetek nem lesznek képesek a piaci bevételek megszerzésére. • Önkormányzati források elosztása a sport területei között nem lesz elég hatékony.

6. Összegzés

Jelen dokumentumban Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata a sport társadalmi fontosságát felismerve megalkotta a város 2022 és 2030 között érvényes sportkonceptióját.

A koncepció szorosan illeszkedik az *Egészség legyen! – Kaposvár 2030* stratégiai programhoz, ez határozza meg az időtávot is. A dokumentum ugyanakkor összekapcsolódik a város általános és egyes szakterületeken meghirdetett stratégiáival és koncepcióival is.

A sportkonceptióban elsőként azonosítottuk a **sport alapvető funkcióit**: egészségügyi, társadalmi, erkölcsi-nevelési, kulturális, rekreációs, marketing- és gazdasági funkciót. Ezután rögzítettük a **sport nagy részterületeit**, amelyek köré a koncepció tervei épülnek: az óvodai és iskolai sportot (diáksportot), az utánpótlássportot, a szabadidősportot (ezen belül az amatőr versenysportot, ill. a hátrányos helyzetű csoportok sportját is), valamint a hivatásos sportot.

A környezeti feltételek és a városi sport jelenlegi helyzetének vizsgálatakor tett fő megállapítások közül az alábbiakat emeljük ki:

- Kaposvár lakossága folyamatosan csökken, a helyiek **egészségügyi mutatói kedvezőtlenek**.
- A város **környezeti adottságai ideálisak** a sportoláshoz, testmozgáshoz.
- Kaposvár **sportinfrastruktúrája magyarországi viszonylatban igen fejlettnek** nevezhető, mind a nagy létesítmények, mind a közterületi sportlétesítmények terén.

Mindezek alapján a kaposvári sport jövőképét az alábbiakban fogalmaztuk meg:

Kaposvár lakossága 2030-ban aktívan sportol, mozog, a fiataloktól az idősekig. A sport a városlakók számára nemcsak az egészség megőrzésének, hanem a helyi közösségek építésének és erősítésének eszköze is, ahol a sportolás, valamint a sportesemények látogatása képezi a kaposvári identitásuk alapját.

E vízió alapján meghatároztuk azt a jelmondatot, amely kifejezi Kaposvár szerepét a sportban:

Kaposvár – a sportoló sportváros.

A jelmondat néhány szóba sűríti azt, amit a vízió tükröz: az aktivitást a sportéletben és a sporteseményeken való részvételt, amelyek együtt építik Kaposvár közösségét.

Ezek kibontásához tisztáztuk a sport nagy területeinek elvárt összefüggéseit és kapcsolatát, meghatározva a város prioritásait.

1. számú prioritás: a kaposváriak sportja

A városi sportrendszer alapja a **diáksport**, ahonnan a helyi **utánpótlássportba** és a kaposvári **szabadidősportba** nyílik lehetőség a gyerekeknek a továbblépésre. Az **utánpótlássportból** a város **hivatásos sportjába**, az **amatőr versenysportba** és a **szabadidősportba** léphetnek át a sportolók. E területek láncolata tehát élethosszig tartó sportolást tesz lehetővé.

2. számú prioritás: Kaposvár a sportban

A **hivatásos sport** csapatai Kaposvárt képviselik az országban és a világban, és a kaposvári **nagy sportrendezvények** is a város hírét viszik itthon és külföldön. A **sportturizmus** révén ideérkezők külső forrásból származó friss bevételeket generálnak a településnek.

A hivatásos sport eseményei motiváló erőként lépnek fel a sportoló kaposváriak számára. Példát mutatnak, ösztönöznek, húzzák magukkal a szabadidősportban, diáksportban, utánpótlássportban résztvevő helyieket. Ez is mutatja, hogy a szabadidősport és a hivatásos sport nem állítható szembe egymással, mert szükségük van egymásra.

Ezen összefüggések felállítását követően egyesével dolgoztuk ki a sport nagy területeinek feladatait.

A **diáksportot** a városban működő összesen 23 óvodába, illetve 27 általános és középiskolába járó gyermekek rendszeres testmozgása jelenti. Az ő érdeükben meghatározott fő feladataink, céljaink:

- Fejleszteni kell a létesítményhelyzetet, mert még mindig vannak óvodák tornaszoba nélkül és iskolák tornaterem nélkül.
- Törekedjünk arra, hogy a tanulók sporttevékenysége minél inkább óvoda- és iskolaidőben, az intézményekben valósuljon meg.
- Ösztönözzük az óvodapedagógusok, testnevelőtanárok sportirányú továbbképzését.
- Legyenek az óvodák és iskolák részére szervezett sportrendezvények, sportversenyek, sportágválasztó események.
- Támogassuk a sportegyesületek és az oktatási intézmények együttműködéseit.
- Növeljük a Diákolimpia és a diáksportkörök, diáksport-egyesületek szerepét az iskolákban.

Az **utánpótlássport** legfontosabb kaposvári képviselői a kiemelt professzionális sportszervezetek utánpótlás-nevelő egyesületei: a Kaposvári Rákóczi Bene Ferenc Labdarúgó Akadémia, a Kaposvári Sportközpont és Sportiskola, valamint a Kaposvári Vízilabda Klub. E területen az alábbi fő teendőket foglalmaztuk meg:

- A KASI mellett legyenek olyan felvevőegyesületek, amelyek befogadják az onnan kiáramló utánpótlás-sportolókat és fiatal felnőtteket.
- Azok a sportágak képezzenek prioritást a város számára az utánpótlás-nevelésben, amelyeknek megvan a specifikus infrastruktúrája, van körülöttük minőségi szakmai műhely, népszerűségük révén képesek felszívni a sportolni vágyó fiatalokat, és vannak kaposvári hagyományaik, illeszkednek a város arculatához.
- Legyen a sportágak köre elég széles ahhoz, hogy minél több fiatal képesek legyenek megszólítani, ugyanakkor érvényesüljön a szakosztályok körében a koncentráció, szűnjenek meg az egymást hátráltató párhuzamosságok.
- A városi utánpótlássport megtartó erejét növeli egy szociális alapú pályázati rendszer az egyesületi tagdíjfizetések támogatására.
- Szintén szükséges a sport melletti tanulás segítése, ehhez a Munkácsy Gimnázium sportakadémiai osztályát kell folytatni, valamint hasonló programokat létrehozni egy vagy több kaposvári technikummal.

A **szabadidősportban** jelenleg 52 bejegyzett sportszervezet működik, amelyekben 2703-an sportolnak. A terület fejlesztéséhez szükséges fő feladatok:

- Eseményeket kell szervezni, minél többet, minél jobbat.
- Legyenek olyan kihívások, feladatok, amelyeket mindenki tud teljesíteni.
- Legyen az esemény igazi közösségi élmény, legyen „buli” a közös sportolás.
- Legyenek trendi, modern dolgok köré szervezett események.
- A megszervezett eseményeket foglaljuk egységes, jól kommunikált rendszerbe.
- Biztosítsuk a kaposváriak önálló, rendezvénytől független sportolásának infrastrukturális feltételeit, például az iskolai létesítmények megnyitásával. Ebben óriási előrelépést jelent a város közterületi sportlétesítményeinek elmúlt évekbeli fejlődése.
- Szükség van egy átláthatóbb, kiszámíthatóbb támogatási rendszerre a szabadidősport és az amatőr versenysport egyesületei számára.
- A város díjazza és ismerje el a szabadidősport területén nyújtott teljesítményt is.

A **hátrányos helyzetűekhez** tartozó legfontosabb csoportok a fogyatékos személyek, az időskorúak, a nagycsaládosok, a nők és a roma nemzetiségűek. Az ő sportolásuk érdekében tett fő célkitűzéseink:

- Legyenek egyaránt csoportspecifikus rendezvények, ahol a saját igényeikre szabva tudnak sportolni, valamint integráló jellegű rendezvények, ahol a többségi társadalom sportrendezvényein vesznek részt, a beilleszkedésüket segítve.
- A fogyatékos személyek sportjában nagy jelentősége van az egyesített sportnak, vagyis olyan sportágaknak, rendezvényeknek, ahol együtt tudnak sportolni fogyatékosok és átlagos képességűek.
- Az időskorúaknál folytatni kell a példaértékű Kortalan Torna programot, kiegészítve az idős kaposváriak igényeire szabott sportrendezvényekkel.
- A nagycsaládosok és a nők sportolásának fokozását a családi események és a női sportágak erősödése tudja elősegíteni.
- A roma nemzetiségűek sportjának fejlesztésében kulcsszerepet játszhat a sportlétesítmények, különösen a közterületiek fejlesztése az általuk lakott a területeken, valamint egy önálló, egységes roma sportegyesület létrehozása.

A **hivatásos sportban** a város kiemelt sportszervezetei dominálnak: az 1. MCM-Diamant Kaposvári Női Röplabda Club, a Fino Kaposvári Röplabda SE, a Kaposvári Kosárlabda Klub Kft., a Kaposvári Rákóczi FC és a Kaposvári Vízilabda Klub Kft. **Ezzel a csapatlétszámmal Kaposvár egyértelműen kiemelkedik a hasonló méretű megyei jogú városok közül**, és a kiemelt sportszervezetek többségének működése nagymértékben függ a város támogatásától. A hivatásos sport terén az alábbi fő feladatokat határoztuk meg:

- A hivatásos sportszervezetek városi portfóliójának racionális kialakítása.
- A kiemelt sportszervezetek támogatási rendszerének a város céljait hatékonyan szolgáló működtetése: a támogatást két egyenlő részre, alptámogatásra és eredményességi támogatásra osztva kaphatják meg a pályázó egyesületek. A teljes támogatás nem haladhatja meg a sportszervezet bevételeinek 40%-át.
- Egyéni sportágakra nagyobb hangsúly fektetése a város sportéletében.
- A továbbtanulás támogatása a hivatásos sportolók Kaposváron tartásáért, a MATE Kaposvári Campusával újraindítandó ösztöndíjrendszer keretében.
- A hivatásos sport és a sport többi nagy területe közötti integráció létrehozása, a kaposvári profi sportolók személyes részvételével szabadidősport-rendezvényeken, iskolai testnevelésórákon stb.

A **sportturizmus** és a **nagy sportrendezvények** kapcsán kiemelendők városkörnyéki turisztikai fejlesztések és az elmúlt évek jelentős versenyei, mint a Giro d'Italia, a Tour de Hongrie, az úszó országos bajnokságok vagy a kosárlabda világbajnoki selejtező. Ezeken a területen a fő feladataink:

- Folytatni a turisztikai fejlesztéseket, a tervezett szálláshelybővítéssel és a kerékpáros turizmus feltételeinek erősítésével.
- További nagy versenyeket kell a városba hozni, kihasználva az országos viszonylatú infrastruktúrát és a rendezvények marketing- és gazdasági erejét.

Mindezen fenti feladatok végrehajtása és megfelelő nyomon követése biztosítja, hogy Kaposvár 2030-ra az legyen, aminek látni kívánjuk:

a sportoló sportváros.

7. Irodalomjegyzék

Kaposvári önkormányzati dokumentumok

- Kaposvár (2001) *Kaposvár város közép- és hosszútávú sportkoncepciója 2001.* Kaposvár Megyei Jogú Város, 2001. október 25.
- Kaposvár (2013) *Kaposvár Megyei Jogú Város 2013–2020 közötti időszakra szóló drogellenes stratégiája.* Kaposvár Megyei Jogú Város.
- Kaposvár (2014) *Kaposvár Megyei Jogú Város turizmusfejlesztési koncepciója 2014–2020.* Kaposvár Megyei Jogú Város, 2014. szeptember.
- Kaposvár (2015) *Kaposvár Megyei Jogú Város zöldterület és közterület megújítási koncepciója.* Kaposvár Megyei Jogú Város, 2014. szeptember (véglegesítve: 2015. augusztus).
- Kaposvár (2017) *Kaposvár Megyei Jogú Város településfejlesztési koncepciója 2030. 1. számú módosítása.* Kaposvár Megyei Jogú Város, 2017. augusztus.
- Kaposvár (2017) *Kaposvár fenntartható városi mobilitási terve.* Kaposvár Megyei Jogú Város, 2017. március.
- Kaposvár (2017) *Kaposvár fenntartható energia és klíma akcióterve.* Kaposvár Megyei Jogú Város, 2017. november.
- Kaposvár (2017) *Kaposvár Megyei Jogú Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája 2014–2020. 2. számú módosítás.* Kaposvár Megyei Jogú Város, 2017. augusztus.
- Kaposvár (2018) *Kaposvár Megyei Jogú Város Települési Környezetvédelmi Programja. Időtáv: 2019–2030.* Kaposvár Megyei Jogú Város, 2018. december.
- Kaposvár (2019) *Egészség legyen! – Kaposvár 2030. Stratégiai program.* Kaposvár Megyei Jogú Város.
- Kaposvár (2019) *Összetartozunk! A kaposváriak programja – 2019.* Kaposvár Megyei Jogú Város, 2019. július.
- Kaposvár (2020) *Kaposvár Megyei Jogú Város klímastratégiája.* Kaposvár Megyei Jogú Város, 2020. február.
- Kaposvár (2020) *Helyi Esélyegyenlőségi Program – Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata 2018–2023. 2020. évi felülvizsgálat.* Kaposvár Megyei Jogú Város, 2020. november.
- Kaposvár (2020) *Kaposvár Megyei Jogú Város Integrált Területi Programja.* Kaposvár Megyei Jogú Város, 2020. január.
- Kaposvár (2021) *Kaposvár „kijelölt város” levegőminőségének javítására készült levegőminőségi terv.* Somogy Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Környezetvédelmi Osztály, Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzatának közreműködésével, 2021. február.

További önkormányzati dokumentumok

- Békéscsaba (2020) Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlésének 15/2020. (VII.6.) önkormányzati rendelete a 2019. évi költségvetés végrehajtásáról. Békéscsaba Megyei Jogú Város, 2020. július 6. <https://or.njt.hu/onkormanyzati-rendelet/224376>
Letöltés dátuma: 2022. február 12.
- Eger (2020) Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 26/2020 (VII.3.) önkormányzati rendelete az önkormányzat 2019. évi zárszámadásáról, valamint a központi támogatások elszámolásáról. Eger Megyei Jogú Város, 2020. július 3. <https://or.njt.hu/onkormanyzati-rendelet/364042>
Letöltés dátuma: 2022. február 12.
- Érd (2020) Érd Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlésének 15/2020. (VI.29.) önkormányzati rendelete Érd Megyei Jogú Város 2019. évi gazdálkodásának zárszámadásáról. Érd Megyei Jogú Város, 2020. június 29. <https://or.njt.hu/onkormanyzati-rendelet/157538>
Letöltés dátuma: 2022. február 12.
- Sopron (2020) Sopron Megyei Jogú Város Polgármesterének 11/2020. (V. 8.) önkormányzati rendelete a 2019. évi önkormányzati szintű zárszámadásról. Sopron Megyei Jogú Város, 2020. május 8. <https://or.njt.hu/onkormanyzati-rendelet/247134>
Letöltés dátuma: 2022. február 12.
- Szolnok (2020) Szolnok Megyei Jogú Város Közgyűlésének 9/2020. (VI.27.) önkormányzati rendelete Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata 2019. évi költségvetésének végrehajtására vonatkozó zárszámadásról. Szolnok Megyei Jogú Város, 2020. június 27. <https://or.njt.hu/onkormanyzati-rendelet/104098>
Letöltés dátuma: 2022. február 12.
- Tatabánya (2020) Tatabánya Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 21/2020. (VII.30.) önkormányzati rendelete a 2019. évi zárszámadásról. Tatabánya Megyei Jogú Város, 2020. július 30. <https://or.njt.hu/onkormanyzati-rendelet/269946>
Letöltés dátuma: 2022. február 12.
- Veszprém (2020) Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 25/2020. (VI.26.) önkormányzati rendelete az Önkormányzat 2019. évi zárszámadásról. Veszprém Megyei Jogú Város, 2020. június 26. <https://or.njt.hu/onkormanyzati-rendelet/258676>
Letöltés dátuma: 2022. február 12.
- Zalaegerszeg (2020) Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 21/2020. (VI.25.) önkormányzati rendelete a 2019. évi zárszámadásról. Zalaegerszeg Megyei Jogú Város, 2020. június 25. <https://or.njt.hu/onkormanyzati-rendelet/251823>
Letöltés dátuma: 2022. február 12.

Egyéb kiadványok

- AIC (2003) *The role of sport and physical activity programs in crime prevention.* AICrime reduction matters no. 13. Australian Institute of Criminology.
<https://www.aic.gov.au/publications/crm/crm13>
Letöltés dátuma: 2022. február 9.
- Belügyminisztérium (2022) *Statisztikák.* Belügyminisztérium Nyilvántartások Vezetéséért Felelős Helyettes Államtitkárság.
<https://nyilvantarto.hu/hu/statisztikak?stat=kozerdeku>
Letöltés dátuma: 2022. március 29.
- Bukta Zsuzsanna (2014) *Civil társadalom, közösségépítés, helyi cselekvés a sportban. A sportegyesületek szervezeti jellemzői és a helyi önkormányzatokkal való kapcsolata.* Doktori értekezés, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Pedagógiai és Pszichológia Kar.
https://ppk.elte.hu/file/bukta_zsuzsanna_dissz.pdf
Letöltés dátuma: 2022. február 12.
- Bukta Zsuzsanna (2018) *Önkormányzati sportstratégiák.* Neveléstudomány, 2018/2. Eötvös Loránd Tudományegyetem, Pedagógiai és Pszichológia Kar.
http://nevelestudomany.elte.hu/downloads/2018/nevelestudomany_2018_2_34-43.pdf
Letöltés dátuma: 2022. február 12.
- Clopton, Aaron Walter – Finch, Bryan L. (2011) *Re-conceptualizing social anchors in community development: utilizing social anchor theory to create social capital's third dimension.* Community Development, January–March 2011.
<http://dx.doi.org/10.1080/15575330.2010.505293>
Letöltés dátuma: 2022. február 15.
- Dolnegó Bálint – Géczy Gábor (2022) *Létesítményfejlesztés 2020–2021.* Előadás a Magyar Sporttudományi Társaság által rendezett Eredményjelző: Magyar sport 2021 c. konferencián, 2022. január 27. <https://mstt.hu/wp-content/uploads/2022/02/Dolnegó-Bálint-Géczy-Gábor-Sportlétesítményfejlesztés-a-2020-as-és-a-2021-es-években-.pdf>
Letöltés dátuma: 2022. február 15.
- Erdei Norbert (2016) *A fogyatékkal élő emberek elutasításának és elfogadásának története napjainkig és helyzetük a mai oktatási rendszerben.* Különleges Bánásmód, 2016/3. https://epa.oszk.hu/03700/03760/00007/pdf/EPA03760_kulonleges_banasmod_2016_3.pdf
Letöltés dátuma: 2022. március 29.
- Eurostat (2019) *How much exercise do you do in a week?* European Commission – Eurostat.
<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/DDN-20190328-1>
Letöltés dátuma: 2022. február 9.

- Gyömörei Tamás (2012) *Területi sportstruktúrák: az önkormányzatok sportgazdálkodása Magyarországon – kiemelten az élsport finanszírozásának gyakorlatában. Doktori értekezés. Széchenyi István Egyetem.*
<http://docplayer.hu/22141723-Szechenyi-istvan-egyetem-regionalis-es-gazdasagtudomanyi-doktori-iskola-gyomorei-tamas-teruleti-sportstrukturak.html>
Letöltés dátuma: 2022. február 14.
- Jutasi Róbert (2017) *Legelsők – A somogyi sporttörténet aranylapjairól.* Kaposvár Megyei Jogú Város.
- KEKKH (2011) *Statisztikai adatok.* Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala.
https://nyilvantarto.hu/archiv_honlap/kozos/index.php?k=statisztikai_adatok_lakossagi_moalllakossaga_hu_archiv
Letöltés dátuma: 2022. március 29.
- Kormany.hu (2022) *A magyar gazdaság történetének legnagyobb növekedése valósult meg tavaly.* Magyarország Kormánya. <https://kormany.hu/hirek/a-magyar-gazdasag-tortenetenek-legnagyobb-novekedese-valosult-meg-tavaly>
Letöltés dátuma: 2022. február 15.
- Kovács Klára (2016) *Sport és inklúzió.* IN: *Inkluzív nevelés – inkluzív társadalom.* Debreceni Egyetemi Kiadó. http://real.mtak.hu/84427/1/Kovacs_Klara_sport.pdf
Letöltés dátuma: 2022. március 29.
- Kozma Gábor – Bácsné Bába Éva – Perényi Szilvia (2016) *A magyarországi helyi önkormányzatok sporttal kapcsolatos kiadásainak vizsgálata.* Magyar Sporttudományi Szemle, 2016/3. http://mstt.hu/wp-content/uploads/MSSZ2016_03.pdf
Letöltés dátuma: 2022. február 12.
- Kozma Gábor (2017) *A posztindusztriális települések modern funkcióinak társadalomföldrajzi vizsgálata.* Doktori értekezés. Magyar Tudományos Akadémia. http://real.d.mtak.hu/1015/7/dc_1352_16_doktori_mu.pdf
Letöltés dátuma: 2022. február 12.
- KSH (é. n. a) *A lakónépesség nem, megye és régió szerint, január 1.* Központi Statisztikai Hivatal. https://www.ksh.hu/stadat_files/nep/hu/nep0034.html
Letöltés dátuma: 2022. február 14.
- KSH (é. n. b) *Magyarország Helységnévtára.* Központi Statisztikai Hivatal.
https://www.ksh.hu/apps/hntr.main?p_lang=HU
Letöltés dátuma: 2022. február 15.
- Laczkó Tamás – Stocker Miklós (2018) *2018. évi hazai rendezésű nemzetközi sportesemények gazdasági és turisztikai hatásainak vizsgálata.* IN: *A sportturizmus gazdasági és társadalmi kérdései Magyarországon.* Magyar Sporttudományi Szemle, különszám. <https://mstt.hu/wp-content/uploads/2019/10/MSTFXVII-Sportturizmus-2018-1212.pdf>
Letöltés dátuma: 2021. december 2.
- MEFS (é. n.) *MEFOB intézményi pontrendszer győztesei és a különdíjasok.* Magyar Egyetemi-Főiskolai Sportszövetség.
https://mozduljra.hu/tartalmak/mefob_pontverseny2
Letöltés dátuma: 2022. február 15.

- Orbán-Sebestyén Katalin – Farkas Judit – Sáringerné Szilárd Zsuzsanna – Ökrös Csaba (2021) *Az értelmi fogyatékosokkal élő emberek inklúziójával kapcsolatos hazai kutatások összehasonlító elemzése.* Magyar Sporttudományi Szemle, 2021/6.
- Orbán-Sebestyén Katalin – Farkas Judit – Sáringerné Szilárd Zsuzsanna – Ökrös Csaba (2022) *Az értelmi fogyatékosokkal élő emberek inklúziójával kapcsolatos hazai kutatások összehasonlító elemzése, II. rész – Inklúzió a sportban.* Magyar Sporttudományi Szemle, 2022/1.
- Ottawa (2017) *City of Ottawa Municipal Sport Strategy (2017–2022).* City of Ottawa, Recreation, Cultural and Facility Services Department, Ottawa Sport Council. <http://ottwatch.ca/meetings/file/452907>
Letöltés dátuma: 2021. december 10.
- Schuller Csaba (2015) *Sport és felzárkóztatás: Underclassbeli fiatalok sport általi emancipációjának lehetőségei.* Párbeszéd Szociális Munka folyóirat, 2015/3. <https://ojs.lib.unideb.hu/parbeszed/article/view/5811>
Letöltés dátuma: 2022. február 15.
- Sport England (2012) *Crime reduction and community safety.* Sport England, The English Sports Council. https://sportengland-production-files.s3.eu-west-2.amazonaws.com/s3fs-public/crime_reduction_and_community_safety_-_summary.pdf
Letöltés dátuma: 2022. február 9.
- Vörös Tünde – Koppány Krisztián (2019) *Sportlétesítmény-beruházások társadalmi-gazdasági hatásainak értékelési lehetőségei.* IN: Gyömörei Tamás (szerk.): *Egészség Sport Gazdaság I.* Mobilis Közhasznú Nonprofit Kft. https://tsk.sze.hu/images/Egeszseg-Sport-Gazdasag_I_web.pdf
Letöltés dátuma: 2022. február 12.
- Vörös Tünde (2017) *Költség–haszon elemzési keretrendszer sportberuházások társadalmi-gazdasági értékeléséhez.* Közgazdasági Szemle, 2017. április. <http://www.kszemle.hu/tartalom/cikk.php?id=1690>
Letöltés dátuma: 2022. február 12.

8. Táblázatok és ábrák jegyzéke

Táblázatok

1. táblázat: Kaposvár sportköltségvetésének részesedése az Önkormányzat költségvetéséből.....	31
2. táblázat: Megyei jogú városok sportköltségvetésének részesedése az önkormányzatok költségvetéséből.....	32
3. táblázat: Kaposvár élősportkiadásainak részesedése az Önkormányzat teljes költségvetéséből	32
4. táblázat: Megyei jogú városok élősportkiadásainak részesedése az önkormányzatok teljes költségvetéséből.....	33
5. táblázat: Kaposvár sportköltségvetésének megoszlása	34
6. táblázat: Megyei jogú városok sportköltségvetésének megoszlása.....	34
7. táblázat: A Kaposvár 2001-es sportkoncepciójában megállapított feladatok és jelenlegi állapotuk	35
8. táblázat: Kaposvár sportéletének SWOT-analízise.....	74

Ábra

1. ábra: A kaposvári sport prioritásai és területeinek kapcsolata	44
---	----

9. Mellékletek

M1. táblázat: A kaposvári nem kiemelt sportszervezetek és létszámadataik

Sportszervezet neve	Sportág	Taglétszám					
		Teljes	Felnőtt, férfi	Felnőtt, nő	Gyerek, fiú	Gyerek, lány	Fogyatékos személy
Ametiszt Tánc-Sport Egyesület	versenytánc, látványtánc	58	4	5	7	42	0
Bakó-Sas Fitnesz SE	fitnesz	80	5	5	2	68	0
Bárczi Diáksport Egyesület	atlétika, dzsúdó, korcsolya, alpesi sí, labdarúgás, tollaslabda	195	8	31	0	0	156
Black Leopard Egyesület	kung-fu, karate, defendo	42	3	2	20	17	0
Búzavirág SC	röplabda, strandröplabda	31	26	5	0	0	0
Camelot Kutya SE	agility, kutya frizbi	10	1	9	0	0	0
Chameleon Poedance SE	rúdsport	20	2	8	0	10	0
Corso Tánc Sportegyesület	táncsport	29	3	3	10	13	0
Crystal Gyermekek és Ifjúsági Sport Club	látványtánc, ritmikus gimnasztika	50	0	1	0	49	0
Donner Sport Klub Szabadidős Tenisz, Röplabda és Lábtenisz Sportegyesület	tenisz, röplabda	80	40	17	17	6	0
Donner-Császárrét Érték Egyesület	lábtenisz, sakk	n. a.					
Építők Atlétikai Club	atlétika, öttusa, sí, triatlon	103	18	16	36	33	0
Favorit Atlétikai Club	atlétika	23	6	8	3	6	0
Futó és Szabadidősport Egyesület	futás	n. a.					
Investment Közutasok Kaposvári Tekeklub SE	teke	19	17	0	2	0	0
Kapos Baranta Egyesület	baranta, birkózás, szablyavívás, ostorvívás, íjászat	67	18	6	28	15	
Kapos Dynamic Sport és Szabadidő Egyesület	szinkronúszás, szinkronkorcsolya	80	0	0	0	80	0
Kapos Íjász Egyesület	íjászat	30	24	2	4	0	0
Kaposfüred Sport Club	lábtenisz, labdarúgás	164	53	12	80	19	0
Kaposvári 1. MCM-Diamant Adorján Sportegyesület	úszás, uszonyos és búvárúszás, élet- és vízimentés	87	7	3	41	36	0
Kaposvári Arena Senior Vízilabda és Úszó Klub Egyesület	úszás, vízilabda	17	11	6	0	0	0
Kaposvári Asztalitenisz Club	asztalitenisz	90	37	4	35	12	2
Kaposvári Atlétikai Club	atlétika, triatlon	40	19	7	6	8	0

Sportszervezet neve	Sportág	Taglétszám					
		Teljes	Felnőtt, férfi	Felnőtt, nő	Gyerek, fiú	Gyerek, lány	Fogyatékos személy
Kaposvári Autósport Egyesület	rally autóverseny	16	11	3	1	1	0
Kaposvári Bástya Sportegyesület	sakk	35	23	2	8	2	0
Kaposvári Darazsak Amerikai Futball Egyesület	amerikai futball	n. a.					
Kaposvári Hallássérültek Sport Egyesülete	darts, horgászat, teke	33	0	0	0	0	33
Kaposvári Judo Klub Egyesület	dzsúdó	140	8	2	102	28	0
Kaposvári Mirza Lovasudvar Egyesület	lovassport	15	0	3	0	12	0
Kaposvári Nehéztárlétkai Sportegyesület	birkózás, ökölvívás	44	26	14	4	0	0
Kaposvári Sportlövész Klub	sportlövészet	n. a.					
Kaposvári Szabadidő Egyesület	szabadidős, futás, triatlon, duatlon	11	6	5	0	0	
Kaposvári Tenisz Club	tenisz	n. a.					
Kaposvári Természetbarátok Turista Egyesülete	természetjárás, gyaloglás	51	11	9	9	22	0
Kaposvári Textiles Modellező Klub	modellezés	22	15	3	4	0	0
Kaposvári Úszó SE	úszás	72	0	0	43	29	0
Kaposvári Vikingek Darts Club Egyesület	darts	n. a.					
Kaposvári Vízügyi Sport Club	kajak-kenu, quadratlon	69	4	0	50	15	0
LOCO 4X4 Egyesület	terepsportok, trophy, szabadidő	24	10	6	3	5	0
Lovasakadémia Sport Club	lovassport	43	5	17	5	5	11
LSC Ritmikus Gimnasztika SE	ritmikus gimnasztika	84	0	0	0	84	0
MA-VIK Triatlon Club	duatlon, természetjárás, nordic walking, nowathlon	30	7	21	1	1	0
Meteor Természetbarát Turista Egyesület	természetjárás	149	44	90	5	10	0
Monok SE	kosárlabda	85	0	0	85	0	0
Ring Sport Club Kaposvár	ökölvívás	81	14	4	57	6	0
Sarkpont Kajak-Kenu és Quadratlon Sport Egyesület	kajak-kenu, quadratlon	n. a.					
Sportpálya 2004 Egyesület	kispályás labdarúgás	13	13	0	0	0	0
Team Kaposvár Sportklub	sí, snowboard, látványtánc	n. a.					
Természetvédő Turisták „Somogyért” Egyesület	természetjárás	133	31	93	4	5	0
Toponár Sportegyesület	labdarúgás	150	30	0	120	0	0
Zöldpont Életmódklub	gyalogtúra, futás, kerékpározás, tájékozódás, magashegyi túra	52	10	18	12	12	0
Zselic Tájékozódási és Futó és Szabadidősport Egyesület	tájékozódási futás	36	18	14	1	3	0
Összesen		2703	588	454	805	654	202

M2. táblázat: Kaposvári szabadidősport-naptár, 2019.

Esemény	Helyszín
Január	
Három Királyok Túra	Kaposfüredi szőlőhegy
Jótevény hendikepfutás	Városliget
Február	
Teremtájfutó Diákbajnokság	Nagyboldogasszony Iskolaközpont
4. Belvárosi akadályfutás	Kossuth tér
Kométa 9. Farsangi Félmaraton	Kossuth tér
Jótevény hendikepfutás	Városliget
Március	
Zselici Gyalogtúra	Töröcskei-tó
Jótevény hendikepfutás	Városliget
XXXI. Kaposvár Városismereti Verseny	Együd Árpád Kulturális Központ
Április	
Vukov Péter Emléktúra	Simonfa
Tavaszi kerékpáros fotótúra a Zselicben	Kaposvár–Zselic
3. Cross Run – terepakadályfutás	Pannon Lovasakadémia
Óvodás és Családi túra	Városliget
Óvodás és Családi Duatlon (1. forduló)	Cseri park
Jótevény hendikepfutás	Városliget
VIII. Nordic Walking Találkozó	Jégcsarnok
Május	
Családi Majális	Városliget
XXI. Évadnyitó Teniszverseny	Donner Sportközpont
Zselic éjszakai teljesítménytúra	Simonfa
Gyermeknap Óvodás és Családi Duatlon (2. forduló)	Cseri park
Jótevény hendikepfutás	Városliget
Június	
XVIII. Old-Boy Kupa amatőr teniszverseny	Donner Sportközpont
Pünkösdi Strandöplabda Torna	Deseda-tó
Desedai Sportnap a Kapos Televízióval	Deseda-tó
Óvodás és Családi Túra	Városliget
Jótevény hendikepfutás	Városliget
Július	
XIII. Csillagfény Kupa – éjszakai teniszverseny	Donner Sportközpont
Deseda UltraMaraton, Éjszakai Maraton, 2/3 és 1/3 maraton	Deseda-tó
Jótevény hendikepfutás	Városliget
Augusztus	
Koncz–Csiszár Strandöplabda Emléktorna	Deseda-tó
XVII. Profi–Amatőr nyílt tenisz csapatbajnokság	Donner Sportközpont
VII. Katica Tanya Betyár Félmaraton, Malackergető és Böregérleső Éjszakai Teljesítménytúra	Patca
Miénk a Városliget! fesztivál	Városliget
Zselici 4 fa teljesítménytúra	Simonfa
Jótevény hendikepfutás	Városliget
Szeptember	
III. Kapos Open Teniszverseny	Donner Sportközpont
Óvodás és Családi Duatlon (3. forduló)	Cseri park
Jótevény hendikepfutás	Városliget
XVIII. Évadzáró Teniszverseny	Donner Sportközpont
Világ Gyaloglónap (felnőtt program)	Deseda-tó
Deseda Körtúra	Deseda-tó

Esemény	Helyszín
Október	
Világ Gyaloglónap (óvodás program)	Berzsényi Park
VII. Zselic IVV Túranap	Kaposvár–Zselic
PTE Rókaúzők váltófutóverseny	Pécs–Kaposvár között
Zselici Gyalogtúra	Zselickislak
Óvodás és Családi túra	Jégcsarnok
Őszi kerékpáros fotótúra	Kaposvár–Zselic
Jó tékony hendikepfutás	Városliget
November	
Jó tékony hendikepfutás	Városliget
December	
Jó tékony hendikepfutás	Városliget

M3. táblázat: Kaposvári nyári sporttáborok, 2020.

Tematika	Helyszín	Heti turnusok száma
birkózás	RG-csarnok	1
dzsúdó	Dzsúdócsarnok	3
erdei kirándulás	Simonfa	2
gyógyúszás	Virágfürdő	9
horgászat	Deseda, Töröcskei-tó	9
kajak-kenu	Deseda	7
kirándulás	Kaposvár	1
lovaglás	Meistro Lovastanya	8
ritmikus gimnasztika (Crystal SC)	RG-csarnok	2
ritmikus gimnasztika (LSC RG SE)	RG-csarnok	1
sportnapközi	Toldi Lakótelepi Tagiskola	1
szinkronúszás	Virágfürdő	4
tánc (Ametiszt TSE)	Kaposvár	9
tánc (BNK TSE)	Kaposvár	6
tánc, akrobatika, kézművesség	Kaposvár	2
tenisz	Donneri Sportközpont	3
úszás (KASI)	Virágfürdő	3
úszás (KÚSE)	Virágfürdő	4
úszás (Shark 2011 Egyesület)	Virágfürdő	8
vízilabda	Virágfürdő	3

„Kaposvár – a sportoló sportváros”

